



BUILDING TRUST IN GOVERNMENT:

AFGHANISTAN'S NATIONAL SOLIDARITY PROGRAM, 2002-2013

အစိုးရ၌ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း

အာဖဂန်နစ္စတန်၏ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုအစီအစဉ်၊ ၂၀၀၂ - ၂၀၁၃

အနစ်ချပ်

၂၀၀၂ ခုနှစ်၌ အာဖဂန်နစ္စတန် အစ္စလာမ္မစ်သမ္မတနိုင်ငံတော်၏ ကြားဖြတ်အစိုးရသည် တိုင်းပြည်၏ အဆင်းရဲဆုံးကျေးလက်ဒေသပြည်သူများအတွက် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ ချဲ့ထွင်ပေးနိုင်ရန်နှင့် တူညီစွာမျှဝေခံယူထားသည့် နိုင်ငံသားစိတ်ဓာတ်တစ်ခုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန်အတွက် မြန်ဆန်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေခဲ့ပါသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံမှာ နှစ်ပေါင်း ၃၀ တိုင် တိုင်းပြည်ကို ထောင်းလမောင်းကြေအောင် ဖျက်စီးခဲ့သည့် ပဋိပက္ခမှ လွန်မြောက်ခါစသာရှိပါသေးသည်။ လူနေမှု အဆင့်အတန်းများ လွန်စွာနိမ့်ကျနေခဲ့ပါသည်။ မျိုးဆက်သစ် အာဖဂန်လူငယ်များမှာ တူညီစွာ မျှဝေ ထားသည့် နိုင်ငံရေးရပ်ဝန်းတစ်ခုအတွင်းမှ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ဘယ်တုန်းကမှ အတူနေ၊ အတူ အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြဖူးသည် မဟုတ်ပါ။ အချို့ဆိုလျှင် ပြည်ပနိုင်ငံများ၌ ဒုက္ခသည်များအဖြစ်သာ နေထိုင် ကြီးပြင်းခဲ့ကြရသူများဖြစ်ပါသည်။ ဤအတွက်တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူ အာဖဂန်ခေါင်းဆောင်များနှင့် နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့များက အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအစီ အစဉ် (the National Solidarity Program (NSP)) ဟု ခေါ်ဆိုသော ရပ်ရွာလူထုက စီမံမောင်းနှင် သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး (community-driven development) အစီအစဉ်တစ်ခုကိုဖန်တီးခဲ့ကြပါသည်။ NSP အစီအစဉ်က ဆင်းရဲသည့် ရပ်ရွာများသို့ လိုရာသုံးစွဲဖြိုးရေးထောက်ပံ့ငွေများ (block grants) ကို တိုက်ရိုက်ပေးအပ်ခဲ့ပြီး၊ ရန်ပုံငွေများကို ရပ်ရွာကစီမံခန့်ခွဲသည့် ပြန်လည် ပြုပြင်တည်ဆောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုနိုင်စေရန် ကျေးရွာနေပြည်သူများအား စွမ်းအားဖြည့်မြှင့်တင်ပေး ခဲ့ပါသည်။ ရွေးကောက်တင်မြောက်ထားသည့် ကျေးရွာကောင်စီတစ်ခုနှင့် မိတ်ဖက်အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတို့၏ အကူအညီဖြင့် ရပ်ရွာတစ်ခုသည် လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ကျောင်းများ နှင့် ကျန်းမာရေးဆေးခန်းများကို ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ထိန်း သိမ်းခဲ့ပါသည်။ စီစဉ်မှုမှန်းထားသည့် အချို့သော အကျိုးရလဒ်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှုမရှိခြင်းနှင့် ခရိုင် များအသီးသီးအကြား စီမံကိန်းအောင်မြင်မှုနှုန်းများ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေခြင်းများ ရှိသည့်တိုင် ပြင်ပမှ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်များအရ NSP စီမံကိန်းများသည် ကျေးရွာနေပြည်သူများ၏ အခြေခံလိုအပ်ချက် များရရှိမှုကို တိုးတက်စေခြင်းနှင့် ရပ်ရွာဒေသများ၌ ရေတိုစီးပွားရေးမြှင့်တင် နိုင်ရေးအတွက် ကူညီ ပေးရာတို့တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အောင်မြင်မှုရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ အစိုးရ၏

ISS သည် Woodrow Wilson School ၏ ပြည်သူ့ရေးရာ နှင့် နိုင်ငံတကာရေးရာဌာန နှင့် the Bobst Center for Peace and Justiceတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ [www.princeton.edu/successfulsocieties](http://www.princeton.edu/successfulsocieties) ဝေဖန်အကြံပြုပေးရန် နှင့် ဤ စာတမ်းပါ နမူနာဖြစ်ရပ်များ ကိုမည်သို့အသုံးပြုနေသည် စသည့်အချက်အလက်များဝေမျှရန် စာဖတ်သူများကို ISS က - [iss@princeton.edu](mailto:iss@princeton.edu) သို့ ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

စွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်ပါးနေသည့် ကာလတစ်ခုအတွင်း NSP သည် ဒေသန္တရအဆင့်၌ မြင်သာ ထင်ရှားသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုတစ်ခုကို ဖြစ်စေခဲ့သည့် အစီအစဉ်အနည်းငယ်အနက် တစ်ခု အပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့တိုင်အောင် အစီအစဉ်၏ အလှူရှင်ရန်ပုံငွေများနှင့် ပြင်ပမိတ်ဖက်များ အပေါ်မှီခိုမှုကြောင့် ၎င်း၏ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်စွမ်းရှိမရှိနှင့်ပတ်သက်၍ သံသယဖြစ်ဖွယ်ရာများလည်း ရှိလာပါသည်။

*ဤဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်အား ၂၀၁၃ခုနှစ် ဩဂုတ်လမှ နိုဝင်ဘာလအတွင်း အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံ ကဘူးမြို့၊ ဂျာကာတာ၊ နယူးဂျော့ကနှင့် ဝါရှင်တန်မြို့တို့၌ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းချက်များကို အခြေပြု၍ Rashda Majeed က ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။ မေလ၊ ၂၀၁၄ တွင် ထုတ်ဝေသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အကူအညီ ဖြင့် Myanmar Multi-Donor Trust Fund မှ ကျခံကာ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။*

**နိဒါန်း**

၂၀၀၁ခုနှစ် နှောင်းပိုင်း၊ နှစ်၇၀ကြာစစ်ပွဲ လွန်မြောက်ချိန်၌ အာဖဂန်နစ္စတန် အစွလာမ္မစ် သမ္မတ နိုင်ငံတော် စတင်ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၁ခုနှစ်၊ ဂျာမနီနိုင်ငံ ဘွန်းမြို့တော်၌ကျင်းပခဲ့သော နိုင်ငံတကာ ကွန်ဖရင့်တစ်ခုက အာဖဂန် ကြားဖြတ် အာဏာပိုင် အဖွဲ့ (Afghan Interim Authority) ကို ကူညီဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ယင်းအဖွဲ့မှာ အဖွဲ့ဝင် ၃၀ ဦးပါဝင်သည့် ကော်မတီတစ်ခုဖြစ်ပြီး အရေးတကြီး လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဖွဲ့အစည်းစနစ်မူဘောင်အသစ်များ ရေးဆွဲတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအသစ်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲများအတွက် အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ခြင်းများအတွက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏ ထိပ်တန်းဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရန်များထဲမှ တစ်ခုမှာ ဗဟိုအစိုးရ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပြသပြီး နိုင်ငံသားများ၏ အသက်မွေးမှုဘဝများကို တိုးတက်စေရန်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် လူဦးရေ၏ ၈၀% နီးပါးရှိသော ကျေးလက် ဒေသများတွင်နေထိုင်ကြသည့် အာဖဂန် ပြည်သူများ အတွက် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က တိုင်းပြည်တွင်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည့် အနေအထားများကို ပြန်ပြောင်းပြောဆိုရင်း Ashraf Ghani Ahmadzai က ပင်မပြဿနာရပ်သုံးခု အကြောင်းကို အလေးထားပြောပြပါသည် - "စစ်ပွဲကြောင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာမှာ ထောင်းလမောင်းကြေအောင် ပျက်စီးခဲ့တယ်။ ငါးနှစ်တာ မိုးခေါင်ခဲ့

တာကြောင့် အရာရာခြောက်သွေ့ပြီး ရာသီဥတုက ဆိုးဝါးပျက်စီးနေခဲ့တယ်။ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရလည်း ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့တာပါပဲ။ လူငါးသန်းလောက် ဒုက္ခသည် ဖြစ်သွားတယ်။ တစ်သန်းခွဲလောက် နေရာတွေရွေ့ပြောင်းကြရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မြို့ပြအချက်အချာနေရာတွေဆိုရင် လုံးဝကို ပျက်စီးသွားခဲ့ရတာပါ။" ၂၀၀၁ နိုဝင်ဘာ၌ ကုလသမဂ္ဂအထူးကိုယ်စားလှယ် Lakhdar Brahimi ၏ အကြံပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ နောက်ပိုင်းတွင် အာဖဂန် နစ္စတန်၏ အသွင်ကူးပြောင်းရေးအစိုးရ၌ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည့် Ghani သည် ထိုစိန်ခေါ်မှုများအတွက် တုံ့ပြန်ချက်များကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင်အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍ၌ ပါဝင်ခဲ့ရပါသည်။

တိုင်းပြည်ကို ဒုက္ခတွင်းထဲဆွဲသွင်းခဲ့သော ပဋိပက္ခများမှာ ၁၉၇၃ ခုနှစ်၌ ဘုရင် Zahir Shah အာဏာမှ ဖယ်ရှားခံခဲ့ရခြင်းနှင့် နောင်ခြောက်နှစ်အကြာ ဆိုဗီယက်ကျူးကျော်မှုတို့မှ စတင်ခဲ့ခြင်းဟု ဆိုရမည်ပင်။ မွတ်စလင် မူဂျာဟစ်ဒင်အဖွဲ့များ အပါအဝင် ပြည်ပနိုင်ငံများမှပံ့ပိုးပေးထားသော တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များက ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက်ကျောထောက်နောက်ခံပြု အစိုးရကို ဖြုတ်ချပစ်ခဲ့ပြီး အသွင်ကူးပြောင်းရေး အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ပြည်တွင်း၌ အာဏာအတွက် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်မှုများကတော့ ရှိနေခဲ့ပါသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန်မှ လူများစုအုပ်စုဖြစ်သည့် Pashtun လူမျိုး အများစုပါဝင်သော တာလီဘန်တိုက်ခိုက်ရေးသမားများက ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသ ၃၄ ခုအနက် ၁၂ ခု ကို

စတင်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ မှ ၂၀၀၁ အကြားတွင် တာလီဘန်များက နိုင်ငံအာဏာကို ရယူနိုင်ခဲ့ပြီး၊ အာဖဂန်နိုင်ငံသားများစွာကိုစိုးရိမ်ထိတ်လန့်စေခဲ့သည့် အစ္စလာမ္မစ် ဥပဒေအား အစွန်းရောက်စွာ ဖွင့်ဆိုချက် (extreme interpretation of Islamic Law) ကို ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။<sup>1</sup> ၂၀၀၁ ခုနှစ် နောင်းပိုင်း၌ နေတိုးအဖွဲ့ဦးဆောင်သည့် ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မှုကြောင့် တာလီဘန် အစိုးရ ပြုတ်ကျသွားခဲ့ပြီး အစိုးရသစ်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် ဆွေးနွေးမှုများစတင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

တိုင်းပြည်မှာ စစ်ပွဲအတွင်းမှ ရုန်းထွက်လာခဲ့ရသောကြောင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများက အခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် လိုအပ်ချက်များကို အကဲဖြတ်စစ်ဆေးကြည့်နိုင်ဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြရသည်။ နောက်ဆုံးရလူဦးရေသန်းခေါင်စာရင်း သို့မဟုတ် အခြားသော ပုံမှန်ရှိရမည့်ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များ မရှိခြင်းကြောင့် သူတို့အနေဖြင့် တစ်ပိုင်းတစ်စစဖြစ်နေသည့် အသင်းအချက်အလက်များကိုသာ အားကိုးနေခဲ့ရပေသည်။ စိတ်ပျက်ဖွယ်ရာ အနေအထားပင်။

ဝါရှင်တန်ဒီစီမှ အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်သော အေဂျင်စီတစ်ခုဖြစ်သည့် Population Reference Bureau ၏ ခန့်မှန်းမှုအရ အာဖဂန် လူဦးရေမှာ ၁၈.၄ သန်း ဝန်းကျင်ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ သို့သော်လည်း တိုင်းတည်နယ်နိမိတ်အတွင်း လူဦးရေမည်မျှနေထိုင်သည် သို့မဟုတ် ကျေးရွာမည်မျှရှိသည်ကို မည်သူမျှ အသေအချာမသိနိုင်ခဲ့ပါ။<sup>2</sup> လူဦးရေ၏ ထက်ဝက်ခန့်မှာ တစ်ရက်ဝင်ငွေ ၁ ဒေါ်လာအောက်တွင် နေထိုင်နေကြရပြီး၊<sup>3</sup> အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း ခန့်မှန်းချက်များမှာ အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်ရှိ နိုင်ငံသားများ၏ ၈% မှ ၄၀% အကြား ရှိပါသည်။<sup>4</sup> ပျမ်းမျှသက်တမ်းမှာ ၄၅.၃ နှစ်ဖြစ်ပြီး၊ ကမ္ဘာပေါ်၌ မွေးကင်းစအရွယ် သေဆုံးနှုန်း အမြင့်ဆုံးတိုင်းပြည် လည်း ဖြစ်ပါသည်။<sup>5</sup> လူဦးရေ ၉၀% ခန့်၏ အနီးဆုံး ကျန်းမာရေးဌာနမှာ တစ်နာရီထက်မကသည့် လမ်းလျှောက်အကွာအဝေးတွင် တည်ရှိပါသည်။<sup>6</sup> နိုင်ငံ၏ ခန့်မှန်းခြေ ၁၃၀၀၀၀ ကီလိုမီတာရှိသည့် လမ်းများ၏ ဆယ်ပုံ

တစ်ပုံခန့်ကသာ ကောင်းမွန်သည့် အနေအထားတွင် ရှိနေပါသည်။<sup>7</sup> ကျောင်းအပ်နှံမှုနှုန်းမှာ ယောက်ျားလေး ၄၃% နှင့် မိန်းကလေး ၃% သာရှိပါသည်။<sup>8</sup>

ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာမဟာမင်းကြီးရုံးမှ ခန့်မှန်းချက်အရ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒုက္ခသည် ၂ သန်းကျော် ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာခဲ့သောကြောင့် နည်းပါးလှသည့် အခွင့်အလမ်းများအတွက် ဖိအားများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရပါသည်။<sup>9</sup>

"အာဖဂန်နစ္စတန်ဟာ ကျရှုံးနေတဲ့ နိုင်ငံ (failed state) တစ်ခုပဲ" ဟု Mohammed Ehsan Zia က ပြောသည်။ သူက ၂၀၀၂ မှ ၂၀၁၀ အထိ ကျေးလက်ဒေသပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Rural Rehabilitation and Development (MRRD)) တွင် အကြီးအကဲအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်မှာ လိုအပ်ချက်များ တင်းကြမ်းပြည့်နေခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့်တော့ လုံခြုံမှု ပြည်လည်ရရှိရေး၊ စီးပွားရေး တိုးတက်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေး ထုတ်လုပ်မှု နှင့် ပညာရေး နှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများဖြစ်သည်။ "ဒီဦးစားပေးစရာတွေထဲကနေ ပြန်ပြီး ဦးစားပေးသတ်မှတ်ရမှာပါ" ဟု သူကပြောသည်။

**စိန်ခေါ်မှု (THE CHALLENGE)**

အာဖဂန်နစ္စတန်မှ မူဝါဒချမှတ်သူများသည် တိုင်းပြည်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် နည်းလမ်းတစ်ခု ရှာကြံခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များ တိုက်ရိုက်ထွေဆိုပြီး ပဋိပက္ခအလွန် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအတွက် ဘဏ္ဍာရေးအထောက်အပံ့အဖြစ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄.၅ ဘီလီယံ ထည့်ဝင်သွားရန် ကတိပြုသောအခါ ကြားဖြတ်အာဏာပိုင်အဖွဲ့ သမ္မတ Hamid Karzai က "ရပ်ရွာပြည်သူတွေကို သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အရင်းအမြစ်တွေကို ကိုယ်တိုင်စီမံခန့်ခွဲစေနိုင်မယ့် ဒေသန္တရစွမ်းအားဖြည့်မြှင့်တင်ရေးအစီအစဉ်တစ်ခု (a local empowerment program) အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားဖို့ ကျွန်တော်တို့ ရည်ရွယ်ထား

ပါတယ်။ ဒီလိုအစီအစဉ်မျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်း အားဖြင့် တရားနည်းလမ်းကျတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ ပေါ်ထွက်လာစေပြီး သူတို့ရဲ့ ရပ်ရွာဒေသတွေမှာ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရတဲ့ အရေးကိစ္စတွေကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းစေနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပဲ အနာဂတ်မှာ တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုဆိုင်ရာ ဒီမိုကရေစီ (consultative democracy) ထွန်းကား လာဖို့အတွက် အခြေခံကောင်းတစ်ခု ချမှတ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ကြေညာခဲ့ပါသည်။<sup>10</sup>

တူညီစွာမျှဝေထားသည့် နိုင်ငံသား အမှတ်လက္ခဏာ ခံယူချက်တစ်ခု (a sense of shared national identity) ကိုဖန်တီးနိုင်ရေးမှာလည်း ဤစီမံကိန်း၏ အရေးကြီးလှသော အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ Ghani က “အဓိကတွန်းအား ကတော့ အာဖဂန်တွေအားလုံးဟာ အာဖဂန်နစ္စတန် နိုင်ငံတော်သစ်ရဲ့ နိုင်ငံသားတွေပဲဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အိုင်ဒီယာကို အခြေတည်ပြီး စည်းလုံးညီညွတ်မှု အချက်အချာ တစ်ခု ဖန်တီးနိုင်ဖို့ပါ။ အခွင့်အရေးတွေ၊ တာဝန်တွေနဲ့အတူပေါ့။ သတ်မှတ်ချက်ဘောင်တွေ (parameters) ကို အခွင့်ထူးခံတွေအတွက်သာဖြစ်တဲ့ နယ်ပယ်ကနေ ဆင်းရဲခွဲတေမှုနဲ့ ဘေးဖယ်ထုတ်မှုဆို တဲ့ နယ်ပယ်တွေဆီကို ရွေ့ပြောင်းပစ်ချင်ပါတယ်။” ဟု ဆိုသည်။ ဤသဘောထားကိုပင် Zia က “၂၀၀၂ ခုနှစ် မှာတုန်းက လူမှုပါဝင်ခွင့်ရမှု (social inclusion) ဟာ တိုင်းပြည်မှာ အရေးအကြီးဆုံးလိုအပ်ချက်ပါပဲ။ လူမှု ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှု (social cohesion) ကို ကြီးမား ကျယ်ပြန့်တဲ့ အတိုင်းအတာနဲ့ မြှင့်တင်ပေးနိုင်မယ့် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းက လူတွေကို ဘုံအကျိုး တစ်ခုအတွက် အတူတကွ အလုပ်လုပ်ခိုင်းတာပဲလို့ ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားခဲ့တယ်ဗျ” ဟုထပ်တူပြုပြော ဆိုပါသည်။

စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ လျှင်လျှင်မြန်မြန် ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ထွန်းလာဖို့ကလည်း အရေးကြီးပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းသည့်ကာလအတွင်းအုပ်ချုပ်သည့် အစိုးရ၏ ကောင်းကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဒေသန္တရအဆင့်၌ ပြသ နိုင်ရန်လိုပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် လူတွေမှာ

သူတို့ဘဝတွင် ကောင်းသော ပြောင်းလဲမှုများ ဘာတစ်ခုမှ ဖြစ်လာသည်ကို မတွေ့ရပါက ပဋိပက္ခ များ အလွယ်တကူပြန်လည်အသက်ဝင်လာနိုင်သော ကြောင့်ပင်။

ကြမ်းတမ်းသည့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် အမြဲ လိုလို လုံခြုံမှုမရှိခဲ့ခြင်းများကြောင့် အတိတ်ကာလမှ အစိုးရများအတွက် အဆိုပါရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မီ အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ ခက်ခဲစေခဲ့ပါသည်။ စတုရန်း ကီလိုမီတာ ၆၅၀၀၀၀ နီးပါး သို့မဟုတ် စတုရန်း မိုင် ပေါင်း ၂၅၀၀၀၀ ခန့် အတွင်း လူဦးရေ သန်း ၃၀ ခန့် ပျံ့နှံ့နေထိုင်လျက်ရှိပြီး ပါကစ္စတန်၊ အီရန်၊ တာ့မန်နစ္စတန်၊ ဥဇဘက်စ္စတန်၊ တာဂျစ္စတန် နှင့် တရုတ် တို့ဖြင့် နယ်နမိတ်ချင်း ထိစပ် လျက်ရှိသည့် ကုန်းတွင်းပိတ်နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အစွန်အဖျား ဒေသများမှ အာဖဂန်များစွာမှာ ဗဟိုအစိုးရအရာရှိ တစ်ဦးတစ်လေမျှပင် မြင်ဖူးခြင်းမရှိကြပါ။<sup>11</sup>

မကြာသေးမီကမူဖွဲ့စည်းထားခဲ့သော အစိုးရ သည်လည်း အစီအစဉ်တစ်ခုကို နိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသ ၃၄ ခု စလုံးတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံ ကင်းမဲ့နေခဲ့ပါသည်။ ဝန်ကြီးဌာန အများစုတွင် ဝန်ထမ်းအင်အားလုံလောက်မှု မရှိခဲ့ သည့်အပြင် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများမှာ ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံ၏ နေရာဒေသအားလုံး၌ ဝန်ဆောင်မှုများပေးရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားလှသော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ကြီးတစ်ခုကို စီမံခန့်ခွဲရေး နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး သင်တန်း သို့မဟုတ် အတွေ့ကြုံ မရှိ သို့မဟုတ် အနည်းငယ်မျှသာ ရှိကြပါသည်။

ထို့ပြင် နိုင်ငံ၏မြို့တော် ကဘူး ပြင်ပမှ ဗဟို အစိုးရဝန်ထမ်းများမှာမကြာခဏဆိုသလိုပင်အန္တရာယ် များသည့် အနေအထားတွင် လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းဒေသနှင့် ဒေသန္တရ အဆင့်မှ commanders ဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် အချို့သောဒေသများကို ထိန်းချုပ် ထားပြီး ယင်းနယ်မြေများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို လက်ရှိတွင်ကိုင်စွဲကျင့်သုံးနေသော သီးခြားရပ်တည်

ရေးဝါဒီ ခေါင်းဆောင်များက ဗဟိုအစိုးရ၏ အစီအစဉ်အား ၎င်းတို့၏ နီးစပ်ရာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ အရင်းအမြစ်များ ထိန်းချုပ်မှုအပေါ် မြိမ်းခြောက်မှု တစ်ခုအဖြစ် ယူဆနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။<sup>12</sup>

အာဖဂန်နစ္စတန်၏ ခေါင်းဆောင်သစ်များ အနေဖြင့် အာဖဂန်လူမျိုးများ၊ ၎င်းတို့၏ဒေသန္တရ ခေါင်းဆောင်များ အကြားတွင် ရှိနေသည့် မည်သည့် ဗဟိုအစိုးရကိုမဆို သံသယကြီးခြင်း၊ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းဟူသည့် ကျယ်ပြန့်သည့် နောက်ခံအခြေအနေများ အတွင်း၌ ဤစိန်ခေါ်ချက်များအားလုံးကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ Ghani က "လူတွေက နီးစပ်ရာအကာအကွယ်ယူကြတဲ့ ပုံစံတစ်ခုနဲ့ အကျင့်ဖြစ်နေကြပြီ။ မြေရှင်ယာရှင်ဟောင်းတွေအပေါ် မှီခိုရင် ခိုမယ်၊ သေနတ်ရိုတဲ့ commanders တွေအပေါ် မှီခိုရင်မှီခိုမယ်ပေါ့" ဟုပြောသည်။ ယင်း commanders များမှာ ကြီးမားသည့် နယ်မြေများကို ဆယ်စုနှစ်များစွာကြာအောင် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်လာခဲ့သူများဖြစ်ပြီး အချို့သောနေရာများ၌ မျိုးနွယ်စု စနစ်ဖြင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိပါသည်။<sup>13</sup> ဗဟိုဝန်ကြီးဌာနများသို့ အစီရင်ခံရသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများမှာ ဒေသန္တရလုပ်ငန်းများအပေါ် လွှမ်းမိုးမှုအာဏာရှိသည့် ဒေသ commander များ သို့မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ဖန်တီးထားသည့် ပကတိအခြေအနေ အတွင်း၌သာ လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။<sup>14</sup>

ကနဦးတွင် ပိုက်ဆံက အဓိကပြဿနာမဟုတ်ခဲ့ပါ။ အာဖဂန်နစ္စတန် အစိုးရသစ် အနေဖြင့် ငွေကြေးပြတ်လတ်မှု ရှိခဲ့သည့်တိုင် နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များက ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် လိုအပ်သော ရန်ပုံငွေများ ပေးအပ်ရန် စိတ်အားထက်သန်လျက် ရှိပါသည်။<sup>15</sup> သို့တိုင်အောင် ပိုက်ဆံကို တိုင်းပြည်အတွင်း ဖြန့်ဝေ ပေးပို့ရာမှာ ပြဿနာရှိနေခဲ့ပါသည်။ တာလီဘန်များ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော နှစ်ကာလများအတွင်း ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ ပြိုပျက်ခဲ့ရပြီး တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးမှာ ငွေစက္ကူဖြင့်သာ လည်ပတ်ရသည့်

အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရသည်။<sup>16</sup> ၂၀၀၅ မှ ၂၀၀၆ နှောင်းပိုင်းအထိ NSP အစီအစဉ်၏ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးရုံး၌ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် Mukhtarullah Mukhtar က "တိုင်းဒေသတစ်ချို့မှာ တရားဝင် ဘဏ်စနစ်မရှိဘူး။ ဝေးလံတဲ့ နယ်မြေတွေမှာလည်း ဘဏ်ကနေဆောင်ရွက်နိုင်မယ့် လမ်းကြောင်း မရှိဘူး" ဟု ထိုအချိန်ကို ပြန်ပြောင်းပြောပြပါသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန် ဗဟိုဘဏ်သည်လည်း အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဖွင့်လှစ်နိုင်ပါသည်။ စီမံကိန်းရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် စီးပွားရေးဘဏ်များ မရှိသည့် နယ်မြေများ၌ ရန်ပုံငွေများ ထုတ်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေခဲ့ရပါသည်။

ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းအတွက်အောင်မြင်မှုဆိုသည်မှာ အစိုးရ၏အစီအစဉ်ကို ထောက်ခံမှုရရေးအပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသည့် စစ်တပ်၊ မျိုးနွယ်စုနှင့် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်မှုအပေါ် တွင်သာမကပဲ လူတွေ၏၎င်းတို့အချင်းချင်းနှင့် နိုင်ငံ၏ စနစ်မူဘောင်အသစ်များဖြင့် ဆက်သွယ် ဆက်ဆံမှုအပေါ် တွေးခေါ်ယူဆပုံများ ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ခြင်းအပေါ် တွင်လည်း မူလည်နေ ပါသည်။

**တုံ့ပြန်မှုတစ်ခု ချမှတ်ခြင်း (FRAMING A RESPONSE)**

ကြားဖြတ်အာဏာပိုင်အဖွဲ့သည် စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသည့် အခြေအနေအတွင်းမှ တိုင်းပြည်ကို စုစည်းနိုင်မည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ကိုရှာဖွေခဲ့ပါသည်။ အဆိုပြုချက်ရေးဆွဲခြင်းကို အာဖဂန်အရာရှိများပါဝင်သည့် အဖွဲ့ငယ်တစ်ခုကို တာဝန်ပေးခဲ့ပြီး ထိုအဖွဲ့အား ကုလသမဂ္ဂမှ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များက အထောက်အကူပေးခဲ့သည်။ ဤတွင် သမ္မတ Karzai ၏ အကြံပေးဖြစ်သူ (၂၀၀၂ ဇူလိုင်လ အစတွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာသူ) Ghani က ဦးဆောင်မှုခန့်အပ်မှုကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ အဖွဲ့တွင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့၌ ဆယ်စုနှစ်များစွာ အတွေ့အကြုံရှိခဲ့သူ Zia ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း

များ (NGOs) တွင်နှစ်ပေါင်းများစွာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး International Rescue Committee ၌ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး အဖြစ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သူ Mohammad Hanif Atmar နှင့် ကြားဖြတ်အာဏာပိုင် အဖွဲ့ (Interim Authority) ကို ဖြစ်တည်လာစေခဲ့သော ၂၀၀၁ခုနှစ် ဘွန်း သဘောတူညီချက် (2001 Bonn Agreement) အတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏ ဥပဒေ အတိုင်ပင်ခံဖြစ်ပြီး၊ နောက်ပိုင်းတွင် အာဖဂန် အစိုးရ၏ အကြံပေးဖြစ်လာသူ Clare Lockhart တို့လည်း ပါဝင် ခဲ့ပါသည်။

*အတိတ်အတွေ့အကြုံမှ သင်ယူခြင်း (Learning from past experience)*

Ghani က အင်ဒိုနီးရှားတွင်လည်း အလားတူ ရည်မှန်းချက်များရရှိရေးအတွက် လွန်ခဲ့သည့် လေးနှစ် ခန့်ကတည်းက ဆန်းသစ်တီထွင်သည့် အစီအစဉ် တစ်ခုကို စတင်ဆောင်ရွက်နေကြောင်း ကြားသိထား ပါသည်။ ယခင်က မနုဿဗေဒပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်သူ Ghani သည် အာဖဂန်နစ္စတန်သို့ မပြန်မီက ကမ္ဘာ့ ဘဏ်၌ အလုပ်လုပ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ၏ တက္ကသိုလ် အခန်းဖော် မနုဿဗေဒပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် Scott Guggenheim မှာ ကမ္ဘာ့ဘဏ်တွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ ပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၌ ရပ်ရွာလူထုစီမံမောင်းနှင်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး (community-driven development) ကို စမ်းသပ်ရာတွင် ဦးဆောင်ကူညီခဲ့သူဖြစ်သည်။

Kecamatan Development Program ဟုခေါ်သော အင်ဒိုနီးရှားမှကြိုးပမ်းချက်တွင် ရပ်ရွာ ပြည်သူများအား ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးစီမံချက်များ သို့မဟုတ် လူမှုအစီအစဉ်များကို အဆိုပြုစေပြီး၊ ပံ့ပိုး ကူညီသူ (facilitators) များ၏ အကူအညီဖြင့် အစီ အစဉ်များကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်စေကာ၊ အရင်းအမြစ်များအတွက် အခြားသော ရပ်ရွာများဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်စေခြင်းတို့ဖြင့် စွမ်းအားဖြည့် မြှင့်တင်ပေးခဲ့ သည်။ ရွေးချယ်ခံရသည့်ကျေးရွာများသည် ၎င်းတို့ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဝန်ဆောင် မှုများအားလုံးအတွက် အလုပ်သမားများ၊ ပေးသွင်းသူ

များကို တိုက်ရိုက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း၊ စီမံကိန်းများကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း၊ စွမ်းဆောင်မှုအတွက် အစီရင်ခံ စေခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ရေး အတွက် အစီအစဉ်များဖန်တီးခြင်းတို့ကို ကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထောက်ပံ့ငွေ (ဂရန့်) များအား ပဟိုအစိုးရရန်ပုံငွေမှ ရပ်ရွာ၏ အထူးဘဏ်အကောင့် များအတွင်းသို့ တိုက်ရောက် လွှဲပို့ပါသည်။ Ghani က Guggenheim ထံ ဖုန်းဆက်ခေါ်ဆိုပြီး အာဖဂန်နစ္စ တန်မှ တိုင်းဒေသများ (provinces) များသို့ အချက် အလက် ရှာဖွေမှုခရီးတစ်ခု (a fact-finding trip) သွားရောက်ရန် ပြောဆိုတင်ပြခဲ့သည်။

ဤခရီးစဉ်သည် အင်ဒိုနီးရှားအစီအစဉ်အား အာဖဂန်နစ္စတန်၌ လိုက်ဖက်အောင် ပြုပြင်အသုံးပြုရန် နှင့် တိုင်းပြည်၏ ဝေးလံဒေသများတွင် ကာလရှည်ကြာ စွာဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရပ်ရွာစီမံချက်များမှ သင်ခန်းစာ အတွေ့အကြုံများကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုနိုင်ရန် အတွက် အိုင်ဒီယာများ ထွက်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ Guggenheim နှင့် သူ၏ တွဲဖက်များက ကျေးလက်နေ ပြည်သူများဖြင့် စကားပြောဆိုပြီး ရပ်ရွာများတွင် မည်သို့ စုစည်းလုပ်ဆောင်ကြသည်ကို မေးမြန်းခဲ့ သည်။ ရိုလာနိုင်သည့် အန္တရယ်များ၊ စစ်နယ်ရှင်များ (warlords) သို့မဟုတ် အခြား အခွင့်ထူးခံများမှ မိမိတို့ ကိုယ်ကျိုးအတွက် ဖြတ်ယူသိမ်းပိုက်နိုင်ခြေနှင့် လူမှု အရင်းအနှီး အဆင့် (the level of social capital) သို့မဟုတ် ရပ်ရွာများအတွက် အတူတကွလုပ်ဆောင် နိုင်စွမ်း စသည်အကြောင်းအရာများကို သူတို့က အကဲဖြတ်နိုင်ဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါသည်။

အဖွဲ့သည် မက္ကဆီကိုနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံများမှ community-driven development အစီအစဉ်များကို လေ့လာကြည့်ခဲ့သော်လည်း အင်ဒိုနီးရှား၏ Kecamatan Development Program ကဲ့သို့သော ကြိုးပမ်းချက်မျိုးအတွက် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ အခြေခံ ဖောင်ဒေးရှင်း တစ်ခုကို တည်ဆောက်နိုင်မည့် community-driven အစီအစဉ်များ အာဖဂန်နစ္စတန် တွင် ရှိနေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ သည်။ United Nations Human Settlements Program (UN-

Habitat) မှ ဦးဆောင်သည့် The Community Forums (Community Fora ဟုလည်းခေါ်သည်) သည် အာဖရိကနက္ခတ်မြောက်ပိုင်း Mazar-e-Sharif ဒေသတွင် လုပ်ငန်းများ စတင်ဆောင်ရွက်နေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ UN-Habitat ၏ ဒေသဆိုင်ရာ အစီအစဉ် မန်နေဂျာဖြစ်သူ Samantha Reynolds Leader က Ghaniနှင့်အဖွဲ့အား the Forums အစီအစဉ်တွင် ငွေကုန်ကြေးကျသိပ်မများဘဲ ရပ်ရွာပြည်သူများကို မည်သို့ စုစည်း၊ စည်းရုံး၊ လှုံ့ဆော်ထားကြောင်းကို အာဖရိကနက္ခတ် မြောက်အလယ်ပိုင်းမှ Pahjshir ချိုင့်ဝှမ်းဒေသ သို့ဖိတ်ခေါ်ပြသခဲ့သည်။

The Forums ကို လူမှုပုံစံကူညီသူ ၃၀၀၀ နှင့် အင်ဂျင်နီယာများက ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ရပ်ရွာပြည်သူများအား မိမိတို့ကိုယ်တိုင် စနစ်မူဘောင်များ တည်ဆောက်စေခြင်း၊ စီမံကိန်းများစီမံခန့်ခွဲစေခြင်း နှင့် ရန်ပုံငွေရှာဖွေဖြင့်တင်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်စေ

နိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပါသည်။ The Forum ကို ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုနည်းစံများဖြင့် ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ၎င်း၏ စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ရှုပ်ထွေးမှုသိပ်မရှိလှပါ။ Leader နှင့် Abdul Baqi Popal ၊ Najib Amiri ၊ Habib Rahimi တို့ပါဝင်သော UN-Habitat ရုံးသည် Ghani ၏ အဖွဲ့အား စတင်ပြီး အကြံဉာဏ်များပေးခဲ့ပါသည်။

The Forums ၏ အတွေ့အကြုံက ရပ်ရွာများတွင် သိသားထင်ရှားသည့် လူမှုအရင်းအနှီး ရှိကြောင်း ပြသ နေသည်ဟု Lockhart က ပြောသည်။ “အဲဒီတုန်းက ဆိုရင် သူတို့ဟာ ၂၃ နှစ်တာ စစ်ပွဲအတွင်းမှာ ဆက်လက် ရှင်သန်ရပ်တည်ခဲ့ပြီး ကျွမ်းကျင်မှု အသိပညာ (know-how)နဲ့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အရင်းအနှီး (social and institutional capital) တွေ ကျေးရွာအဆင့်မှာ အားကောင်းစွာ ရှိနေခဲ့တာပါ” ဟု ဆိုသည်။

**မှတ်စု ၁ ၊ Community Forums**

၁၉၉၅ခုနှစ်တွင် ရပ်ရွာလူထုခေါင်းဆောင်းများ၏ သဘောတူလက်ခံမှုနှင့်အတူ UN-Habitat သည် ပထမဆုံး community forum ကို အာဖရိကနက္ခတ်မြောက်ပိုင်းမှ လူဦးရေ ၇၀၀၀၀ ရှိသော မြို့တော်တစ်ခုဖြစ်သည့် Mazar-e-Sharif ခရိုင်တွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ရာစုနှစ်များစွာကျင့်သုံးခဲ့သော အယူအဆဖြစ်သည့် “Shura” ဆိုသည့် အများသဘောတူညီမှုတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုဖြစ်စဉ်တစ်ခုအပေါ် အခြေပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ UN-Habitat မှ ဒေသ အစီအစဉ်မန်နေဂျာ Samantha Reynolds Leader က “ပြဿနာတွေဆိုးဝါးလာတဲ့အခါမှာ လူတွေဟာ ဝိုင်းဝန်းစုစည်းပြီး ဒီပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ကြိုးပမ်းတာပါ” ဟု ပြောပြ သည်။ The community forum ၏ အိုင်ဒီယာမှာ ဤပင်ကိုယ်စရိုက်လက္ခဏာရပ်အပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားပြီး၊ ရပ်ရွာဒေသများစွာတွင် အမျိုးသမီးများဖြင့် ဆွေးနွေးမှုများ၏ ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့သည်။

အားလုံးပါဝင်နိုင်အောင် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသော the forum အစီအစဉ်သည် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ နှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ လိုအပ်ချက်များအပေါ် အလေးထားခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်တွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးများ စုရုံးပြီး ရပ်ရွာ၏ အရေးတကြီးလိုအပ်ချက်များကို ဆွေးနွေးကာ၊ ဝန်ဆောင်မှုများ ကောင်းမွန်ရေး သို့မဟုတ် ဝင်ငွေများတိုးမြှင့်ရေးအတွက် နည်းလမ်းများ ရှာဖွေနိုင်မည့် ဘက်မလိုက်သောစည်းဝေးရာနေရာတစ်ခု (a neutral meeting place) ကို စီစဉ်ပံ့ပိုးပေးပါသည်။

Forum အစည်းအဝေးများနှင့် ဆက်စပ်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များကို လက်ခံကျင်းပပေးမည့် အဆောက်အဦးတစ်ခုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်အဖြစ် ကနဦး ဝန်ထမ်းတစ်ခုအဖြစ် ဒေါ်လာ ၉၉၀၀ ပေးအပ်ပါသည်။ နောက် တဖြည်းဖြည်းချင်းဖြင့် forum တစ်ခုစီချင်းသည် အမြဲထပ်မံကုန်ကျမည့်စရိတ်များအတွက် ရန်ပုံငွေရရှိရန်

ဝင်ငွေ ရရှိရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြသည်။ အဖွဲ့ဝင်သုံးဦးပါသည့် ဘုတ်အဖွဲ့က forum တစ်ခုချင်းစီနှင့် ၎င်း၏ ဝင်ငွေရရှိရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အမြတ်အစွန်းမျှဝေမှု (၂၀% ကို အလုပ်သမားများအတွက် ပေးပြီး ၈၀% ကို လုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် ရပ်ရွာရန်ပုံငွေတစ်ခုသို့ ပေးအပ်သည်) တို့အပေါ် စီမံခန့်ခွဲပါသည်။ ၎င်းက ရပ်ရွာမှ အရေးပါအရာရောက်သူများပါဝင်သည့် အတိုင်ပင်ခံ ဘုတ်အဖွဲ့တစ်ခုကို အစီရင်ခံတင်ပြရပါသည်။ သုံးပတ်လျှင် တစ်ကြိမ်ပြုလုပ်သည့် အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့က ဘဏ္ဍာရေးအစီရင်ခံစာကို တင်ပြပြီး၊ အနာဂတ် အစီအစဉ်များကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများက ခေါင်းဆောင်မှုနေရာများတွင် ရယူထားပြီး၊ အဆင့်အားလုံးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ Mazar မှ အခြားသော ခရိုင်များကလည်း ဤမီဒီယံ ကိုပင် ယူသုံးလာခဲ့ကြရာ ၁၉၉၈ နှစ်လယ်ပိုင်းရောက်ချိန်တွင် မြို့တော်တွင် ခရိုင် ၇ ခုစလုံး၌ အနည်းဆုံး forum ၁ ခုစီဖြင့် forum ၁၁ ခုအထိ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိခဲ့သည်။ အားလုံးကို ဆက်စပ်လွှမ်းခြုံထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက forums များအားလုံး၏ ဆောင်ရွက်မှုများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးပါသည်။ ၁၉၉၅ မှ ၁၉၉၈ ခုနှစ်အထိ Community Forums စီမံကိန်းသည် အာဖဂန်နစ္စတန်မှ အခြားသော ဒေသများသို့လည်း ပျံ့နှံ့သွားခဲ့ရာ နောက်ဆုံး၌ မြို့တော်ကြီးငါးခုနှင့် ကျေးလက်ဒေသရပ်ရွာ ၂ ခု တို့တွင် စုစုပေါင်း ၃၃ ခု အထိ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

Forums များတွင် သက်မွေးပညာသင်တန်းများ၊ လူငယ်ရေးရာလှုပ်ရှားမှုများ၊ မြေမြှုပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေးနှင့် ကျန်မာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို စုစည်းဆောင်ရွက်လေ့ရှိပါသည်။ ရွာသူရွာသားများက ယင်းဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အခကြေးငွေများပေးကြပါသည်။ ထိုမှသာ Forums များသည် ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ပြန်ကာမိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ လွန်စွာဆင်းရဲသူများကိုတော့ အခကြေးငွေကင်းလွတ်ခွင့်ပြုပါသည်။ Forums များသည် ရပ်ရွာများအား ရန်ပုံငွေရှာဖွေဖြင့်တင်နိုင်စေခဲ့ပြီး၊ အဖွဲ့အစည်းစနစ်များတည်ဆောက်နိုင်စေခဲ့ ကာ၊ စီမံကိန်းများကိုလည်း စီမံခန့်ခွဲနိုင်စေခဲ့ပါသည်။

၁၉၉၈ တွင် တာလီဘန်တို့လက်အောက်သို့ Mazar ဒေသ ကျရောက်သွားသည့်အခါ တာလီဘန်တို့က community forums များကို ပိတ်ပစ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ထိန်းချုပ်ထားသူဖြစ်သည့် တာလီဘန် စစ်တိုင်းမှူး (Taliban commander)ကို အဆိုပါစနစ်အား ပြန်လည်အသက်သွင်းပေးဖို့ ခွင့်ပြုမပြု အမျိုးသမီးများက သွားရောက်မေးမြန်းခဲ့ ကြပါသည်။ Leader က ပြောပြသည်မှာ သူမက “မှန်ကန်ကြောင်းပြဖို့ ကိုရမ်ကျမ်းစာအုပ်ကို သုံးပြီးပြောတယ်။ သူ က လက်ခံပေးပါတယ်။ တာလီဘန်အစိုးရက forums တွေကို အမျိုးသားဘက်အခြမ်းနဲ့ အမျိုးသမီးဘက်အခြမ်းဆိုပြီး နှစ်ပိုင်းခွဲလိုက်တယ်။ တစ်နည်းတစ်ဖုံအားဖြင့် ဆက်လုပ်လို့အောင်တော့ သူတို့ လုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်” ဟုဆိုသည်။ အိမ်အခြေပြုလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု (home-based activities)များစွာကိုလည်း သူတို့က စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။ Forums များမှာ ၂၀၀၁ ခုနှစ်မတိုင်မီအထိ တာလီဘန်အစိုးရလက်ထက်တွင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကာ ချဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံအား ၂၀၀၁ ခုနှစ်၌ နေတိုးဦးဆောင်၍ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်သည့် ကာလအတွင်း၌လည်း forums များမှာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေခဲ့ပါသည်။

NSP အစီအစဉ်သည် Community Forums စီမံကိန်းထံမှ တန်ဖိုးကြီးမားသည့် သင်ခန်းစာများ လေ့လာ သင်ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ NSP ကို ကူညီဒီဇိုင်းရေးဆွဲပေးခဲ့သည့် Clare Lockhart က “The Community Fora စီမံကိန်းဟာ အချိန်တွေအများကြီးရင်းပြီး အခြေခံဖောင်ဒေးရှင်းတစ်ခုကို တည်ဆောက်ပေးခဲ့တာပါ။ forums တွေ မရှိခဲ့ဘူး ဆိုရင် NSP ကို လျှင်လျှင်မြန်မြန်ဆောင်ရွက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိလောက်ပါဘူး” ဟု ပြောပါသည်။



အစီအစဉ်ကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း (Designing the program)

၂၀၀၂ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် National Solidarity Program ဟု ခေါ်ဆိုသော အာဖဂန်နစ္စတန်၏ ရပ်ရွာလူထုကစီမံမောင်းနှင်သည့် အစီအစဉ် (community-driven development program) အတွက် အစီအစဉ်အကြမ်းဖော်ပြချက် (outlines) များကို စတင်ပုံဖော်ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့သည်။ အင်ဒိုနီးရှားမှာကဲ့သို့ပင် အာဖဂန်နစ္စတန်များသည် ၎င်းတို့၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံချက်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ရလဒ်များကို အစီရင်ခံတင်ပြခြင်းတို့ကို ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သွားရမည်ဖြစ်သည်။ ခရိုင်တစ်ခုအတွင်းမှ ကျေးရွာတစ်ခုချင်းစီသည် ၎င်း၏ ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ (community development council (CDC)) အဖွဲ့ဝင်နေရာများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲများ ပြုလုပ်သွားရမည်ဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးသွားရမည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ မည်သူက မည်သည့်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို မဲပေးခဲ့ကြောင်း မည်သူကမျှသိရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ရွာသူရွာသားများက သုံးနှစ်သက်တမ်းရှိသည့် စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီတွင် တာဝန်ယူမည့် အဖွဲ့ဝင် ၁၆ ဦးမှ ၂၄ ဦးအထိ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များတွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးအရေအတွက် တူညီစွာ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ကော်မတီတစ်ခု သို့မဟုတ် ကျား၊ မ ခွဲခြားထားသည့် ဆပ်ကော်မတီ နှစ်ခု တို့တွင်တာဝန်ယူသွားရမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲကို ခိုင်လုံတရားဝင်မှုရှိရန်အတွက် အနည်းဆုံး အရွယ်ရောက်ပြီးသူ လူဦးရေ ၆၀% မှ ဆန္ဒမဲပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဝင်ငွေရှာဖွေရေး လုပ်ငန်းများတွင် ထားရှိသည့် အကန့်အသတ်များမှလွဲ၍ ကောင်စီများသည် စီမံကိန်းများကို စီစဉ်ခြင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် တိုးတက်မှုအစီရင်ခံခြင်းများ ဆောင်ရွက်

ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာပြည်သူများဖြင့် အတူလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ကနဦးတွင် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲသူများသည် NSP အစီအစဉ်အား အင်ဒိုနီးရှားပုံစံအတိုင်း လိုက်လုပ်ပြီး စီမံချက်များ ရေးဆွဲပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများအတွက် ရပ်ရွာများကို ကူညီပံ့ပိုးရန် ပြည်တွင်းမှ ကူညီပံ့ပိုးသူ (facilitators) များဖြစ်သည့် အာဖဂန် အတိုင်ပင်ခံ ကွန်ယက်တစ်ခုကို အသုံးပြုရန် စဉ်းစားခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း စစ်ပွဲကြောင့် တိုင်းပြည်၏ ရပ်ရွာများတွင် စွမ်းဆောင်ရည် ချို့တဲ့ခဲ့ရသဖြင့်၊ အစီအစဉ်ကို အများပြည်သူထံ ကနဦး ထုတ်ပြန်ကြေညာပြီးနောက် ဒီဇိုင်းအဖွဲ့သည် Aga Khan Development Network နှင့် International Rescue Committee ကဲ့သို့သော အင်အားစု အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့ပြီး ကူညီပံ့ပိုးရေး အခန်းကဏ္ဍ (facilitation role) ကို လက်ခံဆောင်ရွက်ပေးရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။

ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့မှုကိုတော့ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ စီမံခန့်ခွဲသည့် ဗဟိုရန်ပုံငွေမှတစ်ဆင့် လိုရာသုံးစွဲခြားရေး ထောက်ပံ့ငွေ (block grants) ပုံသဏ္ဍန်ဖြင့် နှစ်နှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ block grants များ၏ ပမာဏမှာ ကျေးရွာတစ်ခုချင်းစီမှ မိသားစုအရေအတွက်အပေါ်တွင် မူတည်မည်ဖြစ်သည်။ အစီအစဉ်တွင် မိသားစုတစ်စုကို ဒေါ်လာ ၂၀၀ နှုန်းဖြင့် တွက်ချက် ချထားပေးမည်ဖြစ်ပြီး မိသားစုအရေအတွက် ၃၀၀ သို့မဟုတ် ထိုထက်ပိုပါကလည်း အများဆုံးပမာဏ အဖြစ် ဒေါ်လာ ၆၀၀၀၀ ပေးအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ရပ်ရွာများဘက်မှ စီမံကိန်းကုန်ကျစရိတ်၏ ၁၀% ကို မြေအရဖြစ်စေ၊ လုပ်အားအရဖြစ်စေ ထည့်ဝင်သွားရမည်ဖြစ်သည်။

ဗဟိုရန်ပုံငွေ (The central fund) သည် စီမံကိန်းရန်ပုံငွေများကို ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အထူးအကောင်အထည်ဖော်မှုပေးပို့ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် block grants များကို ရပ်ရွာကစီမံခန့်ခွဲသည့် ဘဏ်အကောင့်များသို့ အရစ်ကျဖြင့် ထုတ်ပေးပါသည်။ ရန်ပုံ

ငွေများကို ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် အခြား ဝန်ကြီး ဌာနများကို ဖြတ်ကျော်ပြီး တိုက်ရိုက်ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အင်ဒိုနီးရှားပုံစံနှင့် မတူညီသည်မှာ NSP ၏ ဒီဇိုင်းတွင် ကျေးရွာများအချင်းချင်းအကြား ယှဉ်ပြိုင်မှု တစ်ခုမျှ ထည့်သွင်းမှု မပြုခြင်းပင်။ အင်ဒိုနီးရှားမိုဒယ်တွင်မူ ဒေသန္တရမှ လူမလိုင်/အခွင့်ထူးခံ/အထက်လွှာ (elites) များက အရင်းအမြစ်များကို ကိုယ်ကျိုးအတွက် ဖြတ်ယူသိမ်းပိုက်နိုင်မှု အန္တရာယ်ကို လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် ရပ်ရွာများအကြားပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့်ဖိုရမ် (intercommunity forum) က အကောင်းဆုံးအဖြစ် ယူဆသည့် စီမံချက်များကိုသာ ရန်ပုံငွေ ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ အာချေးဒေသကဲ့သို့သော အင်ဒိုနီးရှားမှ တည်ငြိမ်မှုမရှိဆုံး ဒေသများတွင်သာ အစိုးရက ဤလိုအပ်ချက်ကို အသုံးမပြုဘဲ ကျေးရွာများအားလုံးသို့ ဝန်ထမ်းများ ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယှဉ်ပြိုင်မှုကြောင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် အာဖဂန်စီမံကိန်းရေးဆွဲသူများက အာချေးဒေသ ဥပမာကိုယူပြီး ယှဉ်ပြိုင်မှုအစိတ်အပိုင်းကို ဖယ်ထားခဲ့သည်။

NSP ၏ ဒီဇိုင်းတွင် ရန်ပုံငွေများ ဒေသန္တရအဆင့်သို့ ရောက်ရှိပါက တာဝန်ခံမှုသေချာစေရန် အခြားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ CDC တစ်ခုချင်းစီ၏ ဥက္ကဋ္ဌများသည် ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးတို့နှင့် အတူ အသိအမှတ်ပြုဘဏ်တစ်ခုတွင် အကောင့်တစ်ခု ဖွင့်ရပါမည်။ မည်သည့် ရပ်ရွာရန်ပုံငွေ ထုတ်ယူမှုအတွက် မဆို ၎င်းတို့ သုံးဦးစလုံးသည် အခြားသော ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးနှင့်အတူ လက်မှတ်ထိုးပေးရမည် ဖြစ်သည်။ လက်မှတ်ထိုးသူ လေးဦးအနက် အနည်းဆုံး တစ်ဦးမှာ အမျိုးသမီးဖြစ်ရပါမည်။ ကောင်စီများသည် ဝင်ငွေနှင့် သုံးစွဲမှုဆိုင်ရာ အသေးစိတ် ဘဏ္ဍာရေးမှတ်တမ်းများကို ထိန်းသိမ်းထားရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုသတင်း အချက်အလက်များအား အများပြည်သူ သိရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။

NSP ဒီဇိုင်းတွင် အင်ဒိုနီးရှားအစီအစဉ်ကဲ့သို့ပင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုကို အလေးထားခဲ့သည်။

ကောင်စီတစ်ခုချင်းစီတွင် အမျိုးသမီး ၃၀% ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် အတူတကွ သို့မဟုတ် သီးခြားစီတွေ့ဆုံပြီး၊ လွတ်လွပ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ NSP သည် ကူညီပံ့ပိုးမှု မိတ်ဖက်များ (အစီအစဉ်ဖြစ် မြောက်ရေးအတွက် နည်းပညာအကူအညီနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု တို့ကို ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် နိုင်ငံတကာအုပ်စု များနှင့် NGOs များ) ကိုလည်း ကောင်စီများ၊ ကော်မတီများကို အထောက်အကူပေးမည့် ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများ ခန့်အပ်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း အင်ဒိုနီးရှားတွင်ကဲ့သို့ တင်ပြသည့် စီမံချက်များ၏ အနည်းဆုံးထက်ဝက်ကို အမျိုးသမီးအစုအဖွဲ့များက အဆိုပြုခြင်းဖြစ်ရမည် ဆိုသည့် လိုအပ်ချက်ကိုတော့ ထည့်သွင်းထားမှု မရှိခဲ့ပါ။

အစီအစဉ်၏ သဘောတရား (concept) ကို ရေးဆွဲတည်ဆောက်နေရင်း NSP အဖွဲ့ဝင်များသည် အင်ဒိုနီးရှား အစီအစဉ်ကို ပိုမိုအသေးစိတ်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် အင်ဒိုနီးရှားသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားစနစ်မှ သဘောကျနှစ်ခြိုက်မိသည့် အစိတ်အပိုင်းနှစ်ခုကို Popal က ပြောပြသည်မှာ "တစ်ခုကတော့ စာရင်းဇယားထိန်းသိမ်းမှု သို့မဟုတ် မှတ်တမ်း ထိန်းသိမ်းမှုပါ။ ရန်ပုံငွေပေးအပ်ခြင်းအတွက် ဒါက သိပ်ကို အရေးကြီးပါတယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုနဲ့ ဦးစားပေးသတ်မှတ်မှုပါ။ လူတွေ အတူတကွစုစည်းပြီး ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြတဲ့ ပုံစံပါ" ဟု ဆိုပါသည်။

အစပိုင်း၌ Popal နှင့် အခြားအဖွဲ့ဝင်များသည် အင်ဒိုနီးရှားမိုဒယ်ကို အာဖဂန်၏ နောက်ခံအခြေအနေတွင်ယူသုံးပါက အထူးစိန်ခေါ်မှုများပေါ်ပေါက်လာမည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် "အာဖဂန်နစ္စတန်မှ စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း အရမ်းနိမ့်တာကြောင့် ဒီမိုဒယ်ကို ပုံတူကူးလို့ ဖြစ်ပါ့မလား ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့မှာ စိုးရိမ်မှု ရှိခဲ့ပါတယ်" ဟု ဆိုသည်။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းကိစ္စအများစုကို ရပ်ရွာများက ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သော်လည်း အစိုးရသည် block grants များ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ မိတ်ဖက်

များဖြင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း၊ ရလဒ်များစောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်း နှင့် အခြားသော အရေးကြီးသည့် တာဝန် များတွင် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုမှ ပါဝင်နေရဦးမည်ဖြစ် သည်။ ဤကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်လောက် သည့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုတော့ ချက်ခြင်းလက်ငင်း မမြင်တွေ့ရသေးပါ။ အဖွဲ့သည် နေရာဒေသများစွာ၌ အနည်းနှင့်အများဆိုသလို လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နိုင် စွမ်းရှိသည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း (civil service) အင်အားစုတစ်ခု တာဝန်တို့က ချန်ထားခဲ့ကြောင်း နှင့် ၎င်းတို့အား အစိုးရမှ ရန်ပုံငွေ လုံလောက်စွာ ပံ့ပိုးမှု မရှိခဲ့ကြောင်းကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည်။

ကျေးရွာပေါင်း ၂၀၀၀၀ ပါဝင်မည်ဟု အဖွဲ့က ခန့်မှန်းခဲ့ပြီး ၁၀ နှစ်အတွင်း၌ ထိုအရေအတွက်၏ နှစ်ဆ ဖြစ်လာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။ အစီအစဉ် ရေးဆွဲသူများက NSP ၏ ကနဦးစမ်းသပ်မှုအဆင့် (initial pilot phase) အဖြစ် နိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသ ၃၄ခု (34 provinces) စလုံး၌ တိုင်းဒေသ တစ်ခုလျှင် ၎င်း၏ ကျေးလက်ခရိုင်သုံးခု၌ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင် ရွက်သွားရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ကနဦးစမ်းသပ်မှု (pilot) နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကနဦး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ရာတွင် ရရှိခဲ့သော သင်ခန်းစာများကို ပြန်လည် သုံးသပ်ပြီး လိုအပ်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

*မိခင်အဖွဲ့အစည်း/ဌာနတစ်ခုကိုရှာဖွေခြင်း (Finding an institutional home)*

Ghani သည် အစီအစဉ်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှုအဆင့် တစ်လျှောက်လုံး၌ Karzai ၏ ထောက်ခံမှုကိုရအောင် စည်ရုံးနိုင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံ၏ မျိုးနွယ်စု၊ တိုင်းရင်းသားနှင့် အခြား ခေါင်းဆောင်များ၏ ညီလာခံတစ်ခု (an assembly of tribal, ethnic, and other leaders) ဖြစ်သော *loya Jirga* က Karzai ကို ကြားဖြတ်အစိုးရ သမ္မတအဖြစ် ၂၀၀၂ ဇွန်လတွင် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခဲ့ပါသည်။ Lockhart က "အဓိက သော့ချက်က သမ္မတရဲ့ ထောက်ခံပါဝင်မှုကိုရဖို့ပဲလေ။ Ghani က သူ့ရဲ့ အကြံပေးချုပ်အဖြစ်လုပ်ခဲ့တယ်။

သူတို့နှစ်ဦးက မနက်တိုင်း အကြာကြီးစကားပြောလေ့ ရှိတဲ့သူတွေပါ။ ဒီအစီအစဉ်ကလည်း Karzai ရဲ့ ပင်ကိုယ်စိတ်အခံဖြစ်တဲ့ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး မှာ ရပ်ရွာပြည်သူတွေကို ဗဟိုအချက်အချာကနေ ပါဝင်စေဖို့ဆိုတာနဲ့ အတော်လေးကို ကိုက်ညီနေပါ တယ်" ဟု ပြောပြပါသည်။

NSP အစီအစဉ်ကို အစိုးရ၏ ဦးစားပေး ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များ စီစဉ်ရေးဆွဲဖန်တီးရာ နေရာ ဌာနတစ်ခုအဖြစ် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် တည် ထောင်ခဲ့သော Afghanistan Assistance Coordination Authority ၏ အောက်မှ အခြားသော ဦးစားပေးအစိုးရအစီအစဉ်များနှင့်အတူယာယီပူးပေါင်း ထားရှိခဲ့ပါသည်။ NSP အစီအစဉ်၏ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲမှု အဆင့်ကို ထိုနေရာတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအဆင့်၌ အစီအစဉ်အား စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဝန်ကြီးဌာနအသစ်ဖြစ်သော ကျေးလက် ဒေသ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန (Ministry of Rural Rehabilitation and Development) က တာဝန်ယူသွားမည်ဖြစ်သည်။ MRRD ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ/တာဝန် (mandate) မှာ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဝင်ငွေရရှိရေး၊ သောက်သုံးရေနှင့် ကျေးရွာအဆင့် ဆည်မြောင်းစနစ် စသည်တို့ ပါဝင်သော စီမံချက်များကို ကျေးလက် ဒေသရပ်ရွာများက စီမံဆောင်ရွက်ရာတွင် ကူညီပေး ရန်ဖြစ်သည်။ "MRRD က NSP အတွက် သဘာဝမိခင် ဌာနပဲ" ဟု Zia ကဆိုသည်။ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ Atmar သည် ဧပြီ ၂၀၀၂ တွင် MRRD၏ ဝန်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် MRRD သည် NSP စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး ယူနစ် နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ (regional) စီမံခန့်ခွဲမှုယူနစ် ၆ ခု၊ တိုင်းဒေသ (provincial) စီမံခန့်ခွဲမှု ယူနစ် ၃၄ ခု တို့ကို လက်ခံ နေရာချထားပေးသည့် မိခင်ဌာန ဖြစ်လာခဲ့ ပါသည်။

**လုပ်ငန်းစတင်ခြင်း (GETTING DOWN TO WORK)**

NSP ၏ ကနဦးအဆင့်ကို ပထမဦးဆုံး ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက် ရရှိပြီးနောက် မေလ ၂၀၀၃ တွင် စတင်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၇ ခုနှစ် မတ်လအထိ ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။ နောက်အဆင့်များတွင် အစီအစဉ်ကို ခရိုင်များတိုးချဲ့ပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒုတိယအဆင့် (second phase) (ဧပြီ ၂၀၀၇ မှ စက်တင်ဘာ ၂၀၁၁ အထိ) ပြီးစီးသည့် အချိန်တွင် အစီအစဉ်သည် အာဖရိကတိုက် တစ်ဝန်းလုံးအနှံ့ ၆၀% နီးပါးကို လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ့ပြီး တစ်နှစ်လျှင် ဘတ်ဂျက် ဒေါ်လာသန်း ၂၅၀ နီးပါး ရရှိခဲ့ကြောင်း NSP ၏ အမှူဆောင် ညွှန်ကြားရေးမှူးဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် MRRD ၏ အစီအစဉ်များဆိုင်ရာ ဒုတိယဝန်ကြီး ဖြစ်လာသူ Mohammad Tariq Ismati က ပြောပြပါသည်။ တတိယအဆင့် (third phase) (အောက်တိုဘာ ၂၀၁၀ မှ စက်တင်ဘာ ၂၀၁၅ အထိ) ပြီးဆုံးချိန်တွင် အစီအစဉ်သည် ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက် ၃၄ ဖွဲ့၏ အကူအညီနှင့်အတူ နိုင်ငံ၏ ၉၀%ကို လွှမ်းမိုး ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

*မူဘောင်တစ်ခုချမှတ်ခြင်း (Establishing a framework)*

NSP အစီအစဉ်တွင် ဝန်ကြီးဌာနများစွာနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းများပါဝင်နေသဖြင့် ဤ community-driven development အစီအစဉ်သစ်သည် အစိုးရအတွင်း၌ ပဋိပက္ခရင်းဖြစ်တစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရာ အလားအလာရှိနေပါသည်။ နားလည်မှု လွှဲပြောင်းခြင်းများ မဖြစ်စေရန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ ပြိုင်ဆိုင်မှုများ လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် ပင်မအဖွဲ့သည် အဖွဲ့ဝင် ၁၂ ဦးပါဝင်သော ပဲ့ကိုင်ကော်မတီ (a 12-member steering committee) ကို အဓိက ဝန်ကြီးများထံမှ ထောက်ခံအားပေးမှု၊ သဘောတူညီမှု ရယူနိုင်စေရန်နှင့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများကို အသိပေးနိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ကော်မတီတွင် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ နှင့် အမျိုးသမီးရေးရာဝန်ကြီး တို့ပါဝင်အောင်ဖြင့် ဝန်ကြီးဌာန ၁၀ခုမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ပါသည်။ ဒုတိယသမ္မတက ကော်မတီတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး ကော်မတီ

သည် အဆင့်မြင့် အကြံပေးလမ်းညွှန်မှုများကို ပေးပါသည်။

MRRD ဝန်ကြီးဌာနသည် အစီအစဉ်ကို စီမံခန့်ခွဲရန်နှင့် NSP ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲနိုင်ရန် ဂျာမန် ဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီ GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) ၏ အကူအညီကို ရယူခဲ့ပါသည်။ Ismati က "ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေ အပေါ်မှာပဲ အလုံးစုံမှီခိုနေလို့မရဘူးလေ။ သူတို့မှာက စွမ်းဆောင်ရည်နဲ့ (နည်းပါးတဲ့) လုပ်ခလစာ ပြဿနာတွေ ရှိနေပါတယ်" ဟု ဆိုသည်။ အချို့သော အစိုးရဝန်ထမ်းများက ဤအစီအစဉ်၏ ဖြစ်မြောက်နိုင်စွမ်းအပေါ် အမှန်တကယ်ပင် သဘောရှိဖွင့်သံသယရှိကြသလို၊ အချို့ကလည်း ဤအစီအစဉ်မှ ပေးအပ်မည့် ရန်ပုံငွေကို ထိန်းချုပ်ခွင့် ရလိုကြပါသည်။ Atmar နှင့်သူ၏ လက်ထောက်များက community-driven development သည် အရေးကြီးကြောင်း၊ ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်ကြောင်း ဝန်ထမ်းများအား ဆွဲဆောင် စည်းရုံးရသည့်အပြင်၊ ရန်ပုံငွေများအား အခြားရည်ရွယ်ချက်များအတွက် တစ်လွဲ အသုံးပြုခြင်းကို MRRD ဝန်ကြီးဌာနက လုံးဝ သည်းခံမည်မဟုတ်ကြောင်း ပြောဆိုရပါသည်။

GIZ မှ ဝန်ထမ်းများက နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ကြီးကြပ်ပြီး၊ လိုအပ်သည့်အခါတွင် ပြဿနာကူညီဖြေရှင်းပေးပါသည်။ ဂျာမန်အေဂျင်စီသည် block grants များအား ရပ်ရွာဘဏ်အကောင့်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးပို့ရာတွင် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စီမံချက်များကို အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း နှင့် အစီရင်ခံမှုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ NSP ရုံးက ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုကို ဆောင်ရွက်ပြီး GIZ အား ၎င်း၏ ကတိကဝတ်များအတိုင်း ပံ့ပိုးရန် တာဝန်ခံစေပါသည်။

အချိန်ကာလတစ်ခု ကြာမြင့်ခဲ့ပြီးနောက် MRRD မှ NSP အစီအစဉ်သည် စနစ်အဆင့်အတန်းမြင့်မားသည့် ဌာနတွင်း ဖွဲ့စည်းပုံတစ်ခုကို တည်

ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနတစ်ခု (a directorate) မှ အလှူရှင်နှင့် အစိုးရ ဆက်ဆံရေး၊ ရန်ပုံငွေရှာဖွေခြင်းတင်ရေး၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲမှုများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းဖြစ်သည်။ အစီအစဉ်တွင် ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းပံ့ပိုးရေးယူနစ်တစ်ခု၊ ခရိုင်ရုံးများနှင့် အန္တရာယ်မြင့်မားသည့် စီမံချက်များကို စီမံခန့်ခွဲသည့် ရုံးတစ်ခု တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

*ဘဏ္ဍာငွေ၊ ဝယ်ယူမှုနှင့် အစီရင်ခံမှုတို့ကို သတ်မှတ်ပြင်ဆင်ခြင်း (Setting up finances, procurement, and reporting)*

အာဖဂန်နစ္စတန်အစိုးရသစ်တွင် စွမ်းဆောင်ရည် မရှိခြင်းနှင့် နိုင်ငံ၏ ချိန့်နေသော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ တို့ကြောင့် NSP အစီအစဉ်သည် ဘဏ္ဍာရေး၊ ဝယ်ယူရေး၊ နှင့်အစီရင်ခံခြင်းတို့အတွက် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ လမ်းညွှန်ချက်များအပေါ် အားကိုးခဲ့ရသည်။

လိုရာသုံးဖွံ့ဖြိုးရေးထောက်ပံ့ငွေများ (block grants) နှင့် NSP အစီအစဉ်ကို ဘဏ္ဍာရေးပံ့ပိုးမည့် ပိုက်ဆံကို နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားဘတ်ဂျက်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို ထောက်ပံ့ရန်အတွက် အလှူရှင်များ စုပေါင်းထည့်ဝင်သည့် ရန်ပုံငွေတစ်ရပ် (a multidonor fund) အဖြစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က မေလ ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ပေးခဲ့သော အာဖဂန်နစ္စတန် ပြည်လည် တည်ဆောက်ရေး ရန်ပုံငွေ (Afghanistan Reconstruction Trust Fund) မှ ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုစနစ်များ ထည့်သွင်းထားသည့် Trust Fund ရန်ပုံငွေ သည် အလှူရှင်များအား နိုင်ငံအတွင်းသို့ အလှူငွေများ ထည့်ဝင်ပေးနိုင်ရန်အတွက် အရေးကြီးသော စနစ်ယန္တရား (mechanism) တစ်ခုအဖြစ် ပံ့ပိုး ပေးပါသည်။<sup>17</sup> ရန်ပုံငွေသည် ပြင်ပမှ ထည့်ဝင်မှုများကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးပြီး အလှူငွေများကို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် MRRD သို့ပေးပို့ပါသည်။ အစောဆုံး ရင်းနှီးထည့်ဝင်သူများတွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ UK Department for International Development နှင့် နယ်သာလန်၊ နော်ဝေ နှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံများမှ ဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီများ ပါဝင်ပါသည်။

(အမေရိကန်နိုင်ငံက ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ပုံငွေသို့ ထည့်ဝင်ခဲ့သည်) ၂၀၁၃ ခုနှစ်ရောက်ချိန်တွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း (International Development Association) မှ ထည့်ဝင်မှု အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၃၇.၈၄ သန်း (၂၂%)၊ Afghanistan Reconstruction Trust Fund မှ ဒေါ်လာ ၁၃၆၉.၄၈ သန်း (၆၉%) ၊ အခြားနိုင်ငံများမှ တိုက်ရိုက် ထည့်ဝင် မှု ဒေါ်လာ ၁၃၀.၈ သန်း (၇%) နှင့် Japan Social Development Fund မှ ဒေါ်လာ ၄၀.၈၁ သန်း (၂%) အသီးသီးရှိခဲ့ပါသည်။

NSP ၏ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များမှာ အစိုးရနှင့် အလှူရှင်များမှ လက်ခံနိုင်သည့် အနေအထား ဖြစ်ရပါမည်။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် MRRD အတွက် အထူးအကောင်အထည်ဖော်ရေး ဖန်တီးပေးထားပြီး၊ NSP အစီအစဉ်၏ တစ်နှစ်တာ ဘတ်ဂျက် အားလုံးကို ရန်ပုံငွေသို့ ထည့်သွင်းပေးထားကာ၊ မန်နေဂျာများအား ပိုက်ဆံများကို ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် ပေးဝေရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းနေရမည့် အစား တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်နှင့် ညီညွတ်သည့် အသုံးပြုမှုဖြစ်ပါက ထုတ်ပေးရန်ခွင့်ပြုထားပါသည်။ ဤသို့ ပုံမှန်အတိုင်းမဟုတ်သော (nonstandard) ရိုးရှင်းလွယ်ကူအောင်လုပ်ထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ပုံမှန် သတ်မှတ်ထားသော ခွင့်ပြုမိန့်ပေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်များကို လစ်လျူထားခြင်းဖြစ်ပြီး၊ block grants များကို ဖြန့်ဝေပေးပို့ခြင်းအတွက် ချောမွေ့လွယ်ကူအောင် ပံ့ပိုး ပေးပါသည်။

Mukhtar က "ပျမ်းမျှအားဖြင့်တော့ ဝန်ကြီးဌာနတွေဟာ သူတို့ရဲ့ တစ်နှစ်တာ ဘတ်ဂျက်ရဲ့ ၃၀ ကနေ ၄၀% လောက် ကိုပဲ သုံးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် NSP ကတော့ သူ့ပိုက်ဆံကို သုံးနိုင်တယ်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဒေါ်လာ သန်း ၂၀၀ ရတယ်။ အကုန်သုံးလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု အပေါ်အခြေခံပြီးပြောရရင် ဒေါ်လာ ၃၆၂ သန်းကို သုံးစွဲပစ်နိုင်တဲ့ စွမ်းဆောင်ရည် ကျွန်တော်တို့မှာ ရှိခဲ့ပါတယ်" ဟု ပြောပါသည်။

ဘဏ္ဍာငွေများကို ဝေးလံသည့် ဒေသများသို့ ထိရောက်စွာ ဖြန့်ဝေနိုင်ရေးတွင် သိသာထင်ရှားသည့် ပြဿနာတစ်ခုကို ကြုံခဲ့ရသည်။ စီးပွားရေးဘဏ်စနစ် တစ်ခု မရှိသည့်အနေအထားကြောင့် Ghani က အာဖဂန်နစ္စတန် ဗဟိုဘဏ်အား ၎င်း၏ တိုင်း ဒေသ ဘဏ်ခွဲများတွင် ရပ်ရွာဘဏ်အကောင့်များ ဖွင့်လှစ် ထားရှိပေးရန် ညှိနှိုင်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သူက ဗဟိုဘဏ်အား ဝေးလံသည့် ဒေသများတွင် ဘဏ်ခွဲ များဖွင့်လှစ်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ထိုမှသာ ယုံကြည် စိတ်ချရသည့် ငွေကြေး ရွှေ့ပြောင်းမှုဖြစ်အောင် ကူညီ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် ၎င်း၏ ပုံမှန်မူဝါဒများအရ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သည့် ချွင်းချက်တစ်ခုအဖြစ် NSP အစီအစဉ်အား ဘဏ်မရှိသည့် နေရာဒေသများ သို့ block grants များ ပေးပို့နိုင်ရန် အာဖဂန်နစ္စတန် နိုင်ငံမှ ပုံမှန်/တရားဝင်မဟုတ်သော (informal) ဘဏ္ဍာရေး ကြားခံအဖွဲ့များ (financial intermediaries) အပေါ် အမှီပြုဆောင်ရွက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ havala ဟုခေါ်သည့် ပုံမှန် / တရားဝင် မဟုတ်သော စနစ် (informal system) သည် အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံနှင့် အခြားသော နိုင်ငံများတွင် လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်များစွာကတည်းက ထိရောက် စွာ အသုံးပြုနေကြသည့် စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံ ၏ တစ်နေရာမှ ငွေလွှဲပို့လိုသူက အခြားတစ်နေရာမှ ငွေ လက်ခံမည့်သူထံ ငွေလွှဲပို့နိုင်ရန် ကြားခံပွဲစားများ အား လွှဲပို့ခပေးပြီး လွှဲပို့ခရပါသည်။ ပွဲစားများက သက်ဆိုင်ရာ အေးဂျင့်များသို့ ငွေပေးပြီးနောက် ငွေလွှဲလက်ခံသူက ထုတ်ယူနိုင်သည့် စနစ်ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၄ မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ်အထိ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်သူ Anwar ul-Haq Ahady က havala စနစ်ကို မသုံး မဖြစ်သောကြောင့် သုံးရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြပါ သည်။ "ကျွန်တော်တို့ လက်တွေ့ကျဖို့လိုတယ်လေ" ဟု သူက ပြောပါသည်။

နိုင်ငံတွင် ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးဘဏ်များ လုံလောက်စွာ ရှိလာသည့်အခါ NSP သည် havala ငွေလွှဲ ပွဲစားများကို အသုံးပြုခြင်းအား ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပါ

သည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၀၇-၀၈ တွင် လက်နက်ကိုင် သူပုန် လှုပ်ရှားမှုကြောင့် ရပ်ရွာကိုယ်စားလှယ်များ တိုင်းဒေသ ဘဏ်များသို့ သွားရောက်ပြီး ငွေထုတ် ယူကာ ငွေများကို ၎င်းတို့ ကျေးရွာများသို့ ပြန်သယ်ယူ လာဖို့ လွန်စွာ အန္တရာယ်များလှသဖြင့် havala ငွေလွှဲ ပွဲစားများကို ထပ်မံအသုံးပြုခဲ့ရပါသည်။

အလှူရှင်များ၏ ဝယ်ယူမှုစည်းမျဉ်းများ (procurement rules) အရ community development council တစ်ခုသည် အာဖဂန်ငွေ ၂၅၀၀၀ အောက် သို့မဟုတ် ၂၀၀၃ ခုနှစ်နှုန်းအရ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၅၈၄ ဝန်းကျင်ထက်နည်းသည့် တန်ဖိုးရှိသော ကုန်ပစ္စည်းများကို ရောင်းသူ တစ်ဦး တည်းထံမှ ဝယ်ယူနိုင်ပါသည်။ သို့သော် အာဖဂန်ငွေ ၂၅၀၀၀ မှ ၇၅၀၀၀ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၇၅၂) အထိ ကုန်ကျမည့် ကုန်ပစ္စည်းများအတွက်ဆိုပါက CDC တစ်ခု သည် ဝယ်ယူမှုစာချုပ်မချုပ်မီ အနည်းဆုံး အရောင်း ခေါ်ဈေး နှုန်းထား ၃ ခု (three quotes) ရယူ ရမည် ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် အာဖဂန်ငွေ ၇၅၀၀၀ မှ ၃ သန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၀၀၀၀ ခန့်) အထိ ကုန်ကျမည့် ပစ္စည်းများဖြစ်ပါက CDC သည် ဒေသန္တရ သတင်းစာတွင် ကြော်ငြာထည့်သွင်းပြီး ရောင်းသူများ အား တင်ဒါယှဉ်ပြိုင်ရန် ဖိတ်ခေါ်၍ ယှဉ်ပြိုင်မှု အသေး စိပ်အချက်အလက်များကို ဖော်ပြရပါသည်။ အကယ်၍ ရောင်းသူ တစ်ဦးတည်း ရှိပါက သို့မဟုတ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု ရောင်းသူ တစ်ဦးသာ ရှိနေပါက ကောင်စီ တစ်ခုသည် အာဖဂန်ငွေ ၃ သန်းအထိ တန်ဖိုးရှိသော ကုန်ပစ္စည်းများအတွက် ရောင်းသူဖြင့် တိုက်ရိုက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်ပါသည်။ ကောင်စီသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများ ရှိပါက သို့မဟုတ် အကျိုး အမြတ်အတွက်မဟုတ်သော တရားဝင် အဖွဲ့အစည်း များထံမှ သက်သာသည့်ဈေးနှုန်းဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ရနိုင်ပါက အလားတူ တိုက်ရိုက်ဝယ်ယူနိုင်ပါသည်။

စနစ်ကို GIZ က စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးပြီး MRRD နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ တိုးတက်မှု အစီ ရင်ခံစာ တင်သွင်းပါသည်။ ၎င်းတို့မှတစ်ဆင့် အစီရင်ခံ စာများကို ကမ္ဘာ့ဘဏ်သို့ ဆက်လက်ပေးပို့ပါသည်။

အချို့သော အလှူရှင်များက ရပ်ရွာများအား နိုင်ငံတကာမှ စာရင်းကိုင် ကျင့်ထုံးများအတိုင်း မဖြစ်မနေ လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန် တောင်းဆိုကြပါသည်။ ဥပမာဆိုရလျှင် ရွာသူရွာသားများသည် ပိုက်ဆံထုတ်ပေးရန် GIZ မှ အတည်ပြုနိုင်မှု မတိုင်မီတွင် မူရင်း ပြေစာများအားလုံးကို ကဘူး (Kabul) သို့ ပို့ရန် တာဝန် ရှိပါသည်။ မဖြစ်မနေတောင်းဆိုမှုကို NSP အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများက သဘောတူလက်ခံမှု မရှိသော်လည်း လိုအပ်ချက်ကို ပိုမိုတင်းကြပ်စစ်ဆေးသွားရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ ထောက်ပံ့ငွေ အရစ်များကို ထုတ်ပေးရာတွင် အလွန်အမင်းကြန့်ကြာမှုများကို ဖြစ်စေခဲ့ရာ တစ်ခါတစ်ရံ နှစ်နှစ်အထိပင် ကြန့်ကြာခဲ့ပါသည်။

ထောက်ခံမှု တည်ဆောက်ခြင်း (Building support)

၂၀၀၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် အစီအစဉ်ဒီဇိုင်းကို အများပြည်သူထံ အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်ကြေညာပြီးချိန်တွင် လူမှုကူညီမှု အဖွဲ့အစည်းများစွာက ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြပါသည်။ အစီအစဉ်အပေါ် အန်ဂျီအိုအဖွဲ့ အစည်းများ၏ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းမှာ အဓိကအရေးကိစ္စသုံးခုအပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။ ပထမတစ်ခုအနေဖြင့် ဒေသန္တရနှင့် ဒေသမှ commanders များက နိုင်ငံ၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ထိန်းချုပ်ထားဆဲဖြစ်သဖြင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲများကို ချုပ်ကိုင်အပိုင်စီးနိုင်ကြောင်း အဖွဲ့အစည်းများက ပြောဆိုကြပါသည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အကဲဆတ်မှုများအရ အချို့က အမျိုးသမီးများသည် ကောင်စီများတွင် ပါဝင်ရန် သို့မဟုတ် အထောက်အကူပြုဝန်ထမ်းများအဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန် စောလွန်းနေသေးသည်ဟု စောဒကတက်ခြင်းဖြစ်သည်။ တတိယတစ်ခုမှာ block grants များ အား တိုက်ရိုက်လွှဲပေးခြင်းအပေါ် အန်ဂျီအိုများက စောဒကတက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ အဖွဲ့အစည်းများက အရင်းအမြစ်များအား ထုံးတမ်းစဉ်လာအကြီးအကဲများထံသို့ ပေးပို့

ပေးနိုင်ကြောင်း၊ ထို့နောက် အကြီးအကဲများက ရန်ပုံငွေများကို မည်သို့ သုံးစွဲသင့်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြတောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးတွင်တော့ အပေးအယူတစ်ခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်အကြောင်း ပြည်သူများ သိရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစည်းအဝေးများ ကူညီ ကျင်းပပေးခြင်း၊ ဦးစားပေးများ သတ်မှတ်နိုင်ရန် ရွာသူ ရွာသားများဖြင့် အတူတကွ အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ ကောင်စီရွေးကောက်ပွဲများကို အထောက်အကူပေးခြင်းနှင့် အဆိုပြုလွှာရေးသားမှု၊ ဝယ်ယူမှုနှင့် အစီရင်ခံမှုဆိုင်ရာ နည်းပညာအထောက်အပံ့များ ပေးခြင်း စသည်တို့ဆောင်ရွက်ပေးမည့် ပံ့ပိုးကူညီမှု မိတ်ဖက်များအဖြစ် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများကို ထည့်သွင်းရန် NSP ကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲသူများက သဘောတူခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း NSP ဒီဇိုင်းရေးဆွဲသူများသည် စီမံချက်များကို ရပ်ရွာများမှ ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်သွားစေရန်ကိုသာ ဆက်လက် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ရွေးချယ်သည့် လုပ်ငန်းသည် လူအနည်းငယ်အတွက် မဟုတ်ဘဲ၊ ရပ်ရွာအတွက် ဖြစ်ရမည်ဆိုသည့် ကန့်သတ်မှုတစ်ခုသာထားရှိပါသည်။ ကောင်စီရွေးကောက်ပွဲများ ကိုလည်း အစီအစဉ်၏ အဓိက အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ထားရှိခဲ့ပါသည်။ “သူတို့ကို ကျွန်တော်ကပြောတယ် ‘ကိုယ့်သဘောဆန္ဒအလျောက် ထုံးတမ်းစဉ်လာ ခေါင်းဆောင်တွေ ရွေးကောက်တင်မြှောက်တာဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ကလည်း အတည်ပြုလက်ခံပေးမှာပါ” ဟု Ghani က ပြန်လည်ပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် တရားနည်းလမ်းကျမှု ရဲ့ ရင်းမြစ်ဟာ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းရဲ့ ဆန္ဒမဲ့ ဖြစ်ရပါမယ်”။

အကယ်၍ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကို ရပ်ရွာများသို့ လွှဲပြောင်းပေးပြီးနောက် မသမာသူများ လက်ထဲသို့ ပိုက်ဆံများရောက်ရှိသွားပါက မိမိတို့မှ တာဝန်ယူရမည်ကို အန်ဂျီအိုများက စိုးရိမ်ကြပါသည်။ Zia က “ဒီပိုက်ဆံတွေဟာ လေ့လွင့်ဆုံးရှုံးသွားလိမ့်မယ်၊ စစ်နယ်ရှင် (warlords) တွေ ခိုးတာ၊ ဝှက်တာ ခံရလိမ့်မယ် ဆိုပြီး သူတို့က ပြောကြပါတယ်” အပေး

အယူအဖြစ်၊ "အန်ဂိုအိုတို့ကဲ့သို့ ချုပ်တဲ့ စာချုပ်တွေမှာ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ခု ဖြစ်လာပါက သူတို့နဲ့ မသက်ဆိုင်ပါဆိုပြီး စာပိုဒ်တစ်ခု ထည့်ပေးရတယ်" ဟု Zia က ပြောပြပါသည်။

၂၀၀၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလသို့ ရောက်သည့် အခါတွင် MRRD သည် UN-Habitat ၊ the International Rescue Committee ၊ BRAC ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်အခြေစိုက် NGO တစ်ခု ၊ Oxfam ၊ the Aga Khan Development Network နှင့် CARE International စသည့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းပေါင်း ၂၂ ခု ကို ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးရန် စာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ကို ခရိုင်များအတိအကျသတ်မှတ်၍ တာဝန်ချထားပေးခဲ့ပြီး မိတ်ဖက်တစ်ဖွဲ့ချင်းစီသည် စီမံချက်များ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့တွင် ရပ်ရွာပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအားကောင်း လာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ (၂၀၀၃ ခုနှစ်ရောက်ချိန်တွင် မိတ်ဖက် အဖွဲ့ ၃၃ ခု အထိ ပါဝင်လာခဲ့သည်။ UN-Habitat အပြင် မိတ်ဖက်များအဖြစ် အာဖဂန် NGO ၉ ခု ၊ နိုင်ငံတကာ NGO ၂၁ ခု ၊ ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီတစ်ခု နှင့် နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီ တစ်ခုတို့ ပါဝင်ပါသည်။) GIZ က မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ အလုပ်ကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရသည့် အပြင် အလုံးစုံစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုများကိုလည်း ကိုင်တွယ်ရပါသည်။

*ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများ တည်ထောင်ခြင်း (Establishing Community Development Concils)*

ရပ်ရွာများသို့ ချဉ်းကပ်ပြီး NSP ၏ သဘောတရားနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မိတ်ဆက်ရှင်းလင်းရန် ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက် တစ်ဖွဲ့ချင်းစီသည် လူမှု စည်းရုံးရေးမှူးများ (social organizers) အဖြစ် သိထားကြသည့် ဒေသန္တရ ပံ့ပိုးကူညီသူ (local facilitators) တစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးကို တာဝန်ချထားပါသည်။ အာဖဂန် စည်းရုံးရေးမှူးများသည် ရပ်ရွာ

လူထုဖြင့် အလုပ်လုပ်ဖူးသည့် အတွေ့အကြုံတစ်ချို့ ရှိထား ရမည် ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် ဒေသမှလာသူ ဖြစ်လျှင် ကိစ္စမရှိသော်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် ကျေးရွာကလူ တော့မဖြစ်ရပါ။ ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်များသည် ဘာသာရေး နှင့် လူမှုရေး သတ်မှတ်ချက်များဖြင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လင်နှင့် မယား သို့မဟုတ် မောင်နှမအတွဲများကို ငှားရမ်းခန့်ထားလေ့ရှိခဲ့သည်။ သို့မှသာ ပံ့ပိုးကူညီသူ အမျိုးသမီး (female facilitator) သည် မိသားစုဝင် အမျိုးသားဖြင့် ခရီးအတူသွားရန် သင့်တော်မည်ဖြစ်သည်။ Popal က "ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရှာတွေ့ဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့် ပြဿနာက အမျိုးသမီး ကို ရှာဖွေရတာပါ။ CDC တွေက အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး တွေနဲ့ အလုပ်လုပ်နိုင်ဖို့ စုံတွဲ ရှာဖွေခန့်ထားနိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ခရိုင်တိုင်းမှာ ဒီလို စုံတွဲမျိုး တွေ့နိုင်ဖို့က သိပ်ကို ခက်ခဲပါတယ်" ဟုဆိုသည်။

အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းပြရန်နှင့် ရပ်ရွာအစည်းအဝေးတစ်ခုပြုလုပ်ရန်အတွက် သဘောတူခွင့်ပြုမှုရရှိနိုင်ရန် ပံ့ပိုးကူညီသူများသည် ကျေးရွာတစ်ခုမှထုံးတမ်းစဉ်လာခေါင်းဆောင်များ၊ အဓိကဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများဖြင့် ကနဦးအစည်းအဝေး ပြုလုပ်ပါသည်။ ပံ့ပိုးကူညီသူက အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းပြပြီးသည့်အခါ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များက ပါဝင်မည်၊ မပါဝင်မည်ကို လက်များထောင်ပြီးဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပနိုင်ရန် လူမှုစည်းရုံးရေးမှူးများသည် အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် ကောက်ယူခြင်းနှင့် အုပ်စုခွဲခြားမှုများကို ရပ်ရွာနှင့်အတူ လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ခေါင်းဆောင်များကိုသာ ဆက်လက်သစ္စာခံခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်သည့်ရွေးချယ်မှုများအဖြစ် ထင်ဟပ်စေမည့် ကောင်စီတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် အုပ်စု တစ်စုစီသည် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရပါသည်။ NSP အစီအစဉ်



သည် ပြည်သူများအား ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် ဝင်ရောက် အရွေးခံမည့်အကြောင်းကို ကြိုတင် ကြေညာရန် တိုက်တွန်းမှု မပြုခဲ့ပါ။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် အစီအစဉ်သည် ဩဇာအာဏာကြီးသည့် ရပ်ရွာ အဖွဲ့ဝင်များမှ ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် စိုးမိုး ခြယ်လှယ်သွားနိုင်မည့် အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် ဆွဲဆောင်မှုမကလုံးများကို ဖန်တီးခြင်းမှ ရှောင်ရှားလို သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအစား ပံ့ပိုးကူညီသူများ သည် အုပ်စုတစ်ခုချင်းစီမှ ရပ်ရွာပြည်သူများကို အတူ တကွစုစည်းပြီး မိမိတို့နှစ်သက်သည့် ကိုယ်စားလှယ် များ၏ အမည်များကို စာရွက်များပေါ်တွင် ချရေးစေပါ သည်။ အုပ်စုများသည် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းကို သီးခြားစီ ဆန္ဒမဲပေးပါသည်။ ရလဒ်များကို ကြေညာ သည့်အခါ ဒုတိယအုပ်စုက ဆန္ဒမဲပေးပြီး နောက်ထပ် ဤ အတိုင်း ဆက်သွားပါသည်။

“ဒီရွေးကောက်ပွဲ ဒီဒိုင်းနဲ့ နည်းစနစ်က အားလုံးအတွက် လွတ်လပ်ပြီး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိပါတယ်။ စစ်နယ်ရှင်တွေ (warlords) နဲ့ ရပ်ရွာ ခေါင်း ဆောင်တွေလည်း ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ပါတယ်။ သူတို့ အရွေးခံရလည်း ဒါက တစ်ဦးစာ၊ တစ်ယောက်စာ သာဖြစ်ပါတယ်။ ဦးဆောင်ထိန်းချုပ်ခွင့်ရရှိသွား တဲ့ သူ မဟုတ်ပါဘူး” ဟု Zia က ပြောသည်။

ကောင်စီတစ်ခုချင်းစီသည်ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်း ရေးမျိုး တစ်ဦး၊ စာရင်းကိုင် တစ်ဦး နှင့် ဘဏ္ဍာထိန်း တစ်ဦးကို ရွေးကောက်ရပြီး၊ ဝယ်ယူရေး ဆပ်ကော် မတီ၊ နည်းပညာကော်မတီနှင့် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေး ရေး ကော်မတီတို့ကို ဖွဲ့စည်းရပါသည်။ အချို့သော ကောင်စီများက လူငယ်ပါဝင်မှု၊ အမျိုးသမီးရေးရာ နှင့် အခြားသော ကိစ္စရပ်များအတွက် ကော်မတီများ ထပ်တိုးပြီး ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ အချို့သော ရပ်ရွာများ က မိမိတို့ ကိုယ်ပိုင် မဲပေး စနစ်များကို စီစဉ် အသုံးပြု ခဲ့သည်မှ လွဲ၍ ရွေးကောက်ပွဲများကို နိုင်ငံ၏ အစိတ် အပိုင်း အများစုတွင် ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာ မဖြစ်ခဲ့ဘဲ အောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်။ အချို့ကျေးရွာများ က NSP အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်လိုသော်လည်း စာရွက် ဖြင့် မဲထည့်ရသည့် ရွေးကောက်ပွဲကို မလုပ်လိုကြပါ။

ထိုအစား သူတို့က လက်ထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် တန်းစီ ခြင်းဖြင့် မည်သည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ကို မည်မျှ သဘောကျနှစ်သက်ကြောင်း မဲခွဲပါသည်။ အချို့သော ကျေးရွာများတွင်မူ ကောင်စီ၌ အမျိုးသမီးများကို ထည့်သွင်းမည်မဟုတ်ကြောင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသမီး များသာ ပါဝင်မည့် သီးခြား CDC တစ်ခု ဖွဲ့စည်းပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြပါသည်။

NSP ခေါင်းဆောင်များသည် ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေများ၌ ပြောင်းသာပြင်သာရှိသည့် နည်း လမ်းကို ရွေးချယ်ရပြီး၊ အခြေခံစည်းမျဉ်းများဖြင့် အနည်းဆုံး ကိုက်ညီမှုရှိစေရေးအတွက် အတွေ့အကြုံ ရှိသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့များဖြင့် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပါသည်။ မြို့တော် ကဘူး ရှိ GIZ မှ Anita Anastacio က “အစောပိုင်းနှစ်တွေမှာတုန်းက လုံခြုံရေးကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာ ခရိုင်တွေနဲ့ တိုင်းဒေသတွေ အားလုံးမှာ တစ်သမတ်တည်း မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဖြစ်စဉ်ကို တတ်နိုင်သမျှ လိုက်လံကြည့်ရှုစစ်ပေးနိုင်ခဲ့ တယ်လို့တော့ ပြောရမှာပါ” ဟု မှတ်ချက်ပြုသည်။

ကောင်စီရွေးကောက်ပွဲများက ထုံးတမ်းစဉ် လာ ကျေးရွာ ခေါင်းဆောင်မှုမဟုတ်သည့် အခြားသော ရွေးချယ်နိုင်စရာ တစ်ခုကို ပေါ်ထွက်စေလေ့ရှိပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်နေရာ သုံးပုံတစ်ပုံ ခန့်မှာ ရပ်ရွာမှ လူငယ်များ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများ လည်း ကိုယ်စားပြုခွင့် ရရှိကြပါသည်။ အမျိုးသမီး ကိုယ်စားပြုမှု အဆင့်များမှာ ရပ်ရွာများ အကြား အမျိုးမျိုး ကွဲပြားမှုတော့ ရှိပါသည်။ Popal ၏ ပြောပြ ချက်အရ Kandhar တွင် ရွေးကောက်ခံ ကောင်စီ အဖွဲ့ဝင် ၅၂၃ ဦး ရှိသည့်အနက် ၁၀၃ ဦး သို့မဟုတ် ၂၀% နီးပါးမှာအမျိုးသမီးများဖြစ်သည်ဟုသိရပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ထုံးတမ်းစဉ်လာခေါင်း ဆောင်များသည် ကောင်စီများကို လက်ခံကြပြီး၊ အချို့ ကလည်း ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ပါ သည်။ Asia Foundation အဖွဲ့အစည်း၏ အမျိုးသမီး စွမ်းအားဖြည့်မြှင့်တင်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု ဒါရိုက်တာဖြစ်သူ Palwasha Kakar က “ဒေသန္တရ *jirgas* [ထုံးတမ်း စဉ်လာ ကောင်စီများ] တွေက သူတို့ကို ခြိမ်းခြောက်မှု

တစ်ခုလို့ သဘောမထားကြပါဘူး။ အဲလိုဖြစ်ရတဲ့ အကြောင်းတစ်ခုကလည်း CDCs တွေက ဖွံ့ဖြိုးရေး သက်သက်အတွက် ဦးတည်တဲ့ ကောင်စီတွေဖြစ်လို့ ပါ။ အုပ်ချုပ်ရေးခေါင်းဆောင်တွေ (maliks) က ကျတော့ ဒေသအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတွေ နဲ့ ပုံမှန် အုပ်ချုပ် ရေး ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံထဲမှာ ပါဝင် ချိတ်ဆက် နေတာပါ” ဟု သုံးသပ်ပြောဆိုပါသည်။

“maliks တစ်ချို့ကတော့ CDC တွေကို ခြိမ်း ခြောက်မှုအဖြစ် သဘောမထားဘူးရယ်တော့ မဟုတ် ပါဘူး” ဟု Kakar က ဖြည့်စွက်ပြောသည်။ “ဒါပေမယ့် ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်နဲ့ MRRD က ဒီကိစ္စကို ကြား ဝင်ဖြေရှင်းပေးခဲ့ပါသည်။”

ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ပတ်သက်ပြီး မူရင်းပံ့ပိုး ကူညီရေးမိတ်ဖက် ၂၂ ဖွဲ့စည်းနှင့် MRRD ဝန်ထမ်းများ ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော Kakar က “ကျွန်မသွား ရောက်လေ့လာခဲ့တဲ့ CDC အများစုမှာ ရပ်ရွာပြည်သူ ၈၀% လောက်လာရောက် မဲပေးခဲ့ကြတာကို တွေ့ရ ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲတွေ ချောချောမွေ့မွေ့ဖြစ်ဖို့ ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့တွေနဲ့ MRRD ကလည်း ပုံမှန်အားဖြင့် အဆင့်သင့် ရှိနေပြီး ကူညီပေးခဲ့ကြပါ တယ်” ဟု မှတ်ချက်ပြုပါသည်။

သို့သော်လည်း အချို့သော လေ့လာသူများ က ထိုစဉ်က အာဖဂန်နစ္စတန်မှ ဘဝအခြေအနေအရ ကောင်စီရွေးကောက်ပွဲများ၏ လွတ်လပ်ပွင့်လင်းမှု နှင့် မျှတမှုအပေါ် သံသယရှိကြပါသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန် တွင် ၁၈ နှစ်တိုင် သုတေသနပြုပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့သော Sippi Azarbaijani-Moghaddam က “ရွေးကောက်ပွဲ တွေက ရှင်လင်းစနစ်ကျပြီး၊ ပွင်းလင်းမြင်သာလှတယ် တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါက NSP ရဲ့ ချို့ယွင်းချက် မဟုတ်ပါဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲကို ခြယ်လှယ်ဖို့ ရပ်ရွာထဲ မှာ ဘယ်သူက ဘယ်လိုအာဏာရှိသလဲ ဆိုတဲ့ အပေါ် မူတည်နေတာပါ။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကြာ စစ်ပွဲကို ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရပြီးတဲ့အခါမှာ လူတွေဟာ ငွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စဆိုရင် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ယုံကြည်မှု မရှိကြပါဘူး။ ရပ်ရွာတွေထဲမှာ ယုံကြည်မှု နဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိတယ်ဆိုပြီး အကြီးကြီး ယူဆထား

ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရပ်ရွာတွေထဲမှာ လူတွေက အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်နေတာပါ” ဟု ဆိုသည်။

*ကောင်စီနှင့် ရပ်ရွာပြည်သူများကို သင်တန်းပေးခြင်း (Training council and community members)*

ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် ရွေး ကောက်ခံ ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ရပ်ရွာပြည်သူများ ကို NSP ဦးတည်ချက်များ၊ ရပ်ရွာစုစည်း/စည်းရုံး/လှုံ့ ဆော်ခြင်း (community mobilization) ၊ ရွေးကောက် ပွဲ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ စာရင်း ဇယား မှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရနှင့် အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ဆက်ဆံမှု တည်ဆောက်ခြင်း စသည့် အကြောင်းအရာ များကို လေ့ကျင့် သင်တန်းပေးပါသည်။ ထို့အပြင် ရပ်ရွာများ ကို ဦးစားပေးကိစ္စများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန်၊ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ ချမှတ်ရန်၊ မဲဆန္ဒရှင်များဖြင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ရန် နှင့် စီမံကိန်းအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲရန်အတွက်လည်း သင်တန်းပေးပါသည်။ အချို့ ကလည်း လူငယ်လမ်းညွှန်မှု၊ ခေါင်းဆောင်မှု၊ လူ့အခွင့် အရေး၊ အခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခဖြေရှင်းမှု စသည့် ခေါင်းစဉ်များကို ထပ်ဖြည့်ပြီး သင်တန်း ပေးကြ သည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ချင်းစီသည် NSP ၏ သဘောတရားများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖော်ပြ ထားသည့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စံလက်စွဲ (standard operating manual) တစ်ခုကို အသုံးပြုရသည်။ အာဖဂန်နစ္စတန်မှ ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ် (UNDP) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီး၊ လက်စွဲများ ပြုစုရာတွင် ပါဝင်ကူညီခဲ့သူ Friedrich Affolter က “အာဖဂန် NSP ရဲ့ လူမှုစည်းရုံးရေးမှူးတွေဟာ ရပ်ရွာကို ဘယ်လို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရမလဲဆိုတာ နားလည်ကြပါတယ်။ လက်စွဲတွေဟာ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ အသေးစိတ်ဖော်ပြ ထားတာမဟုတ်ပါဘူး။ လမ်းညွှန်ချက်တွေသာဖြစ်ပါ တယ်။ အခုမှစလုပ်ဖူးတဲ့သူတွေလည်းပါပါတယ်။ NSP အစီအစဉ်အတိုင်း အနည်းနဲ့အများ လိုက်နာပြီး လုပ်

ရင်တော့ လက်စွဲတွေဟာ အသုံးတည့်ပါတယ်” ဟု ရှင်းပြပါသည်။

အာဖဂန် တန်ဖိုးများ၊ နှုန်းစံများဖြင့် ကောင်းစွာ ရောယှက်ထားသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု အဖြစ် အစီအစဉ်၏ သဘောတရားအယူအဆကို ခိုင်လုံ အားကောင်းစွာ တင်ပြနိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့သည် ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု နောက်ခံအခြေအနေများကို အခြေပြု၍ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များအား အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြနိုင်မည့် လက်စွဲကို ပြုစုခဲ့သည်။ Popal က “သင်တန်းလက်စွဲတွေကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲတဲ့အခါမှာ ဆောင်ရွက်ချက်တိုင်းအတွက် ကိုရမ် ကျမ်းပိုဒ် *surah* တစ်ခုစီထည့်သွင်းပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုရဲ့ အရေးကြီးပုံနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကျမ်းပိုဒ် တစ်ခု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကျမ်းပိုဒ် တစ်ခု စသဖြင့်ပေါ့။ ဒီတော့ သင်တန်းဒီဇိုင်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းအများစုဟာ အစ္စလာမ် အခြေခံစည်းမျဉ်းတွေအပေါ်မှာ အခြေခံထားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ကျေးလက်ဒေသက လူတွေက ဒါကို အလွယ်တကူ လက်ခံနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ နိုင်ငံခြားက အိုင်ဒီယာ မဟုတ်ပါဘူး” ဟုဆိုသည်။

NSP ၏ပံ့ပိုးကူညီသူများသည် ရွေးကောက်ခံကောင်စီအဖွဲ့ဝင်သစ်များနှင့်အတူ ဝယ်ယူမှု ပုံစံများ ဖြည့်စွက်ခြင်းနှင့် နောက်ပိုင်းတွင် အစီရင်ခံမှု ပုံစံများကို ဖြည့်စွက်ရေးသားခြင်းတို့တွင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ မိတ်ဖက်အဖွဲ့များကလည်း ရပ်ရွာမှ တောင်းဆိုချက်များကို တုံ့ပြန်ပေးပြီး၊ အဆိုပြုလွှာရေးသားခြင်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ သိမှတ်စရာများကို သင်တန်းပေးခဲ့သည်။

အောင်မြင်မှုအရှိဆုံး အန်ဂျီအိုအဖွဲ့စည်းများမှာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ကျော်လွန်၍ ရပ်ရွာဖြင့် ပညာရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးကောင်စီများ ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ အချို့က နိုင်ငံအတွင်းရှိ တက္ကသိုလ်များမှ အင်ဂျင်နီယာများကို ခေါ်လာခဲ့ပြီး စီမံကိန်းများတွင်

ပါဝင်လုပ်ဆောင်ကာ ရပ်ရွာများအတွက် နည်းပညာအကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြသည်။

Kakar က “ရပ်ရွာတွေရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တည်ဆောက်နိုင်ဖို့က အားကောင်းတဲ့ ပံ့ပိုးကူညီမှု မိတ်ဖက်တွေလိုပါတယ်။ အဖွဲ့အားလုံးက လုပ်နိုင်ခဲ့တာတော့မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အတော်များများကတော့ လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ UN-Habitat ၊ Aga Khan နဲ့ International Rescue Committee အဖွဲ့တွေဟာ အံ့ဩချီးကျူးရလောက်အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု မှတ်ချက်ပြုသည်။

International Rescue Committee သည် ရပ်ရွာများအသီးသီးအကြား အိုင်ဒီယာများ မျှဝေဖလှယ်နိုင်ရန် CDCs များ အပြန်အလှန်လေ့လာရေးအစီအစဉ်ကို ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အဖွဲ့သည် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များဖြင့်လည်း နီးနီးကပ်ကပ် အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီး အစ္စလာမ်ဘာသာရေး ပညာရှင်များ ပါဝင်သည့် တိုင်းဒေသအဆင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အထူး ဆောင်ရွက်မှု ကော်မတီ (Special Action Committee for Religious Affairs) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ပညာရှင်များက အဖွဲ့အစည်းကို ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပေးပြီး၊ NSP အစီအစဉ်အကြောင်း အများသိရှိအောင်ပြောဆိုခြင်း၊ ထောက်ခံခြင်း များကို ပြုလုပ်ပါသည်။<sup>18</sup> နိုင်ငံတကာ ထောက်ပံ့ကူညီရေးအေဂျင်စီတစ်ခုဖြစ်သည့် Mercy Corps ကလည်း အမျိုးသားများကို အရင်ဆုံး သင်တန်းပေးကာ၊ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ပြီးနောက် အမျိုးသမီးများအတွက် သင်တန်းများ ဆက်လက် ပြုလုပ်ပါသည်။ အချိန်ကာလတစ်ခုပြီးနောက် အဖွဲ့သည် တောင်ပိုင်း Helmand တိုင်းဒေသ မှ ခရိုင်ရှစ်ခု၌ ဒေသန္တရအစိုးရမှ သင်တန်းနေရာ ပံ့ပိုးမှုနှင့်အတူ အမျိုးသား ၁၀၀၀၀ နှင့် အမျိုးသမီး ၃၀၀၀ တို့ကို သင်တန်းပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်များသည် ဒေသန္တရ ရပ်ရွာများဖြင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ရာတွင် အဓိကကျသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ Karka က “မိတ်ဖက်အဖွဲ့များက mullahs ၊ maliks များ ၊

အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဆက်သွယ်မှုများ တည်ဆောက်ထားနိုင်ပြီး သူတို့ကို ခေါ်ယူပြီး အကြံဉာဏ် တောင်းခံလို့ရအောင် လုပ်ပေးထားတဲ့အခါမှာ” သူတို့ အနေအဖြင့် အထိရောက်ဆုံးဖြစ်အောင် ပိုလုပ်နိုင်ကြောင်း ပြောပါသည်။

*စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (Implementing projects)*

NSP မှ ပံ့ပိုးကူညီသူများသည် ကောင်စီများနှင့် ရပ်ရွာပြည်သူများဖြင့် တွေ့ဆုံ၍ ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များနှင့် တစ်ခုချင်းအလိုက် စီမံချက်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန် ကူညီခဲ့သည်။ စီမံချက်တစ်ခုသည် ရပ်ရွာအတွက် ကျယ်ပြန့်သည့် အကျိုးရလဒ်များကို ပေးနိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ရပ်ရွာများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် သောက်သုံးရေ ရရှိမှုတိုးတက်ရေး နှင့် မိလ္လာစနစ်များ၊ လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ကျောင်းများ နှင့် ကျန်းမာရေးဆေးခန်းများ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားလှိုင်းများ နှင့် ဆည်မြောင်းစနစ်များ စသကဲ့သို့ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပြီး၊ ရလဒ်များကို တိုင်းတာနိုင်သည့် စီမံချက်များကို ရွေးချယ်လေ့ ရှိပါသည်။

ရပ်ရွာတစ်ခုသည် အသေးစိတ် စီမံချက် အစီအစဉ် (detailed project plan) နှင့် NSP လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည့် ဘတ်ဂျက်တို့ကို ရေးဆွဲပြီးသည့်အခါ အတည်ပြုမှုနှင့် ရန်ပုံငွေပေးအပ်မှု ရရှိနိုင်ရန် ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့က အဆိုပြုလွှာကို MRRD သို့ ပေးပို့ပါသည်။ အရေးအသားနှင့် အတွက်အချက်ဆိုင်ရာ အခက်အခဲရှိသည့် နေရာများတွင် ပံ့ပိုးကူညီသူ (facilitators) များက ကူညီဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ကောင်စီများမှ ပစ္စည်းပစ္စယများ ဝယ်ယူမှု နှင့် အလုပ်သမားများ ငှားရမ်းမှုတို့တွင်လည်း ကူညီပေးပါသည်။ NSP အစီအစဉ်အရ ဒေသန္တရ လုပ်သားများကိုသာ ငှားရမ်းသောကြောင့် အစီအစဉ်သည်သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ချက်ခြင်းဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

တိုးတက်မှုကို စောင့်ကြည့်နိုင်ရန် ရပ်ရွာသည် CDC အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သော ၄ ဦးပါအဖွဲ့တစ်ခုကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး စီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်တာဝန်ရှိသည့် ကောင်စီနှင့် ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးမှတ်သားရန် တာဝန်ပေးပါသည်။ လေးဦးအဖွဲ့သည် CDC ၏ block grant ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု အပေါ် စောင့်ကြည့်ပြီး၊ စီမံချက်ဆိုက် (project site) များသို့ သွားရောက်၍ တိုးတက်မှုကို အကဲဖြတ်ပါသည်။ NSP သည် အချို့သောနယ်မြေများတွင် ရွာသူရွာသားများအား စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်မှု အဆင့်အမျိုးမျိုး၏ နောက်ဆုံးအခြေအနေများ နှင့် ဓာတ်ပုံများကို ဆဲလ်ဖုန်းများ အသုံးပြု၍ နယ်မြေရှိ NSP ရုံးသို့ ပေးပို့ရန် တိုက်တွန်း ခဲ့သည်။

ကျေးရွာကောင်စီတစ်ခုချင်းသည် စီမံချက်များ၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို သိရှိနိုင်ရန်အတွက် ပုံမှန်အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ပါသည်။ အစည်းအဝေးများသို့ ရပ်ရွာပြည်သူများ လွတ်လပ်စွာ တက်ရောက်နိုင်ပါသည်။ Popal က “အစည်းအဝေးသွားတက်တဲ့ သူတွေဟာ ဘာတွေဖြစ်နေသလဲ၊ ဘယ်သူတွေကို ငှားရမ်းခန့်ထားသလဲ၊ ဘယ်သူ့ကိုတော့ မငှားဘူးလဲ၊ ဘယ်သူက ဘယ်သူကို မျက်နှာသာပေးသလဲ၊ ဘယ်သူကတော့ ဦးစားပေးမခံရဘူးလဲ ဆိုတာကို သိမြင်နိုင်ပါတယ်” ဟု ဆိုသည်။ ရပ်ရွာပြည်သူများသည် ပံ့ပိုးမှု မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် MRRD ၏ခရိုင်ရုံးများသို့လည်း သွားရောက်ပြီး သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း သို့မဟုတ် မကျေနပ်ချက်များတိုင်ကြားခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချို့ဆိုလျှင် မြို့တော်ကဘူး အထိသွားရောက်ပြီး ပုံမှန်မဟုတ်သော အခြေအနေများကို အစီရင်ခံတင်ပြကြပါသည်။ (နောက်ပိုင်းတွင် MRRD ၌ ပဋိပက္ခကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရေးယူနစ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ခဲ့သည်)

သို့သော်လည်းစနစ်တွင်သိသာထင်ရှားသည့် ချို့ယွင်းချက်များ ရှိနေခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အစီရင်ခံလွှာ ပုံစံများ (reporting forms) မှာ ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု Popal က ဆိုသည်။ “ကမ္ဘာ့ဘဏ်ရဲ့ ပုံစံ

(forms) တွေက ကျေးရွာတွေအတွက် သိပ်ပြီး အသုံးမတည့်ဘူး။ လက်တွေ့မကျဘူးဗျ” ဟု သူက ပြောသည်။ “ပုံစံတွေသာ လွယ်ကူရိုးရှင်းမယ်ဆိုရင် လူတွေက ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဒါကို လုပ်နိုင်ခဲ့မှာ ဖြစ်ပြီး ကျေးရွာတွေမှာလည်း စွမ်းဆောင်ရည်ကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့မှာပါ။ အခုဟာကျတော့ ပံ့ပိုးကူညီသူ တွေကပဲ ပုံစံအများစုကို ဖြည့်စွက်ရေးသားပေးခဲ့ကြတာလေ။ လိုအပ်ချက်အတိုင်းတော့ ရလဒ်တယ် ဒါပေမယ့် ရပ်ရွာမှာ ရရှိရမယ့် စွမ်းဆောင်ရည်က ကျတော့ ကျွန်တော်တို့ လိုချင်တဲ့ အတိုင်းအတာ သို့မဟုတ် နှုန်း အတိုင်း မတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ဘူးပေါ့။”

ထို့ပြင် NSP စီမံချက်များကို အတည်ပြုချက် ရရှိရန် မြို့တော်ကဘူးရှိ MRRD ရုံးသို့ပေးပို့ရန် လိုအပ်ချက်က သိသာထင်ရှားသည့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေလေ့ရှိခဲ့သည်။ NSP မှ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားရေးမှူးဖြစ်သူ Ghulam Rasoul Rasouli က

“NSP အဆင့် - ၁ အဆိုပြုလွှာတွေ နဲ့ အဆင့် ၂ ၊ ၃ ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ချို့ထဲက အဆိုပြုလွှာတွေ ကို တိုင်းဒေသစီမံခန့်ခွဲမှု ယူနစ်တွေမှာ လက်ခံပေး တယ်။ အဲဒီကနေမှ ထပ်မံပြီးစစ်ဆေး အတည်ပြုနိုင်ဖို့ အတွက် စာရွက်စာတမ်းတွေကို ရုံးချုပ်တွေဆီကို ပေးပို့ရပါတယ်။ အဲဒီအတွက် ပျမ်းမျှအားဖြင့် သုံး၊ လေး လ လောက် အချိန်ယူရတာကြောင့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု လုံးကိုကြန့်ကြာသွားစေပါတယ်။ ဒါကြောင့်အသေးစား ပြင်ဆင်မှုတွေအတွက်နဲ့ အဆိုပြုလွှာ တစ်စောင်ဟာ Badakshan ကနေ ကဘူး ၊ နောက် ကဘူးကနေ ပြန်ပြီး Badakshan ကို အသွားအပြန် လုပ်နေရတာဟာ တစ်နှစ်လောက် ကြာသွားနိုင်ပါ တယ်” ဟု ပြောပြပါသည်။ (နောက်ပိုင်းတွင် NSP အဆင့် ၂ နှင့် ၃ တွင် နှောင့်နှေးမှုများကို သိသာစွာ လျှော့ချနိုင်ရန် Web-based စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်တစ်ခုကို အသုံးပြုခဲ့ပါ သည်။)

**မှတ်စု ၂ (က) ၊ NSP အစီအစဉ်ကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်း - The Aga Khan Development Network**

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် MRRD ဝန်ကြီးဌာနသည် Aga Khan Development Network ကို NSP အစီအစဉ်၏ ပံ့ပိုးကူညီမှု မိတ်ဖက်အဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် နိုင်ငံ၏ အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့မြောက်ပိုင်း ဒေသများဖြစ်သည့် Bamiyan ၊ Baghlan ၊ Takhar နှင့် Badakhshan တို့၌ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ Aga Khan Development Network သည် အဆိုပါ နယ်မြေများတွင် ၂၀၀၂ ခုနှစ်ကတည်းကတည်းက လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

တိုင်းဒေသတစ်ခုစီအတွက် the Aga Khan Development Network သည် ညှိနှိုင်းရေးမှူးတစ်ဦး၊ ကွင်းဆင်းမန်နေဂျာတစ်ဦး၊ သင်တန်းမှူးတစ်ဦး၊ လူမှုစည်းရုံးရေးမှူး နှစ်ဦး နှင့် အင်ဂျင်နီယာတစ်ဦး (ပုံမှန်အားဖြင့် ခရိုင်တစ်ခုလျှင်တစ်ဦး) တို့ပါဝင်သော ရွေ့လျားအဖွဲ့ (mobile team) တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းထားခဲ့သည်။ အဖွဲ့၏ အရွယ်အစားနှင့် ပါဝင်သူများမှာ ဒေသန္တရအနေအထားများအပေါ်မူတည်ပြီး ကွဲပြားပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် Bamiyan ဒေသတွင် အမျိုးသမီးများအပါအဝင် အဖွဲ့ဝင်များခန့်အပ်နိုင်ဖို့ လွယ်ကူသော်လည်း Badakshan အတွင်း မှ ခရိုင်အချို့တွင်မူ ထိုသို့ခန့်အပ်နိုင်ရန် ခက်ခဲပါသည်။

The Aga Khan အဖွဲ့မှပံ့ပိုးကူညီသူများသည် အရာရှိများ၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာခေါင်းဆောင်များဖြင့် အရင်ဆုံး တွေ့ဆုံကာ အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ သူတို့သည် NSP ၏ အကျိုးရလဒ်များကို အလေးထား သိရှိစေမည့် ဒေသန္တရ ကမ်ပိန်းတစ်ခု စီစဉ်ခဲ့ပြီး၊ ရပ်ရွာတစ်ခုချင်း၌ ရွာသူရွာသားများအား နောင် ၁၀ နှစ်တွင် မိမိတို့ ကျေးရွာကို မည်သည့် အနေအထားမျိုး ဖြစ်စေချင်သည်ကို စဉ်းစားပုံဖော်ကြည့်ခိုင်းသည့် အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက် လေ့ကျင့်ခန်းများ (visioning exercises) မှတဆင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်တစ်ခုကို ကူညီပုံဖော်ရေးဆွဲပေးခဲ့သည်။ သူတို့သည် ရပ်ရွာတစ်ခုကို ၎င်း၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များဆီ ဦးတည်သွားနိုင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်မည့် အခြေခံမူများ စတင်သတ်မှတ်ပေးပြီး၊ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များအား အမျိုးမျိုးသောရွေးချယ်မှုများမှ ဖြစ်လာနိုင်သည့်

သက်ရောက်မှုများ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားစေခြင်းခြင်း ဖိအားကိုခံနိုင်သည့်အဆိုပြုလွှာများ (stress-tested proposals) ရရှိစေရန် ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။ စာတတ်မြောက်မှုအခက်အခဲရှိသည့် ရပ်ရွာများ၌ the Aga Khan အဖွဲ့သည် ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များအား ဝယ်ယူမှုနှင့် အစီရင်ခံလွှာပုံစံများ ဖြည့်ထားရာတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ the Aga Khan အဖွဲ့ဝင်များသည် ခေါင်းဆောင်မှု၊ ပဋိပက္ခဖြေရှင်းမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေးနှင့် အခြားသော အကြောင်းအရာများကိုလည်း ဖြည့်စွက်သင်တန်းများ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြပါသည်။

နောက်ပိုင်း တတိယအဆင့် (third phase) တွင် အဖွဲ့ဝင်များသည် လူမှုစစ်ဆေးမှု ကော်မတီများ (social audit committees) ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ယင်းကော်မတီများသည် တာဝန်ခံမှုများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ဘဏ္ဍာငွေများအား အကြိမ်ကြိမ်စစ်ဆေးပြီး ထိုသတင်းအချက်အလက်ကို အများပြည်သူမှ ကြည့်ရှုနိုင်ရန် ထားရှိပေးပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ရပ်ရွာပြည်သူများသည် မိမိတို့ ခေါင်းဆောင်များ မည်သို့ လုပ်ဆောင်ထားကြောင်းကို တွေ့မြင်သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

The Aga Khan network သည် NSP အစီအစဉ်ကို အပိုင်းလိုက် ဆောင်ရွက်သည့် ကာလတိုစီမံကိန်းများ အစား ရေရှည်အစီအစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်လာအောင် ပံ့ပိုးနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများအား ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးပြီး ဘာလုပ်လို့ရနိုင်မည်ကို စဉ်းစားနိုင်စေရန် ကူညီပေးခဲ့သည်။ ပံ့ပိုးကူညီသူများသည် NSP အစီအစဉ်တွင် ပုံမှန်အားဖြင့် ထည့်သွင်းဆက်ဆံလေ့မရှိသည့် တိုင်းဒေသ (provincial) နှင့် ခရိုင် (district) အဆင့်မှ အရာရှိများဖြင့်လည်း ထိတွေ့ချိတ်ဆက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

အဖွဲ့အစည်း၌ အစီအစဉ်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် ၂၀၀၅ မှ ၂၀၀၇ အကြား လုပ်ကိုင်ခဲ့သူ Zishan Karim က "အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွေနဲ့ NSP ကို ဖြည့်စွက်အထောက်အကူပြုတဲ့ အခြားစီမံကိန်းတွေမှာ သူတို့တွေ ပါဝင်လာအောင်ထည့်သွင်းပါတယ်။ ဒေသန္တရအရာရှိတွေနဲ့ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်တွေအကြားမှာ ချိတ်ဆက်မှုတွေ ကောင်းမွန်စွာ ရှိနေတာဟာ အစီအစဉ်ရဲ့ ရေရှည်တည်တံ့မှုအတွက် အဓိကကျတဲ့ အရာတစ်ခုပါ" ဟု ပြောသည်။

ယခင်က Aga Khan ၏လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်းများတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် ပံ့ပိုးကူညီသူ (facilitators) များအနေဖြင့် သူတို့၏ တာဝန်အသစ်အတွက် အလိုက်သင့်ပြင်ဆင်ကြရပါသည်။ Aga Khan network ၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု မိတ်ဖက်ဖြစ်သည့် Aga Khan Foundation မှ ပြင်ပဆက်ဆံရေးနှင့် ဝန်ထမ်းစီမံခန့်ခွဲမှု အကြီးအကဲဖြစ်သူ Joanne Trotter က "အရင်တုန်းက ကျွန်မတို့နဲ့ အတူလုပ်ခဲ့တဲ့သူတွေအားလုံးကို ကျွန်မတို့ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ရဲ့ ဝန်ထမ်းတွေဟာ သူတို့ရပ်ရွာတွေကို ကူညီပေးလိုသူတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ဝန်ထမ်းတွေအနေနဲ့ သူတို့ဟာ အဆင့်မြေချောမွေ့အောင် ပံ့ပိုးတဲ့သူတွေ (facilitators) ပဲဖြစ်တယ်။ အထောက်အပံ့လာပြီးပေးအပ်တာ (delivering assistance) မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို ကွဲကွဲပြားပြား နားလည်ဖို့ တစ်နှစ်၊ တစ်နှစ်ခွဲလောက်တော့ အချိန်ယူလိုက်ရတယ်" ဟု မှတ်ချက်ပြုပြောသည်။ (အဟန့်အတားများနှင့် ရလဒ်များကို မှတ်စု ၂ (ခ) တွင်ကြည့်ပါ)

*အစီအစဉ်ကို အလိုက်သင့်ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်း (Adapting the program)*

MRRD ဝန်ကြီးဌာနသည် NSP အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းမှ အဓိကအစိတ်ပိုင်းများကို နဂိုအတိုင်းထားရှိခဲ့သော်လည်း လိုအပ်သည့် ပြင်ဆင်မှုများကိုတော့ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

အစီအစဉ်၏ ဒုတိယအဆင့် (၂၀၀၇ - ၁၁) တွင် NSP သည် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မည့် စီမံချက်များ စာရင်းကို ပြုစုထားခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အဆိုပါ စီမံချက်များသည် နည်းပညာပိုင်းအရ အဆင့်မြင့်မားသည့် တတ်ကျွမ်းမှုများလိုအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ရေရှည်တည်တံ့ဖို့ မလွယ်ခြင်း တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဆိုလာ စီမံချက်များ သို့မဟုတ် ဆည်များ ဆောက်လုပ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် NSP သည် အစီရင်ခံမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း ပုံစံများ (forms) ကို မြို့တော်ကဘူးအထိ ပေးပို့တင်သွင်းရမည့်အစား ရပ်ရွာနှင့် တိုင်းဒေသ အဆင့်များတွင်သာ လက်ခံကိုင်တွယ်ရန် ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့် ရိုးရှင်းလွယ်ကူအောင် ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ဤပြောင်းလဲမှုကြောင့် အထူးသဖြင့် ရန်ပုံငွေများရရှိရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကြန့်ကြာမှုများကို လျော့ချနိုင်ခဲ့သည်။

စီမံချက်မြောက်များစွာသည် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများ မှန်းဆထားသည်ထက် မြန်ဆန်စွာ တိုးတက်ပြီးမြောက်ခဲ့သောကြောင့် အစီအစဉ်သည် block-grants များကို ထုတ်ပေးရာတွင် မူလက သုံးရစ် ခွဲ၍ ထုတ်ပေးခဲ့ရာမှ ပြောင်းလဲပြီး ၉၀% နှင့် ၁၀% အဖြစ် နှစ်ရစ်ခွဲထုတ်ပေးခဲ့သည်။ NSP အစီအစဉ်သည် နောက်ဆုံးထုတ်ပေးရမည့် ၁၀% ကို သက်ဆိုင်ရာ ရပ်ရွာက စီမံချက် ၇၀% ပြီးမြောက်သည့် အခါတွင် ထုတ်ပေးပါသည်။ တတိယအဆင့် အတွင်း၌ ဝန်ကြီးဌာနသည် စီမံချက်တစ်ခုချင်းအတွက် အတည်ပြုပြီးသည့်အခါတွင် block grants တစ်ခုလုံးကို ရပ်ရွာဘဏ်အကောင်းများသို့ လွှဲပြောင်းပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ကောင်စီများအနေဖြင့် ပိုက်ဆံကို သတ်မှတ်ထားသည့် အရစ်များအလိုက်သာ ထုတ်ယူနိုင်ပါသည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ရှေ့ဆောင်ဦးစီးပြီး ဆောင်ရွက်နိုင်မှု (initiative) ကို ပြသနိုင်ပြီး၊ အတွေ့အကြုံရရှိထားသည့် ရပ်ရွာများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ဂုဏ်ပြုချီးမြှင့်ခြင်းအဖြစ် NSP သည် ထပ်ကြောထောက်ပံ့ငွေ (repeater grants) များ စတင် ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ကနဦးအကြိမ် block grants များကို အောင်မြင်စွာအသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည့် ကျေးရွာပေါင်း ၁၂၀၀၀ အတွက် ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံ၍ block grants များချပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ NSP စီမံချက်များကို ယခင်က အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ဖူးသည့် ရပ်ရွာများမှာ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူပြီး ပုံမှန်အားဖြင့် အရည်အသွေးမြင့်မားသည့် စီမံချက်

များကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။ ယင်းရပ်ရွာများသည် ရပ်ရွာမှထည့်ဝင်ရန် လိုအပ်သည့် ၁၀% ထက် ပိုမိုပြီး ထည့်ဝင်လေ့ရှိကြပါသည်။ ထို့အပြင် ယင်းရပ်ရွာများသည် ရပ်ရွာများအသီးသီးမှ block grants များကို ပေါင်းပြီး ပိုမိုကြီးမားသည့် စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ကြပါသည်။

စီမံအုပ်ချုပ်မှုဘက်တွင်မူ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် GIZ သည် အစီအစဉ်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှုတာဝန်ကို နိုင်ငံတကာ အကြံပေးနည်းစဉ် ပါဝင်အထောက်အကူပေးထားသည့် အာဖဂန်အဖွဲ့အစည်းများသို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ဘဏ္ဍာငွေရေးရာများကိုတော့ ဆက်လက်ပြီး ကြီးကြပ်ခဲ့သည်။

### အခက်အခဲများကို ကျော်လွှားခြင်း (OVERCOMING OBSTACLES)

အစီအစဉ်ကို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်နေစဉ်တွင် မျှော်မှန်းမထားသည့် ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် NSP အစီအစဉ်ကို စတင်ခဲ့ပြီးနောက် MRRD ဝန်ကြီးဌာနသည် အခြားသော ဝန်ကြီးဌာနများဖြင့် ခက်ခဲသည့် ဆက်ဆံရေးတစ်ခုကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် အချိန်ကာလတစ်ခုကြာမြင့်ပြီးနောက် ရပ်ရွာကောင်စီများအကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရာ လုံခြုံရေးအခြေအနေ ပိုမိုခက်ခဲစေခဲ့သည်။

#### ဝန်ကြီးဌာနများအကြားဆက်ဆံမှုကိုစီမံခန့်ခွဲခြင်း (Managing interministerial relations)

ဖြစ်တတ်သည့်သဘောသဘာဝအတိုင်းပင် NSP အစီအစဉ်သို့ အလှူရှင်များ က များပြားသည့် ငွေကြေးပမာဏကို ထည့်ဝင်သည့်အခါ အခြားဝန်ကြီးဌာနများမှ အရာရှိများအနေဖြင့် အားကျမနာလို ဖြစ်ကြရပြီး၊ အစီအစဉ်၏ ကျယ်ပြန့်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပေါ် နာလိုခံခက်ဖြစ်ကြရပါသည်။ Popal က "အချိန် တစ်ခုမှာတော့ ဒါက အတော်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရအဖွဲ့ အတွင်းမှာတောင်မှပေါ့။ ဝန်ကြီးတစ်ချို့က သမ္မတကို စောဒကတက်ပြောဆိုလာကြ

တယ်။ သူတို့က 'MRRD က ဆေးခန်းတွေ၊ ကဏ္ဍတွေအားလုံးကို လိုက်လုပ်နေတာ' ဆိုပြီး ကျောင်းတွေ ဆောက်နေတော့၊ ကျွန်တော်တို့ ပြောတတ် ကြပါတယ်" ဟုဆိုသည်။

ဝန်ကြီးဌာနတွေကို ပိတ်ပစ် ရတော့မှာလား၊ သူတို့က ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေးတင်မဟုတ်ဘူး တခြား

**မှတ်စု ၂ (ခ) ၊ The Aga Khan Development Network ၊ စိန်ခေါ်မှုများ နှင့် ရလဒ်များ**

ရန်ပုံငွေထုတ်ပေးခြင်း၌ကြန့်ကြာမှုများက ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်များ၏ အလုပ်ကို ပိုမိုခက်ခဲစေပါသည်။ မူလရေးဆွဲထားသော ဒီဇိုင်းအရ NSP သည် ရပ်ရွာများကို block grants များ ထပ်ကြော့ပြီး ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ၁၀ နှစ်တာ ကာလတွင် နယ်မြေများစွာသည် တစ်ကြိမ်သာ ရရှိခဲ့ကြပြီး ပံ့ပိုးရေးအဖွဲ့များနှင့် ရပ်ရွာများအကြား ဆက်ဆံရေးမှာ မပြေမလည်ဖြစ်လာခဲ့ရပါသည်။

မကြာခင်ပင် The Aga Khan Development Network အဖွဲ့သည် NSP ရန်ပုံငွေမှ အမှန်တကယ် ထုတ်ယူနိုင်ရန် စောင့်ဆိုင်းနေရစဉ်တွင် ရပ်ရွာစီမံချက်များအား ကိုယ်တိုင် ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ပေးထားခဲ့ရသည်။ Trotter က "ကျွန်မတို့သာ ပေးမထားနိုင်ခဲ့ဘူးဆိုရင် လူထုရဲ့ သဘောထားက တော်တော်ကြီးကို ခြားနားနေမှာပါ" ဟု ဆိုသည်။

Aga Khan အဖွဲ့သည် စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုကိုလည်း အတွေ့အကြုံပေါ် အခြေခံ၍ ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ "CDC တွေအတွက် ပထမအကြိမ်စီမံချက်တွေကို ကြည့်ကြည့်တယ်။ ဘယ်လိုဖြစ်ခဲ့သလဲပေါ့။ ပထမအကြိမ်မှာဆိုရင် ငွေထုတ်နိုင်ဖို့ ကြန့်ကြာတာတွေနဲ့ ဝန်ထမ်းတွေကိုသင်တန်းပေးဖို့လိုတာ၊ ရွေးကောက်ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တွေ မှန်မှန်ကန်ကန်ဖြစ်အောင် လုပ်နေရတာတွေကြောင့် ၁၈ လ ကနေ လ ၃၀ အထိ ကြာသွားခဲ့တယ်" ဟုဆိုသည်။ အဖွဲ့သည် ဆက်လုပ်သွားရသည့် ကျေးရွာအစီအစဉ်များ၌ ဖြစ်လာနိုင်သည့် အဆိုပါကြန့်ကြာမှုများနှင့် ရပ်ရွာများအတွက် အဖွဲ့၏ ကိုယ်ပိုင် ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်တို့ကို ကြိုတင်မှန်းဆထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ပြဿနာအခက်အခဲများရှိသည့်တိုင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်ရောက်သည့်အခါတွင် the Aga Khan Development Network သည် အာဖရိကနက္ခတ် အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့မြောက်ဒေသများတွင် ရပ်ရွာကောင်စီပေါင်း ၁၂၅၀ ကို တည်ထောင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့သည် ကောင်စီများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး၌ ပါဝင်မှုအားကောင်းလာစေရန် အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ သင်တန်းပေးခြင်းများ ထပ်မံတိုးချဲ့ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ Aga Khan ဖောင်ဒေးရှင်း၏ ထောက်ပံ့မှုဖြင့် ကောင်စီများသည် ဒေသန္တရအခြေခံအဆောက်အအုံ ၂၀၀၀ နှင့် သက်မွေးပညာ သင်တန်း စီမံချက်များကို ခရိုင်ငါးခုတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ရပ်ရွာလိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးခဲ့သည်။

အစီအစဉ်ညှိနှိုင်းရေးမှူးဖြစ်သူ Zishan Karim က "NSP အစီအစဉ်ဟာ ကြီးမားတဲ့ အပြောင်းအလဲ တစ်ခုကို လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်လို့ ကျွန်မထင်တယ်။ ပေးထားချက်အခြေအနေထဲမှာ အစီအစဉ်ဟာ ဝန်ဆောင်မှုတွေ ဖြစ်မြောက်အောင် ပေးခဲ့တယ်။ လူများစွာရဲ့ ဘဝတွေကို သိသိသာသာ ပြောင်းလဲပေးခဲ့ပြီး အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား တွေအတွက် ဆွေးနွေး ၊ ပါဝင်လာစေမယ့် ပလက်ဖောင်းတစ်ခုကို ဖန်တီးပေးခဲ့ပါတယ်။ ပြည်သူတွေ ၊ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသတွေက ပြည်သူတွေအနေနဲ့ သိထားဖို့ သိပ်အရေးကြီးတာတစ်ခုကတော့ သူတို့ရဲ့အစိုးရဟာ ဝန်ဆောင်မှုတွေ ပေးအပ်နိုင်ဖို့ အမှန်တကယ် ကြိုးစားခဲ့တယ် ဆိုတာပါပဲ" ဟု ဆိုပါသည်။



ဤကဲ့သို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်နယ်ပယ်ဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် NSP အစီအစဉ် တွင် ပါဝင်သူအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသည့် နှိုင်းဆ ချင့်ချိန်ပြီး ဘက်စုံထောင့်စုံပါဝင်သည့် ကြိုးပမ်းချက် တစ်ခု လိုအပ်ပါသည်။ NSP ပွဲကိုင်ကော်မတီက အငြင်းပွားချက်များကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေစဉ် တွင် ပြတ်သားခိုင်မာသည့် အလှူရှင်များ၏ ပံ့ပိုးမှု ကြောင့် အစီအစဉ်သည် ရှေ့ဆက်သွားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့၏ ထောက်ခံမှုလိုအပ်ကြောင်း သိထား သည့် အတွက် MRRD သည် အခြားဝန်ကြီးဌာနများ ဖြင့် ဆက်ဆံရေးတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရန် ကြိုး စားအားထုတ်ခဲ့ရသည်။ ထို့သို့ကြိုးစားအားထုတ်ရာ တွင်ပါဝင်သည့် အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု မှာ အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များအား အခြား ဝန်ကြီး ဌာနများမှာ နားလည်သဘောပေါက်လာစေရန်နှင့် အစီအစဉ်သည့် အာဖဂန်နစ္စတန်အတွက် ကောင်းမွန် သည့် အရာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ပညာပေးခြင်းဖြစ်သည်။

ယခင်က ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်သူ Ahady က "ဘယ်ဝန်ကြီးဌာနတိုင်းကိုမဆို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဌာနဟာ မဖြစ်မနေ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရပါတယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ ဘတ်ဂျက်ကြီးမားတဲ့ ဝန်ကြီးဌာန တွေပေါ့။ ဒီအစီအစဉ်ရဲ့ သဘောသဘာဝကို ကျွန်တော်က နည်းနည်း သံသယရှိတယ်ဆိုတာကို သူတို့က သိပါတယ်။ MRRD ဝန်ကြီး Hanif Atmar က ကျွန်တော့်ကို Herat ဒေသဆီခေါ်သွားပြီးပြတယ်။ သူတို့ရဲ့ စီမံချက်အချို့ကို တွေ့မြင်ပြီးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် နားလည်သဘောပေါက်သွားပါတယ်။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုရဖို့ က သိပ်အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို သူတို့နားလည်ကြ ပါတယ်။ နားလည်တဲ့အလျောက်လည်း ကျွန်တော်တို့ ဝန်ကြီးဌာနနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ်ဆက်ဆံတယ်။ အစီအစဉ် အဆင့်တွေအလိုက် သတင်းအချက်အလက်ပေးတာ တွေ စသဖြင့် လုပ်ပါတယ်" ဟု ပြောပြပါသည်။

*အပြိုင်ကောင်စီများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း (Managing competing councils)*

CDCs များသည် ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အေဂျင်စီ များနှင့် အလှူရှင်များကပါ အခြားအပြိုင်အစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများ စတင်ဆောင်ရွက် လာသည့်အခါတွင် မျှော်လင့်မထားသော ရှုပ်ထွေးမှု များကို ကြုံတွေ့လာရပါသည်။ ဥပမာဆိုရလျှင် ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ဗဟို၏အောက်အဆင့်မှ အုပ်ချုပ်ရေး အတွက် တာဝန်ရှိသော အစိုးရအေဂျင်စီတစ်ခုဖြစ် သည့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန (Independent Directorate of Local Governance) က ခရိုင်များ၊ တိုင်းဒေသများ အတွက် အာဖဂန် သွားရောက်ထောက်ပံ့ရေး အစီအစဉ် (Afghan Social Outreach Program) ကို ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ Outreach Program သည် အစိုးရတွင် ထုံးတမ်းစဉ်လာခေါင်းဆောင်များအား ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်းဖြင့် နိုင်ငံသားများနှင့် နိုင်ငံ တော်အကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်စေရန် ရည် ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။<sup>19</sup>

အကြံပေး Lockhart က Afghan Social Outreach Program သည် "အထက်အောက် သွား တဲ့ စနစ်ဖြစ်တာကြောင့် အချိန်တစ်ခုမှာတော့ အောက် အထက်သွားတဲ့ ပုံစံဖြစ်တဲ့ CDC တွေနဲ့ ထိပ်တိုက် တွေ့တော့တာပါပဲ။ အထူးသဖြင့်တော့ ခရိုင်အဆင့်မှာ ပေါ့" ဟု မှတ်ချက်ပြုပြောသည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၁ ခုနှစ် တွင် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သည့် ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနက သီးခြား ကျေးရွာကောင်စီများ ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရန် စီစဉ် ခဲ့သည်။ ဦးစီးဌာနသည် CDC များအား တရားဝင် ရွေး ကောက်ခံ government bodies များအဖြစ် ဆောင်ရွက်မည်ကို မလိုလားခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ MRRD နှင့် NSP ၏ ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များက မူ CDC များကို ကျေးရွာကောင်စီများအဖြစ် ထားရှိရန် တွန်းအားပေးခဲ့ကြပါသည်။

ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနတွင် ခရိုင်အဆင့် အောက်သို့ တိုးချဲ့ရောက်ရှိရန် စွမ်းဆောင်ရည် မရှိကြောင်း သိနားလည်ခဲ့သည့်အလျောက် MRRD နှင့် ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနတို့၏ ဆက်ဆံရေးမှာ တစ်ဖြည်းဖြည်း တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့ပါသည်။ (၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် CDC များအား အဆိုပါကိစ္စကို ပါလီမန်မှ ဖြေရှင်းပြီးချိန် မတိုင်မီအထိ ယာယီ ကျေးရွာ ကောင်စီများအဖြစ် ထားရှိရန် သတ်မှတ်ခဲ့သည်)

အလှူရှင်များကလည်း တစ်ခါတစ်ရံတွင် NSP အစီအစဉ်နှင့် ထပ်တူနေသည့် ကြိုးပမ်းချက်မျိုး ဖြစ်ပြီး၊ ရပ်ရွာထောက်ခံမှုကို အပြိုင်ရအောင်လုပ်သည့် တိုင်းဒေသ၊ ခရိုင်နှင့် ဒေသန္တရကောင်စီများကို ဖွဲ့စည်း သို့မဟုတ် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့တတ်ကြပါသည်။ ကူညီထောက်ပံ့မှုပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးအတွက် ၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော ကုလသမဂ္ဂက ပံ့ပိုးသည့် တိုင်းဒေသပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးအဖွဲ့အစည်းများ

သည် အမြဲတမ်းကောင်စီများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့ပါသည်။ အလှူရှင်များ သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသ အုပ်ချုပ်ရေးများကလည်း အခြားကောင်စီများကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။<sup>20</sup> အရှေ့ပိုင်းနှင့် အရှေ့တောင်ပိုင်း တွင် အလှူရှင် ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် Paktia ၊ Paktika ၊ Laghman နှင့် Khost တိုင်းဒေသများမှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် တိုင်းဒေသအဆင့် မူဝါဒနှင့် အလုပ်အဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။<sup>21</sup> ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် MRRD ၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကော်မရှင်၊ စီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည့် အလုပ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် လုပ်ငန်းများထပ်နေသည့် ပြဿနာအတွက် အဖြေရှာဖွေ ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း အောင်မြင်မှုမရခဲ့ပါ။<sup>22</sup> (မှတ်စု ၃ ကို ကြည့်ပါ)

**မှတ်စု ၃ ၊ ပဋိပက္ခ - တိုင်းဒေသပြည်လည်တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့များနှင့် NSP အစီအစဉ်**

၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ဝေးလံပြီး၊ မလုံခြုံသည့် နယ်မြေများ၌ လုံခြုံရေး တိုးတက်လာစေရန်၊ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအတွက် အထောက်အပံ့ပေးရန် နှင့် ဗဟိုအစိုးရ၏ တည်ရှိမှုကို ချဲ့ထွင်နိုင်ရန်ရည်ရွယ်သည့် အရပ်ဘက်-စစ်ဘက် ပူးပေါင်း အဖွဲ့များအဖြစ် တိုင်းဒေသပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး အဖွဲ့များ (Provincial Reconstruction Teams (PRTs)) ကို ဖွဲ့စည်းပြီး ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးခဲ့သည်။ PRT များ တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွား လာသည့်အခါ အခြားနိုင်ငံများက အချို့အဖွဲ့များကို တာဝန်ခွဲယူခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ် နောင်ပိုင်းတွင် နယူးဇီလန်၊ ဗြိတိန်နှင့် ဂျာမနီတို့က Bamiyan ၊ Mazar-e Sharif နှင့် Kunduz တိုင်းဒေသများကို အသီးသီး စီမံခန့်ခွဲခဲ့ကြသည်။

PRT များသည် အချို့သောနယ်မြေများတွင် NSP နှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ NSP လုပ်ငန်းစဉ် အပေါ် လေးစားမှုထားပြီး CDC များဖြင့် အလုပ်လုပ်နိုင်ဖို့ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များက သဘောတူပါက PRT များသည် block grants များက အပြည့်အဝ မပံ့ပိုးနိုင်သည့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များမှ စီမံချက်များကို လည်း ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ Zia က "PRT တွေ တော်တော်များများဟာ ဖြည့်စွက်ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ PRT တွေဟာ CDC တွေကို ရန်ပုံငွေမပံ့ပိုးခဲ့ဘူး။ သူတို့လုပ်ပေးတာက ကျေးရွာရဲ့ ထပ်မံဖြည့်စွက်လိုအပ်ချက်တွေကို တိုက်ရိုက် ပံ့ပိုးတဲ့နည်းနဲ့ ဖြေရှင်းပေးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့က ကန်ထရိုက်တွေ ကနေတစ်ဆင့် လုပ်ဆောင်တာကြောင့်မို့လို့ပါ" ဟု ဆိုပါသည်။ အချို့သော CDC များသည် အခြားအဖွဲ့များထက် PRT အဖွဲ့များဖြင့်သာ ပိုမိုဆောင်ရွက်လိုကြပါသည်။

သို့သော်လည်း ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးမှု ကြိုးပမ်းချက်များမှ ရလဒ်များ မြန်ဆန်စွာဖြစ်ပေါ်ရန် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသည့် PRT များသည် ပြဿနာများကို ဖန်တီးခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာနေပြည်သူများသည် PRT အဖွဲ့များကို ပြည်ပမှ စစ်ရေးအရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု၏ လက်ရုံးအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ယူဆလေ့ရှိပြီး PRT အဖွဲ့ဖြင့် အတူလုပ်ကိုင်သည်

ကို မြင်တွေ့မခံလိုကြပါ။ ကဘူးမှ လွတ်လပ်သည့် သုတေသနအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော Afghanistan Research and Evaluation Unit တွင် သုတေသီအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးသူ Palwasha Kakar က “အချိန်ကြာလာ တာနဲ့အမျှ အခြေအနေဆိုးလာခဲ့ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ရပ်ရွာပြည်သူတွေဟာ အဆင်မပြေတဲ့ အတွေ့အကြုံ တွေရလိုက်တဲ့အခါမှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရုတ်သိမ်းသွားကြပါတယ်။” ဟု ဆိုသည်။

အချို့သော PRT အဖွဲ့များက အစိုးရအစဉ်များကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရန် ရှောင်ရှားကြသော် လည်း၊ စစ်မဟာမိတ်တပ်ဖွဲ့များသည် ဒေသန္တရခေါင်းဆောင်များ၊ CDC များဖြင့် မကြာခဏ ထိပ်တိုက် ပြဿနာ တက်လေ့ရှိခဲ့သည်။ စစ်ဘက်အရာရှိများ၊ သံတမန်များ နှင့် အခြားကျွမ်းကျင်သူများ ပါဝင်သည့် PRT အဖွဲ့ဝင်များ သည် မလုံခြုံသည့် ကျေးရွာများသို့ လာရောက်ရာတွင် စစ်သုံးသံချပ်ကာယာဉ်များကို အသုံးပြုကြပြီး၊ ၎င်းတို့၏ တည်ရှိမှုနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများက အာဖဂန်နိုင်ငံသားများအကြား မကျေနပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့ပါ သည်။

PRT များကို စီမံခန့်ခွဲသည့် နိုင်ငံများမှာ မတူညီသည့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များအသီးသီးကို အသုံးပြုကြပါ သည်။ ဗြိတိသျှဦးဆောင်သော PRT အဖွဲ့များသည် CDC များဖြင့် အတူလုပ်ဆောင်လိုခြင်းမရှိကြပါ။ ထိုအစား ထုံးတမ်းစဉ်လာ မျိုးနွယ်စုဖွဲ့စည်းပုံများမှတစ်ဆင့်သာ ဆောင်ရွက်ရန် ရွေးချယ်ကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ အုပ်ချုပ်မှု အကြံပေးဖြစ်သူ Richard Hogg က “CDC တွေဟာ မလုံခြုံတဲ့ဒေသတွေထက်စာရင် လုံခြုံတဲ့ဒေသတွေမှာ အများ ကြီးပိုပြီး လုပ်နိုင်လေ့ရှိပါတယ်။ အန္တရာယ်များတဲ့နယ်မြေတွေမှာဆိုရင် သူတို့ဟာထိရောက်အောင် မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် CDC တွေနဲ့ တွဲမလုပ်ရတဲ့ အကြောင်းရင်းတစ်ချို့တော့ ရှိပါတယ်။” ဟု မှတ်ချက်ပြု ပြောပါသည်။

အမေရိကန်စစ်တပ်၏ မူဝါဒတစ်ခုကြောင့်လည်း အထူးပြဿနာဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းက ခရိုင်အစိုးရများနှင့် ခရိုင်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များကို အစိုးရများနှင့် အောက်အဆင့်မှ ကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်များ ထက် ပိုပြီးပေးခဲ့သောကြောင့် ကျေးရွာကောင်စီဝင်များစွာသည် ခရိုင်ကောင်စီဝင်များအဖြစ်လုပ်ကိုင်ရန်ရွေးချယ်ခဲ့ ကြပါသည်။ ယင်းကျေးရွာအဖွဲ့ဝင်များ CDC များမှ နုတ်ထွက်သွားသည့်အခါတွင် ကျေးရွာ၏ စီမံကိန်းရေးဆွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိခိုက်စေမည့် စွမ်းဆောင်ရည် ဟာကွက်များဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့ပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် ယင်းနယ်မြေ၌ NSP လုပ်ငန်းကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပါသည်။ ထို့အပြင် PRT များသည် ပိုက်ဆံများကို ရပ်ရွာများသို့ NSP က ပေးသည့် နှုန်းထက် ပိုမိုမြန်ဆန်စွာ ထုတ်ပေးခဲ့ကြသည်။ Popal က “လူတွေကပြောလာကြတယ် ‘ခင်ဗျားတို့က တစ်နှစ်လောက် ပြောဆိုပြီးမှ ဒေါ်လာ ၆၀၀၀၀ ပေးတယ်။ PRT ကိုကြည့်လေ။ သူတို့ကရောက်လာပြီး နှစ်လအတွင်းမှာပဲ ရန်ပုံငွေပေးတယ်’ ပေါ့” ဟု ပြောပြပါသည်။

စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး ရန်ပုံငွေသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် NSP အစီအစဉ်များဖြင့် ထိပ်တိုက်ပြဿနာဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ လက်ငင်းထွက်ပေါ်ရလဒ် (output) ကိုကြည့်ပြီး ငွေပေးချေရသည့် PRT ကန်ထရိုက်တာများသည် နောက်ခံအခြေအနေကို နားမလည်ကြဘဲ၊ ရပ်ရွာများဖြင့်လည်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု မရှိသည့်အပြင်၊ အရည်အသွေးညံ့ဖျင်းသည့် လုပ်ငန်းများကိုသာ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိခဲ့သည်။

ထို့ပြင် PRT အဖွဲ့များစွာသည် CDC များ၊ ရပ်ရွာများဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု မပြုလုပ်ဘဲ စီမံချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် PRT များသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် လက်တွန်းရေတင်စက်များ တပ်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် စာသင်ကျောင်းများတည်ဆောက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပြီး ရပ်ရွာက ဤအရာများကို လိုချင်သလား ဆိုသည်ကိုပင် မေးမြန်းအကဲဖြတ်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ တာလီဘန်အဖွဲ့များက ရပ်ရွာထောက်ခံမှု မရသည့် PRT စီမံချက်များအား ပစ်မှတ်ထားလေ့ရှိခဲ့သည်။ “အများအားဖြင့်တော့ PRT တွေဟာ NSP ကို ထိခိုက်အားနည်း အောင်လုပ်ခဲ့တယ်လို့ ပြောရမှာပါပဲ” ဟု Popal က ပြောပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်ရောက်ချိန်တွင်တော့ PRT အများစုကို ပိတ်သိမ်းခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

မတည်ငြိမ်သည့်နယ်မြေများ၌ NSP အစီအစဉ်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း (Managing the NSP in unstable areas)

တာလီဘန်များက NSP ပထမအဆင့်အတွင်း၌ ပြင်းထန်သည့် ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ် တစ်စုံတစ်ရာမပေးခဲ့ပါ။ ရပ်ရွာမှ ကိုယ်တိုင် စီမံခန့်ခွဲ သည့် စီမံချက်များဖြစ်အောင် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများက အလေးထား စီစဉ်ခဲ့သော ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။<sup>23</sup> Kakar က “ရပ်ရွာက အပြည့်အဝလက်ခံပါဝင်လာတဲ့ နေရာတွေမှာ NSP စီမံချက်တွေဟာ ပုံမှန်အားဖြင့် တိုက်ခိုက်မခံရပါဘူး။ NSP အစီအစဉ်က ကျောင်းတွေ တည်ဆောက်တဲ့အခါမှာ ကာကွယ်မှုရပါတယ်။ တာလီဘန်တွေက ဒါတွေဟာ ရပ်ရွာက ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ဆိုင်တဲ့ အရာတွေလို့ အသိအမှတ်ပြုထားပြီး စီမံချက်တွေကို ပုံမှန်အားဖြင့် မထိကြပါဘူး” ဟု ပြောပြသည်။

သို့သော်လည်း ၂၀၀၆ ခုနှစ်ရောက်ချိန်တွင် တာလီဘန်အဖွဲ့သည် အစိုးရကိုဖြုတ်ချနိုင်ရန် ဆက်လက်ကြိုးပမ်းလာခဲ့ရာ ပုန်ကန်တိုက်ခိုက်မှုများ ၄၀၀% အထိ မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး၊ လူအသေ အပျောက်အရေအတွက်မှာလည်း ၈၀၀% ကျော်အထိ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။<sup>24</sup> တာလီဘန်များက ကျေးရွာ ခေါင်းဆောင်များ၊ အကြီးအကဲများ နှင့် အစိုးရအရာရှိ များကို ပစ်မှတ်ထားပြီး သတ်ဖြတ်လာခဲ့ပါသည်။ အချို့သောနယ်မြေများတွင် ရပ်ရွာများသည် NSP စီမံချက်များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ ရပ်တန့်ခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံ၏ တောင်ပိုင်းတွင် ဖြစ်သည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အစိုးရနှင့် အလှူရှင်များသည် အစီအစဉ်တွင်ပါဝင်လိုသော ဝေးလံဒေသများမှ ရပ်ရွာများကိုလည်း ချန်လှပ်ထားခဲ့ခြင်း မပြုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်သို့ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ခဲ့သော်လည်း အလုပ်သစ်တွင် NSP အတွက်သာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် NSP အစီအစဉ်ညှိနှိုင်းရေးမှူး Zishan Karim က “ရပ်ရွာတွေဘက်ကနေ အစီအစဉ်ကို လိုလားမှု ရှိမှပဲ ရမှာပါ။

ဒီလိုမှမဟုတ်ရင် ဒါကိုဆောင်ရွက်နေစရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ အစီအစဉ်မှာ ရပ်ရွာတွေကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု သဘောတူညီချက်တွေ လက်မှတ်ထိုးခိုင်းပြီး သေချာအောင်လုပ်ရပါတယ်” ဟု ပြောပါသည်။

မြင့်မားလာသည့် အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများသည် NSP တွင်အပြောင်းအလဲများ မဖြစ်မနေပြုလုပ်ခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် MRRD နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့သည် အန္တရာယ်မြင့်မားနယ်မြေများ၌ အကောင်အထည်ဖော်မှု မဟာဗျူဟာ (High-Risk-Area Implementation Strategy) ကို ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများသည် အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ အမျိုးအစား လေးခု ခွဲကာ လုံခြုံ၊ မလုံခြုံ၊ အလွန်မလုံခြုံမှု၊ လွန်ကဲပြင်းထန်စွာမလုံခြုံ (secure, insecure, highly insecure, and extremely insecure) ဟူ၍ နိုင်ငံကို အပိုင်းများ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ တောင်ပိုင်းမှ Kandahar တိုင်းဒေသကဲ့သို့ ဝေးလံ သို့မဟုတ် မလုံခြုံသည့် နယ်မြေများအတွက် NSP သည် ပံ့ပိုးမှု မိတ်ဖက်များအား ရာသီကာလ၊ ဝေးလံမှုနှင့် လုံခြုံရေး အခြေအနေများအပေါ်မူတည်၍ အသုံးစရိတ်များ ပေးခြင်းဖြင့် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခဲ့သည်။

အကောင်အထည်ဖော်မှု မဟာဗျူဟာအရ ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက်အဖွဲ့များမှ ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် အကယ်၍ ရပ်ရွာတွင် သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရန် အန္တရာယ် အလွန်များပါက ခရိုင် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသ ဌာနများမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ရန် ခွင့်ပြုထားပါသည်။ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များအား NSP လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သင်တန်းပို့ချခြင်းအား ဘေးကင်းလုံခြုံမှု ပိုရှိသည့် ခရိုင် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသ မြို့တော်များတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာရွေးကောက်ပွဲများကို မဖြစ်မနေကျင်းပရန် မလိုပါ။ ရပ်ရွာပြည်သူများက CDC အဖွဲ့ဝင်များကို အဆိုပြုခန့်အပ်နိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ရပ်ရွာတစ်ခုသည် ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်မည်ဆိုပါက စုဝေးပြီးမဲပေးမည့်အစား ဆန္ဒမဲများကို တစ်အိမ်တက် တစ်အိမ်တက် တစ်အိမ်ဆင်း လိုက်လံ ကောက်ယူသည့် နည်းကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အချို့

သောနယ်မြေများတွင် လူအများစုဝေးပြီး ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ်အားလုံးက လက်ခံသူများကို ရွေးချယ်သည့်နည်းကိုလည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ကောင်စီတစ်ခုချင်းတွင် ကိုယ်စားလှယ် အများဆုံး လေးဦးပါဝင်နိုင်ပြီး အကယ်၍ အမျိုးသမီးများ မပါဝင်ဖို့ ရပ်ရွာက ဆုံးဖြတ်လျှင် ဤအတိုင်းပင် ဖွဲ့စည်းနိုင်ပါသည်။

ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များ အနေဖြင့် NSP ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်အတွက် ပြင်ပမှ လူမှုစည်းရုံးရေးမှူးများအစား ကျေးရွာမှ တစ်စုံတစ်ဦးကို ခန့်ထားနိုင်ပါသည်။ Popal က “လုံခြုံမှုမရှိတဲ့ နယ်မြေတွေအတွက် ကျွန်တော်တို့မှာရှိတဲ့ စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရေး နည်းစနစ်က အကန့်အသတ်နဲ့ပဲ ရှိတာဆိုတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ယုံကြည်ဖို့ကလွဲပြီး တခြားရွေးချယ်စရာ မရှိဘူးလေ” ဟု ဆိုပါသည်။ ပံ့ပိုးကူညီမှု မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် ကျေးရွာပံ့ပိုးကူညီသူများအပြင် NSP သည် ပြင်ပမှ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသူများ (third-party monitors) အား အခကြေးငွေပေးပြီး နောက်ဆက်တွဲ ဖြည့်စွက်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်စေပါသည်။ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသူများမှ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုနိုင်မှု မရှိပါက ရပ်ရွာများအား စီမံချက် ပြီးစီးကြောင်း သက်သေအထောက်အထားအဖြစ် ဓာတ်ပုံများတင်သွင်းရန် ခွင့်ပြုခဲ့သည်။

အန္တရာယ်မြင့်မားသည့် နယ်မြေများတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာ၌ ရပ်ရွာများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက်များအကြားတွင် နီးနီးကပ်ကပ် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှု ရှိဖို့လိုအပ်ပါသည်။ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များသည် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များအား ၎င်းတို့ လာရောက်ရန် အန္တရာယ်များပါက သတိပေးရမည်ဖြစ်သည်။ မိတ်ဖက် အဖွဲ့များက ရပ်ရွာများအဖွဲ့ဝင်များအား မိမိတို့ ကျေးရွာများသို့ ငွေသားများ သယ်ယူသွားခြင်း မပြုဘဲ ဝယ်ယူစရာများကို တိုင်းဒေသမြို့တော်တွင် အပြီး အပြတ် ဝယ်ယူသွားရန် တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။

အန္တရာယ်မြင့်မားနယ်မြေများအတွက် မဟာဗျူဟာကို မလုံခြုံသည့် နယ်မြေများတွင် အသုံးပြု

ခဲ့သော်လည်း ၎င်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တိုင်းတာနိုင်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ အန္တရာယ်မြင့်မားဒေသများသို့ သွားရောက်ခဲ့သည့် Karim က “NSP ဟာ နိုင်ငံရဲ့ လုံခြုံမှုရှိတဲ့ နေရာဒေသတွေမှာ အကောင်းဆုံး လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့တယ်လို့ ကျွန်မထင်တယ်။ ဒါပေမယ့် အန္တရာယ်မြင့်မားတဲ့ နယ်မြေတွေမှာကျတော့ ရပ်ရွာတွေကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရတာနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင်တွေ ရွေးကောက်တင်မြှောက်တာတွေမှာ အခက်အခဲတွေ အများကြီး ရှိနေတာကြောင့် ဒါကို NSP (စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအစီအစဉ်) လို့ ခေါ်ရမှာတောင် ခပ်ခက်ခက်ပါပဲ။ Uruzgan တိုင်းဒေသထဲက ကျွန်မသွားခဲ့တဲ့ ရပ်ရွာတစ်ချို့မှာဆိုရင် ဘယ်သူတွေက ရပ်ရွာကိုယ်စားလှယ်တွေလဲဆိုတာတောင် သဲသဲကွဲကွဲ မရှိဘူး။ ရပ်ရွာပြည်သူတွေက ဒီအစီအစဉ်ကို မသိကြပါဘူး။ ဒါမျိုးက ရပ်ရွာစည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှု နဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ကောင်းကောင်းလုပ်နိုင်တဲ့ နိုင်ငံရဲ့ အခြားနေရာဒေသတွေက အတွေ့အကြုံနဲ့ဆိုရင် လုံးဝကို ကွာခြားနေတာပါ။” ဟု ပြောပါသည်။

*ဖွံ့ဖြိုးရေးထောက်ပံ့ငွေကြန့်ကြာမှုများကိုရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခြင်း (Grappling with block-grant delays)*

မကြာခင်ပင် အလှူရှင် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုသည် NSP သို့တင်သွင်းသည့် ရပ်ရွာစီမံကိန်း လိုအပ်ချက်များအတိုင်း လိုက်မီအောင် ဖြည့်တင်းပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ယခင်က NSP မန်နေဂျာဖြစ်သူ Mukhtar က “၂၀၀၆ မတိုင်ခင်အထိ အကောင့်ထဲမှာ ပိုက်ဆံရှိတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့က စီမံချက်တွေအတွက် တစ်ပတ်ကို ဒေါ်လာ ၆ သန်းကနေ ၇ သန်းလောက် အထိ ထုတ်ပေးရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အလှူရှင်ဘက်က ပိုက်ဆံကို နှေးကွေးတဲ့နှုန်းနဲ့ပဲ ပြန်ဖြည့်တင်းပေးပါတယ်။ NSP ဟာ အကောင့်ထဲမှာ ပိုက်ဆံရှိရင် တစ်ရက်ကို ဒေါ်လာ တစ်သန်း သုံးစွဲနိုင်စွမ်းရှိပါတယ်” ဟု ဆိုသည်။

NSP မန်နေဂျာများသည် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများအတွင်းမှာပင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြရပါသည်။ NSP ၏ လုပ်ငန်း ဒါရိုက်တာအဖြစ် ၂၀၀၅ တွင်

တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ Karim Merchant က "ကျွန်တော်တို့ မြန်မြန်ဆန်ဆန် သင်ယူခဲ့တယ်။ အကောင့်ထဲမှာ အရံငွေ ထားခဲ့တယ်။ စာရင်းဇယားတွေ စာချုပ်စာတမ်းတွေအားလုံးကို ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ပြီးပြတ်အောင် ရှင်းလင်းရတယ်။ ဒါ့ပြင် အာဖရိကအစိုးရရဲ့ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း မတ်လကစပြီး နှစ်လကြာ ရန်ပုံငွေထုတ်ယူသုံးစွဲမှုတွေရပ်ဆိုင်းတာကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရတယ်။ ဒီဇင်ဘာကစပြီး ရန်ပုံငွေထုတ်ယူသုံးစွဲတာတွေကို အရှိန်လျှော့ချရတယ်။ NSP အဆင့် ၂ မှာတော့ နိုင်ငံအချင်းချင်း အကြား ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု (bilateral funding) ကို စတင်ပြီး တိုက်ရိုက်ရယူခဲ့တယ်" ဟု ပြောသည်။

သို့တိုင်အောင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများမှာ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကြီးမားလှပြီး ပိုနက်ရှိုင်းသည့် ပြဿနာများ ရှိနေကြောင်း ထင်ဟပ်နေခဲ့ပါသည်။ Aga Khan Development Network ၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု မိတ်ဖက် အဖွဲ့ဖြစ်သည့် Aga Khan Foundation ၏ ပြင်ပဆက်ဆံရေးနှင့် ဂရန်စီမံခန့်ခွဲမှု အကြီးအကဲ ဖြစ်သူ Joanne Trotter က "NSP အတွက် ကြီးမားတဲ့ ငွေပမာဏထည့်ဝင်ဖို့ ကတိပြုထားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခန့်မှန်းတဲ့အတိုင်းတော့ ဝင်ရောက်မလာခဲ့ပါဘူး။ အလှူရှင်တစ်ချို့က ပေးတာ နှေးကွေးပါတယ်။ ရန်ပုံငွေတွေ ဝင်ရောက်လာပြီဆိုတဲ့အခါမှာလည်း ဒါဟာ NSP အတွက်ဆိုပြီး သီးသန့်လျာထားတာ မျိုးမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီတော့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနနဲ့ MRRD အကြားက ဆက်ဆံရေးအနေအထားအပေါ် မူတည်ပြီး ပဋိပက္ခပေါ်ထွက်လာတာကိုလည်း မြင်ရနိုင်ပါတယ်" ဟု ပြောပါသည်။

ထို့ပြင် ဗဟိုဘဏ်နှင့် NSP တို့သည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပိုက်ဆံအား ရပ်ရွာအကောင့်သို့ လွှဲပို့ပေးရန် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ယူခဲ့ရပါသည်။ NSP မှ Rasouli က "NSP အဆင့် ၁ နဲ့ ၂ တွေမှာ ခြောက်လကနေရှစ်လ လောက်အထိ ကြန့်ကြာတာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့က စာရွက်စာတမ်းတွေကိုပဲ စစ်ဆေးကြည့်ရှုနေတာပါ။ ကျွန်တော်တို့မှာ ဒီလိုစီမံချက် ပေါင်းထောင်နဲ့ချီပြီး ပိုက်ဆံရဖို့ တန်းစီစောင့်နေကြတာကို

လက်ခံ ဆောင်ရွက်နေခဲ့ရတာပါ။ ဒါက ပြီးမြောက်မှုအရ ကြည့်မယ်ဆိုရင် စီမံကိန်းစက်ဝန်း (project cycle) တစ်ခုလုံးအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိခဲ့ပါတယ်။ အလှူရှင်တွေက NSP အဆင့် ၂ ရဲ့ ဒုတိယ အပိုင်း နဲ့ NSP အဆင့် ၃ တို့အတွက် နှစ်များစွာ ထည့်ဝင်မယ့် ဂရန်တွေ (multiyear grants) ပေးဖို့ ကတိပြုတဲ့အခါမှာ ဒီပြဿနာဟာ ပြေလည်သွားပါတယ်" ဟုဆိုသည်။ ရပ်ရွာဘဏ်အကောင့်များသို့ ပေးပို့လို့မရသော နယ်မြေများအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် havala ငွေလွှဲ ပွဲစားများကို ရှာဖွေရသည်မှာလည်း ခက်ခဲပါသည်။

ကြန့်ကြာခြင်းဆိုသည်မှာ တစ်နည်းအားဖြင့် အရှိန်အဟုန်ပျက်ခြင်းပင်။ Popal က "ပထမဆုံးအရပ်ကို လွှဲပြောင်းပေးပြီးတဲ့အခါ ရပ်ရွာပြည်သူတွေက ဒုတိယ အရပ်အတွက် နှစ်လစောင့်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ငှားထားတဲ့ ပန်းရံဆရာ ဒါမှမဟုတ် အလုပ်ကြမ်းသမားတွေကို ဒုတိယအရပ်ရောက်မလာမချင်း နှစ်လကြာအောင် စောင့်ခိုင်းထားလို့တော့ မရပါဘူး" ဟု ပြောပြပါသည်။ အချို့သော ဖြစ်ရပ်များ၌ block grant ထုတ်ယူဖို့ စောင့်ဆိုင်းနေရစဉ်တွင် ပံ့ပိုးကူညီရေး မိတ်ဖက်များက ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်ပိုက်ဆံများကို ထုတ်ပေးထားခဲ့ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်လည်း မိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ၎င်းတို့၏ စာချုပ်ပါအစိတ်အပိုင်းအချို့အရ ငွေရရှိမှုမရှိဘဲ ဆောင်ရွက်ပေးသည် ဆိုသည့် သဘောပင်ဖြစ်သည်။

Block-grant နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုက အောက်ခြေမှ နိုင်ငံသားများအပေါ်တွင်လည်း စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ လူများစွာသည် အစိုးရအပေါ် ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်စွမ်း နှင့် အလှူရှင်များအပေါ် မှီခိုအားထားနိုင်စွမ်းအပေါ် သံသယများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ Rasouli က "NSP အဆင့် ၁ နဲ့ ၂ မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းဒေသအသီးသီးကနေ ဒီအထိ ခရီးနှင်ရောက်လာပြီး သူတို့ရဲ့အရင်းအမြစ်တွေ လာရောက် တောင်းဆိုကြတဲ့ လူပေါင်းများစွာကို ရင်ဆိုင် ဖြေရှင်းခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာဆိုရင် သူတို့ဟာ အစိုးရကပေးတဲ့ ဒီကတိကဝတ်တွေဟာ

အလိမ်အညာတွေပဲ ... ပေးထားတဲ့အခြားကတိ  
တွေလည်း ဘယ်တော့မှ ဖြစ်လာမှာမဟုတ်ဘူး ဆိုပြီး  
တွေးလာကြပါတယ်” ဟုဆိုသည်။ သို့သော်လည်း  
“အခုတော့ ဒါက ပြဿနာမဟုတ်တော့ပါဘူး။ အခုဆို

ရင် ရပ်ရွာတွေဟာ ရောက်လာပြီး သူတို့ကျေးရွာတွေ  
ကို NSP မှာ ထည့်သွင်းပေးဖို့တောင် လာပြောကြပါ  
တယ်” ဟု သူက မှတ်ချက်ပြုပါသည်။

**မှတ်စု ၄ ၊ အန္တရာယ်မြင့်မားနယ်မြေများ၌ NSP အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း**

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် NSP သည် Afghanistan Rehabilitation and Education Program (AREP) ဖြင့်  
စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ AREP သည် အာဖဂန် အန်ဂျီအိုတစ်ခုဖြစ်ပြီး မြို့တော်ကဘူး၊ Jalalabad နှင့် တိုင်းဒေသ  
ခုနစ်ခုတွင် ရုံးများရှိပါသည်။ ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အဖြစ် AREP သည် အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် ပါကစ္စတန်  
နယ်စပ် အနီးရှိ Paktika တိုင်းဒေသထဲမှ Barmal ခရိုင် တွင် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကြမ်းတမ်းသည့်  
မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ဖြစ်ခြင်း၊ ဝေးခံခေါင်ဖျားဖြစ်ခြင်းနှင့် တာလီဘန်လှုပ်ရှားမှုများရှိခြင်းတို့ကြောင့် အန္တရာယ် မြင့်မား  
သည့် နယ်မြေတစ်ခု ဖြစ်ပြီး အရေးကြီးသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်လျက်ရှိသော  
ဒေသ ဖြစ်ပါသည်။ လုံခြုံရေးအကြောင်းပြချက်များကြောင့် နိုင်ငံတကာအန်ဂျီအိုများက ထိုနယ်မြေတွင် လုပ်ငန်း  
ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။

AREP သည် Barmal တွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် ဒေသခံများကို ဝန်ထမ်းအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဒေသခံ  
ဝန်ထမ်းများသည် (တစ်ခါတစ်ရံ၌ မျိုးနွယ်စုခေါင်းဆောင်များပင် ပါဝင်ပါသည်) သူတို့၏ ရပ်ရွာများနှင့် ပတ်သက်၍  
ကောင်းစွာ နားလည်သူများဖြစ်ပြီး၊ အစီအစဉ်ကို လက်ခံလာစေရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူများကို ချဉ်းကပ် ပြော  
ဆိုနိုင်ကြပါသည်။ ယင်းဒေသခံဝန်ထမ်းများသည် ရပ်ရွာနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များဖြင့် ဆက်ဆံရေး  
ကောင်းစွာ တည်ဆောက်နိုင်ကြပြီး၊ ဒေသခံပြည်သူများကလည်း ၎င်းတို့ကို လက်ခံမှုရှိခဲ့ပါသည်။

ပထမဆုံးအဆင့်အနေဖြင့် AREP မှ ပံ့ပိုးကူညီသူများက NSP အစီအစဉ်၏ အကျိုးခံစားမှုများကို ရပ်ရွာ  
များသို့ ရှင်းလင်းပြောပြခဲ့ပါသည်။ ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသလိုပင် ပြည်သူများသည် ယေဘုယျအားဖြင့်  
NSP အစီအစဉ်မှ ရနိုင်မည့် တန်ဖိုးကို တွေ့မြင်ကြပါသည်။ AREP မှ အစီအစဉ်မန်နေဂျာ Barakatulla Rasooli က  
တာလီဘန်များပင်ဖြစ်ဖြစ် အစိုးရကိုဆန့်ကျင်သည့် ပြည်သူများပင်ဖြစ်ဖြစ် NSP အစီအစဉ်ကိုတော့ ဆန့်ကျင်စရာ  
အကြောင်း သိပ်မရှိဟု မှတ်ချက်ပြုပြောပါသည်။ “ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တာလီဘန်အများစုကလည်း ဒီရပ်ရွာ  
တွေကပဲလေ။ သူတို့လည်း အကျိုးခံစားရတာပဲကိုး” ဟု ဆိုပါသည်။

ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် ယဉ်ပါးမှုအလေ့အထ သိပ်မရှိသဖြင့် ရပ်ရွာပြည်သူများသည် CDC ကောင်စီများ  
ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန် မဝံ့မရဲဖြစ်လေ့ ရှိခဲ့သည်။ Rasooli က “ကိုယ့်အတွက် အလုပ်လုပ်ပေးမယ့် သူကို  
ရွေးချယ်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်ဆိုပြီး ရပ်ရွာပြည်သူတွေကို ပြောရပါတယ်” ဟုပြောပြသည်။ ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များ  
အားလုံးနီးပါးမှာ အမျိုးသားများဖြစ်ကြသည်။ Barmal သည် အန္တရာယ်မြင့်မားနယ်မြေတစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် NSP  
က ၎င်း၏ လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သော CDC များ၌ အမျိုးသမီးပါဝင်မှုကို ဘေးဖယ်ထားခဲ့ပါသည်။ (အစီအစဉ်၌  
စုစုပေါင်း အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမှာ ၅% ဖြစ်သည်ဟု Rasooli က ပြောပါသည်)

ရပ်ရွာများတွင် သင်တန်းပို့ချမှု မပြုလုပ်နိုင်သောကြောင့် AREP ပံ့ပိုးကူညီသူများသည် တိုင်းဒေသ  
မြို့တော် Sharana တွင် သင်ကြားပို့ချခဲ့ရပါသည်။ သင်တန်းတွင် လေးဦးပါ CDC ကောင်စီကို မည်သို့ ရွေးကောက်  
တင်မြှောက်ရမည်၊ စီမံချက်များကို မည်သို့ရွေးချယ်ပြီး ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရမည်၊ လိုအပ်သော အထောက်အပံ့ပစ္စည်းများ  
ကို မည်သို့ ဝယ်ယူရမည်၊ block grants များကို မည်သို့ စီမံခန့်ခွဲရမည်နှင့် စီမံချက် တိုးတက်မှုကို မည်သို့  
တောင့်ကြည့် စစ်ဆေးရမည် စသည့် လမ်းညွှန်ချက်များပါဝင်ပါသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် NSP သည် Barmal ဒေသသို့ block grants များ လွှဲပို့ရာတွင် havala ပွဲစားငွေလွှဲစနစ်ကို အားကိုးခဲ့ရပါသည်။ သို့သော်နောက်ပိုင်း၌ ရပ်ရွာဘဏ်အကောင့်များကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များက မိမိတို့ အကောင်အထည်ဖော်လိုသည့် စီမံချက်များကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပြီးသည့် အခါတွင် AREP ဝန်ထမ်းများသည် ကဘူးမှ NSP ရုံးသို့ တင်သွင်းရမည့် အစီအစဉ်များ၊ အဆိုပြုလွှာများ ပြင်ဆင်ရေးသားရာတွင် ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များကို ကူညီပေးခဲ့ကြသည်။ ရပ်ရွာများသည် ဆည်တံမံများ၊ ရေတွင်းများ၊ လက်တွန်းရေတင်စက်များ၊ လမ်းများ၊ လျှပ်စစ်မီး နှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် သက်မွေးပညာသင်တန်း စသည့် လုပ်ငန်းများကို ရွေးချယ်လေ့ရှိပါသည်။ တိုးတက်မှုကို စောင့်ကြည့်မှတ်သားနိုင်ရန်အတွက် AREP သည် လူမှုစည်းရုံးရေးမှူးများ၊ CDC များ၊ ရပ်ရွာပြည်သူများ နှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သည့် စောင့်ကြည့်သူများကို အမှီပြုခဲ့သည်။ အဆိုပါ ရင်းမြစ် အသီးသီးထံမှ အစီရင်ခံချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ အချို့သော ဖြစ်ရပ်များ၌ သီးခြားလွတ်လပ်သည့်စောင့်ကြည့်သူများအတွက် သွားရောက်ရန်ခက်ခဲသည့်အခါတွင် ၎င်းတို့နှင့်အတူ ရပ်ရွာအဖွဲ့ဝင်များက လိုက်ပါပေးခဲ့သည်။ “တာလီလန်အဖွဲ့ကြောင့် လာမကြည့်ချင်တဲ့ စောင့်ကြည့်သူကို ရွပ်ရွာက သွားရောက်ခေါ်ယူပြီး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတွေထဲ လိုက်ပြပါတယ်” ဟု Rasooli က ပြောပြသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ် ရောက်သည့်အခါတွင် ရပ်ရွာပေါင်း ၄၀ သည် စီမံချက်ပေါင်း ၆၅ ခုကို တာလီဘန်အဖွဲ့မှ ဝင်ရောက်နောက်ယှက်မှုတစ်စုံတစ်ရာ မရှိခဲ့ဘဲ စတင် သို့မဟုတ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ “ရပ်ရွာအတွက် အကျိုးခံစားမှုမြင့်မားတဲ့ စီမံချက်ဆိုရင် တာလီဘန်တွေအနေနဲ့ ဘာမှပြောလို့မရပါဘူး။ တာလီဘန်တွေဟာ ရပ်ရွာကို ဆန့်ကျင်ပြီး ဘာမှလုပ်လို့မရပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အစီအစဉ်တစ်ခုဟာ ရပ်ရွာကို မတိုင်ပဲ လုပ်ဆောင်မယ်ဆိုရင်တော့ တာလီဘန်အဖွဲ့ဟာ စီမံချက်ကို တိုက်ခိုက်နိုင်ပါတယ်” ဟု Rasooli ဆိုသည်။

“ဒီအစီအစဉ်ဟာ ပြည်သူတွေကို အများကြီးကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ရပ်ရွာ ပြည်သူ ၉၉% ကို တိုက်ရိုက် အကျိုးခံစားမှုရရှိစေပါတယ်။ ပြည်သူတွေဟာ လုပ်ငန်းကို ရွေးချယ်တယ်၊ ဘဏ်ကနေ ပိုက်ဆံယူတယ်၊ ပစ္စည်းတွေ ဝယ်ယူပြီး အကောင်အထည်ဖော်ကြပါတယ်။ အစီအစဉ်အပေါ် ယုံကြည်မှု ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ အစီအစဉ်ကို ထောက်ခံကြတာပေါ့” ဟု သုံးသပ်ပြောပါသည်။

အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများသည် block-grant ထုတ်ပေးခြင်းကို ပုံမှန်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မှု မရှိခြင်းအပေါ် စိတ်ပျက်လက်ပျက်ဖြစ်ကြရပါသည်။ Block grants များကို နှစ်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ် ပုံမှန်ထုတ်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်စီစဉ်ထားသော်လည်း NSP သည် ရပ်ရွာတစ်ခုကို ၁၀ နှစ်မှ ၈၀ နှစ်ကြိမ်သာ ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ အစိုးရကို အကြံပေးခဲ့သည့် Guggenheim က “ဒါကြီးတစ်ခုလုံးက ပုံမှန်၊ ခန့်မှန်းလို့ရတဲ့ grants တွေနဲ့ သွားဖို့ ခန့်မှန်းရေးဆွဲထားခဲ့တာပါ [နှစ်စဉ် သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး သုံးနှစ်လျှင်တစ်ကြိမ်]။ တကယ်လို့များ သူတို့က ဝန်ထုပ်ကို တစ်နှစ်စီတိုင်းမှာ ဆက်ပြီး ဆက်ပြီး ပေးသွားနိုင်ခဲ့ရင် စိတ်ချယုံကြည်မှုလဲ ပိုရမယ်။ အကျိုးသက်ရောက်မှုလည်း ပိုပြီးကြီးမားပါလိမ့်မယ်။ အင်ဒိုနီးရှားမှာဆိုရင်ကျွန်တော်တို့ အဲဒီ

လို လုပ်သွားတာပါ။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းမှာ ရန်ပုံငွေနဲ့ ဘာတွေ လုပ်ကြမလဲဆိုပြီး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြရပါတယ်” ဟု ပြောပါသည်။

အလှူရှင်များသည် ပြဿနာ၏ အဓိကရင်းမြစ်များ ဖြစ်သည်။ အလှူရှင်များ၏ စုပေါင်းရန်ပုံငွေ သို့ ထည့်ဝင်မှုများမှာ ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း ဖြစ်နေခဲ့ပါသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် အောက်ခြေတွင် ကုန်ကျစရိတ်များမှာ ပိုမိုမြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ အနောက်ပိုင်း Farah တိုင်းဒေသ ကိုယ်စားပြု ပါလီမန်အမတ် ဖြစ်သူ Rangina Kargar က “ပြဿနာတွေ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ စီမံချက်ကြီး တစ်ချို့ကို စတားနှင့်ပြီးပြီ။ ဒါပေမယ့် ဝန်ထုပ်က ရောက် မလာတာ ဒါမှမဟုတ် နောက်ကျပြီးမှ ရောက်လာတာ ဒါမှမဟုတ် နောက်နှစ်ထဲအထိ ကြန့်ကြာသွားတာမျိုးပေါ့။ အဲဒီ



အခါမှာ စိန်ခေါ်မှုတွေ ရင်ဆိုင်လာရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လုပ်ငန်းက ရပ်ဆိုင်းလိုက်ရ တယ်။ နောက် လအနည်းကြာတဲ့အခါ ပြန်စရပြန် တယ်” ဟု ပြောပါသည်။

NSP အစီအစဉ်ကို အားကောင်းစွာ စတင်ခဲ့ ပြီးနောက် အစီအစဉ်ကို နှေးကွေးသွားစေခဲ့သည့် အဟန့်အတားများ အကြောင်းကို Lockhart က ပြန်လည်ပြောပြပါသည်။ “ကနဦးနှစ်တွေမှာတုန်းက အရှိန်တော်တော်ရခဲ့ပါတယ်။ ဂရုနဲ့တွေ တောက်လျှောက် ဝင်ရောက်လာခဲ့တယ်။ စနစ်က လည်း အထိုင်ကျလာတယ်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်ကလည်း အဆင်ပြေအောင် လိုက်လျောပေးခဲ့ပါတယ်။ ပုံမှန် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်မျိုး မဟုတ်တဲ့ havala ငွေလွှဲစနစ်မျိုး ကို သုံးစွဲခွင့်ပြုပေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ တော့ အစီအစဉ်ဟာ အခက်အခဲအဟန့်အတားတွေ ကြုံလာရတယ်။ လုံခြုံရေးကိစ္စ၊ အလှူရှင်အထောက် အပံ့တွေ တစ်ပိုင်းတစ်စီဖြစ်နေတာ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်ရဲ့ တင်းကျပ်မှု စတာတွေပေါ့။ ပုံမှန်ကူညီရေးမိတ်ဖက် အဖွဲ့တွေကို ငွေပေးချေဖို့ကိုလည်း စတင်ပြီး တုံ့ဆိုင်း ထားခဲ့ရတာကြောင့် ကြန့်ကြာမှုတွေဖြစ်စေခဲ့ပြီး ယုံကြည်မှုလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်” ဟုဆိုပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် NSP အစီအစဉ်သည် နိုင်ငံ ရှိ ခရိုင်များအားလုံးကို လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ ပါသည်။ သို့သော်လည်း အလှူရှင်များ၏ NSP အတွက် ရန်ပုံငွေထည့်ဝင်မှုမှာ နှေးကွေးခဲ့သော ကြောင့် ပြီးပြည့်စုံသည့် လွှမ်းမိုးမှုဖြစ်ရန် ခက်ခဲခဲ့ရ ပါသည်။

**ရလဒ်များကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း (ASSESSING RESULTS)**

NSP အစီအစဉ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ရာတွင် စိန်ခေါ်မှုအချို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ဦးစီးဦးဆောင်ခဲ့သူများ၏ ပြောကြားမှုအရ အစီအစဉ် သည် ၎င်း၏ မူလရည်မှန်းချက်များထက်ပင် ကျော် လွန် ရောက်ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ကျေးလက်ဒေသ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန

(MRRD) တွင် အစီအစဉ်များဆိုင်ရာ ဒုညွှန်မှူးမှသည် ဝန်ကြီးတာဝန်အထိ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မူဝါဒအကြံပေးအဖြစ်လုပ်ကိုင်သူ Zia က “အစီအစဉ် ဟာ တကယ်ကိုပဲ သူ့ရဲ့ မူလရည်မှန်းချက်တွေထက် ကျော်လွန် ရောက်ရှိခဲ့ပြီး၊ သူ့ရဲ့အောင်မြင်မှုက ကျွန် တော်တို့အားလုံးကိုအံ့အားသင့်စေခဲ့ပါတယ်။ အာဖဂန် နစွတန်ပြည်သူတွေဟာ အစီအစဉ်ကို ဒီလောက်ထိ လက်ခံယုံကြည်ကြလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်တို့မျှော်မှန်း မထားမိဘူး။ ပြည်သူတွေဟာ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ပါဝင်ကြတယ်။ ထည့်ဝင်ကူညီကြတယ်။ ဒါတွေအားလုံး ကိုလည်း ပွင့်လင်းမြင်သာအောင် လုပ်ကြတယ်။ အကြီးမားဆုံးအောင်မြင်မှုကတော့ ပြည်သူအားလုံး အတွက် ဘုံအစီအစဉ်တစ်ခု ဖြစ်တာကြောင့် လူမှု ပေါင်းစည်း ညီညွတ်မှု (social cohesion) ကို မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့တာပါ။” ဟု ဆိုပါသည်။

အောက်ခြေတွင်ကြည့်မည်ဆိုပါက NSP သည် ကျေးလက်ဒေသပြည်သူများထံ အောင်မြင်စွာ ရောက်ရှိခဲ့သည့် အနည်းငယ်မျှသော အစီအစဉ်များ အနက် တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးသက်ရောက်မှု လူဦးရေ အရေအတွက် (number) သက်သက်ကိုသာ ကြည့်သည့် လက်ငင်းထွက်ပေါ်ရလဒ် (output) အရ ပြောရမည်ဆိုလျှင် ရရှိခဲ့သော အရေအတွက်များမှာ အထင်ကြီးလောက်ဖွယ်ရာရှိပါသည်။ အစီအစဉ်ကို ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ကျေးလက်ဒေသမှ ရပ်ရွာပေါင်း ၅၀၀၀ ဖြင့် စတင်ခဲ့ပြီး၊ ပထမအဆင့် (first phase) ပြီးစီးခါနီးအချိန်တွင် နိုင်ငံရှိ တိုင်းဒေသ ၃၄ ခု စလုံးမှ ခရိုင် ၁၉၃ ခုတွင် နိုင်ငံလူဦးရေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်ဖြစ် သည့် အာဖဂန်ပြည်သူ ၁၀.၅ သန်းကို လွှမ်းမိုးဆောင် ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်ရောက်ချိန်တွင် NSP သည် အာဖဂန်ပြည်သူ ၁၇ သန်း အပေါ် လုပ်ငန်းများ ဖြင့် အကျိုးသက်ရောက်စေခဲ့သည့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီပေါင်း ၂၁၈၀၀ ကျော်၏ ရွေးကောက်ပွဲများကို ကြီးကြပ်စီစဉ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်ရောက်ချိန်၌ NSP သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဘီလီယံ ကျော်ကို လိုရာသုံး ဖွံ့ဖြိုးရေးထောက်ပံ့ငွေများ (block grants) အဖြစ် ရပ်ရွာများကို ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး၊ စီမံချက်ပေါင်း

၅၅၀၀၀ ကျော်ကို ပြီးစီးခဲ့သည့်အပြင်၊ ကောင်စီပေါင်း ၃၂၀၀၀ ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခဲ့သူများအနေဖြင့် ခိုင်လုံသည့် ပြီးမြောက်အောင်မြင်မှုများကို ခရိုင်များစွာ ညွှန်ပြနိုင်ပါ

သည်။ စီမံချက်များတွင် အသေးစားရေးအားလှုပ်စစ် စက်ရုံများ၊ ကျောင်းများ၊ လမ်းများ၊ ဆည်မြောင်း နှင့် ရေတိုက်စားမှုကာကွယ်ရေးစနစ် နှင့် သောက်သုံးရေ ရရှိရေး စသည့်လုပ်ငန်းများပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

| Key Indicators<br>(ညွှန်းကိန်းများ)                                                                                                                                                                                                                  | NSP I<br>and II | NSP III (December<br>2013)* |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------------------|-------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                      |                 | NSP<br>IIIA<br>(1stBG)      | NSP IIIB<br>(RBG) |
| ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက်အဖွဲ့များဖြင့်စာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် ရပ်ရွာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                 | ၂၃၁၈၀           | ၁၃၉၇၅                       | ၁၁၈၄၄             |
| စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ရပ်ရွာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                                     | ၂၀၁၃၁           | ၁၁၈၄၂                       | ၁၀၁၅၁             |
| CDCs များ ရွေးကောက်/ပြန်ရွေးကောက်သည့် ရပ်ရွာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                                 | ၂၀၁၃၁           | ၁၁၇၆၁                       | ၁၀၁၅၇             |
| CDPs များပြီးစီး/ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခဲ့သည့် ရပ်ရွာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                                | ၂၀၁၃၁           | ၁၁၅၃၀                       | ၉၅၄၆              |
| စီမံချက်များတင်သွင်းခဲ့သည့် ရပ်ရွာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                                           | ၂၀၁၃၁           | ၁၁၂၈၉                       | ၉၁၀၇              |
| ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည့် ရပ်ရွာအရေအတွက် (အနည်းဆုံး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ်)                                                                                                                                                                         | ၂၀၁၃၁           | ၁၀၉၂၆                       | ၇၅၂၃              |
| Block-grant ကို အပြည့်အဝအသုံးပြုခဲ့သည့် ရပ်ရွာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                               | ၂၀၁၃၁           | ၄၇၅၀                        | ၆၉                |
| တင်သွင်းခဲ့သော စီမံချက်အဆိုပြုလွှာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                                           | ၄၇၂၀၂           | ၁၉၉၇၅                       | ၁၂၆၆၇             |
| အတည်ပြုခဲ့သော စီမံချက်အဆိုပြုလွှာအရေအတွက်                                                                                                                                                                                                            | ၄၇၂၀၂           | ၁၉၉၇၅                       | ၁၂၆၆၇             |
| ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည့် စီမံချက်အဆိုပြုလွှာအရေအတွက် (အနည်းဆုံး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ်)                                                                                                                                                            | ၄၇၂၀၂           | ၁၉၄၄၇                       | ၁၀၄၄၃             |
| ပြီးစီးခဲ့သော စီမံချက်အရေအတွက်                                                                                                                                                                                                                       | ၄၆၃၃၁           | ၉၈၃၄                        | ၁၂၄               |
| ပိတ်သိမ်းခဲ့သော စီမံချက်အရေအတွက်                                                                                                                                                                                                                     | ၄၇၂၀၂           | ၁၀၁၁၂                       | ၁၃၂               |
| BG = block grant<br>CDCs = community development councils (ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီများ)<br>CDPs = community development plans (ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်များ)<br>* Source: NSP Third Quarter Report (23 September – 21 December 2013) <sup>1</sup> |                 |                             |                   |

<sup>1</sup> Quarterly Reports 1392 (21 March 2013 – 19 March 2014). Accessed at <http://www.nspafghanistan.org/default.aspx?Se1=27>.

ထောက်ခံပံ့ပိုးခဲ့သူများက NSP စီမံချက်များသည် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာပြီး၊ တာရှည်ခံသည့် အရည်အသွေးဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်ဟု သဘောတူကြပါသည်။ UN-Habitat မှ Popal က "စီမံချက်တွေရဲ့ အရည်အသွေးကောင်းမွန်ပါတယ်။ ကုန်ကျစရိတ်လည်းမများဘူး။ ပြီးတော့လည်း စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးမှုနဲ့ အစီရင်ခံစာကလည်း အရမ်းကောင်းမွန်ပါတယ်" ဟု ပြောပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အဆိုအရ NSP စီမံချက်များသည် အလှူရှင်များက တိုက်ရိုက်တည်ဆောက်သည့် စီမံချက်များထက် ၃၀% ပို၍ ဈေးသက်သာသည်ဟု သိရပါသည်။<sup>25</sup> ဒေသန္တရမှကိုယ်တိုင်ပိုင်ပိုင်ဆိုင်မှု (local ownership) နှင့် ထည့်ဝင်မှု အဆင့်မြင့်မားခြင်းက အကြောင်းရင်းတစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ယခင်က NSP ညွှန်ကြားရေးမှူး ဖြစ်သူ Ismati က "ရပ်ရွာပြည်သူတွေဟာ သူတို့ပိုင်ဆိုင်တဲ့ အရင်းအမြစ်တွေထဲကနေ ၅၀% ထက်မက စီမံချက်အတွက် ထည့်ဝင်ပေးခဲ့တဲ့ ဥပမာတွေ ရှိပါတယ်" ဟု ဆိုသည်။

NSP ၏ စာရင်းစစ် အစီရင်ခံစာများအရ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုနှုန်း နည်းကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ရပ်ရွာဘက်မှ ၁၀ % ထည့်ဝင်ခြင်းသည် ခြစားမှုနိမ့်ပါးခြင်း၏ အကြောင်းရင်းတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု လေ့လာသူများက ညွှန်းပြ သုံးသပ်ကြပါသည်။ Zia က "အကယ်၍ ခင်ဗျားနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့က ကျေးရွာတစ်ခုတည်းမှာပဲ အတူနေမယ်။ ခင်ဗျားက ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်ကတော့ အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်ဘူး ဒါပေမယ့် သတ်မှတ်ထားတဲ့ စီမံချက်ကုန်ကျစရိတ် ၁၀ % အတွက် ထည့်ဝင်ရမယ်ဆိုတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော့်ပိုက်ဆံ ဒီထဲမှာ ပါဝင်နေတာကြောင့် ခင်ဗျားကို ကျွန်တော်က အမြဲစောင့်ကြည့်နေမှာပဲလေ" ဟု ရှင်းပြပါသည်။

Mukhtar က "၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ စီမံချက်ပေါင်း ၂၂၀၀၀ လောက်ကို NSP က အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှာ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုနိမ့်ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ရပ် ၁၆ ခုပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်" ဟု ဆိုပါသည်။ ပိုက်ဆံအလွဲသုံးစားပြုလုပ်မှုများဖြစ်ပေါ်သည့်အခါ ကောင်စီများ၊ ရွာသူရွာသူများတွင် အမြဲတာဝန်ရှိသည်တော့

မဟုတ်ပါ။ အချို့သော ဖြစ်ရပ်များတွင် havala ငွေလွှဲပွဲစားများက ရန်ပုံငွေများကို အလွဲသုံးစား လုပ်ခဲ့ကြကြောင်း သိရပါသည်။ (ဤသို့သော ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကြောင့် အစိုးရနှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့သည် havala ပွဲစားငွေလွှဲစနစ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ကြရပါသည်)

သို့သော်လည်း ကူညီထောက်ပံ့မှုကို ရပ်ရွာများအားလုံးကထိထိရောက်ရောက်အသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည်တော့မဟုတ်ပါ။ block grants များ၏ ပမာဏသည် ကျေးရွာများအတွက် သုံးစွဲနိုင်ရန် ကြီးမားလွန်းခဲ့ပါသည်။ ဤအချက်အပေါ် Forum Project တွင်ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံ၍ UN-Habitat မှ မန်နေဂျာ Leader က ထောက်ခံပြောကြားသည်မှာ - "ဘဏ်ကနေ ရလာတဲ့ ဒေါ်လာ ၆၀၀၀၀ ဆိုတာက တစ်ကြိမ်တည်းနဲ့ သုံးပစ်နိုင်ဖို့ဆိုရင် အတော်ကိုများလွန်းတဲ့ ပမာဏပါ" ဟုဆိုသည်။ သို့သော်လည်း the Asia Foundation မှ Kakar က အချို့သော ရပ်ရွာများအတွက်တော့ ဤထောက်ပံ့ငွေပမာဏသည် သိပ်ပြီး မကြီးမားလှပါဟု ဆိုသည်။ "ဒါက ရပ်ရွာအပေါ်မှာမူတည်ပါတယ်။ ရပ်ရွာရဲ့ မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွေအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ ရပ်ရွာတွေကို ပိုက်ဆံသုံးစွဲနိုင်ဖို့ ဘယ်လိုသင်တန်းပေးနိုင်ခဲ့သလဲ ဆိုတဲ့အပေါ်မှာ မူတည်ပါတယ်" ဟု သူကပြောပါသည်။

ကျယ်ပြန့်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု (broader impact) ကို NSP က ပေးနိုင်ခဲ့သလားဆိုသည်ကိုတော့ ခိုင်လုံစွာညွှန်ပြနိုင်ဖို့ သိပ်မလွယ်ကူလှပါ။ NSP ၏ စွမ်းဆောင်ရည်က အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုဘဝများကို တိုးတက်စေခဲ့မှု ရှိမရှိ၊ လူမှုအရင်းအနှီး (social capital) တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ခြင်း ရှိမရှိကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သေးငယ်သည့် ကျေးရွာအခြေပြု ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးစီမံချက်များမှာ အထောက်အကူဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံကိန်းများက ပေးစွမ်းနိုင်သည့် အရေးကြီးသော ပျံ့နှံ့ကူးစက်မှုသက်ရောက်ချက်များ (important spillover effects) ကို ထုတ်လုပ် ပေးနိုင်စွမ်း မရှိလောက်ပါ။ ၂၀၀၄ မှ ၂၀၀၉

အကြား ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဖြစ်သူ Ahady က "ရပ်ရွာကို ဝန်ဆောင်မှုတစ်ချို့ပေးအပ်တဲ့ သဘောအကြောင်း မယ်ဆိုရင်တော့ အစီအစဉ်ကကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ ရေရှည်တည်တံ့တဲ့ ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးတည်စေမယ့် အစီအစဉ်ဟုတ်ရဲ့လား။ ကျွန်တော်ကတော့ ဆည်မြောင်းစီမံချက်တွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်

ရေး စီမံချက်တွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အမြဲတမ်းရှိနေမယ့် အသေး၊ အလတ်၊ အကြီးစား စီမံချက်တွေကို ပိုသဘောကျပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ပြည်သူတွေကို အချိန်အကြာကြီး အလုပ်အကိုင်ပေးထားနိုင်မယ့် စီမံချက်တွေပေါ့" ဟု သုံးသပ်ပြောကြားပါသည်။

**မှတ်စု ၅ ၊ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ဖြစ်ပေါ်သည့် မှုကွဲများ**

နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် NSP ၏ အခြေခံမူများမပြောင်းလဲသော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဒေသအလိုက် မှုကွဲများ (variations) ရှိခဲ့ပါသည်။

NSP သည် the Community Forum Project နှင့် အခြား လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အစီအစဉ်များ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးသည့် နေရာများ၌ လက်ခံမှုကို အလွယ်တကူ ရရှိကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ယခင်က NSP မှ ညွှန်ကြားရေးမှူးဖြစ်သူ Karim Merchant က "Badakshan နဲ့ Bamiyan လို နေရာမျိုးတွေမှာဆိုရင် လူတွေဟာ Aga Khan ၊ UN-Habitat တို့လို အန်ဂျီအိုတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ the Community Fora ကနေ NSP အစီအစဉ်ကို ခုန်ကူးခဲ့ရာမှာ သိပ်ပြီး အဆင်ပြေခဲ့တာတွေမဟုတ်ပါဘူး။ block grants ရဲ့ ဝေစု ရောက်လာတဲ့ အခါမှာ ယုံကြည်မှုတွေအားကောင်းစွာရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တောင်ပိုင်းမှာကျတော့ မယုံကြည်မှုက အမြဲတမ်း အတိုင်းအတာတစ်ခုနဲ့ ရှိနေပါတယ်။ ကျွန်မတို့က အကောင်းဆုံးလူတွေ ရွေးချယ်ပေးထားတာတောင်မှ မယုံကြည်မှု အတိုင်းအတာတစ်ခုက ရှိနေတာပါပဲ" ဟု ပြောပြပါသည်။

အစီအစဉ်သည် ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုရှိသည့် ရပ်ရွာများတွင် အကောင်းဆုံးလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ လူမှုပဋိပက္ခများ သို့မဟုတ် တအံ့အနွေးအနွေး နိုင်ငံရေးပြိုင်ဆိုင်မှုများ မြင့်မားသည့် နယ်မြေများတွင် အစီအစဉ်သည် သိပ်မကောင်းလှသည့် ရလဒ်များကိုသာ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရပ်ရွာများအား စုပေါင်း၍ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်စေရန် လုပ်ဆောင်သည့်အခါတွင် NSP အစီအစဉ်သည် စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်ရမည့်အစား ဆန့်ကျင်ဘက် သက်ရောက်မှုတစ်ခုကိုသာ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

လုံခြုံရေး၊ ကာလရာသီ နှင့် ဝေးလံမှု တို့က NSP အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိခဲ့ပါသည်။ လုံခြုံရေးကိစ္စသည် အစီအစဉ်အတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် Kandahar ကဲ့သို့သော တောင်ပိုင်းနယ်မြေများနှင့် ပါကစ္စတန်နှင့် ထိစပ်လျက်ရှိသော အရှေ့ပိုင်း တိုင်းဒေသများ တွင်ဖြစ်သည်။ NSP အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သော အန္တရာယ်မြင့်မားဒေသများတွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများ ခြိမ်းခြောက်ခံရ သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ပြုခံရသောအခါ လုပ်ငန်းများကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပါသည်။ ဤကဲ့သို့သောနယ်မြေများ၌ CDC အဖွဲ့ဝင်များရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာ တွင် အဆင်ပြေသလိုခွင့်ပြုပေးခဲ့ရလေ့ ရှိပါသည်။ အစီအစဉ်များပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်အတွက် အချိန်နည်းပါးခဲ့ပြီး၊ ပြည်သူများကလည်း လိုအပ်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိမရှိထက် အလွယ်တကူ ဖော်ဆောင်လိုရသည့် စီမံချက် များကိုသာ ရွေးချယ်လေ့ရှိခဲ့သည်။

အာဖဂန်နစ္စတန်၏ ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ကလည်း ခက်ခဲမှုများ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ပြင်းထန်စွာ ဆီးနှင်းကျခြင်း၊ မိုးရွာခြင်းများကြောင့် လုပ်ငန်းများကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် ခြောက်လခန့် ကြာအောင် ရပ်ဆိုင်းထားခဲ့ရသည်။ တောင်တန်းများနှင့် ဆိုးဝါးသည့် လမ်းများကြောင့် ရောက်ရှိမှုကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေခဲ့ပြီး NSP စတင်ရန် နှင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းချက်များကို အဟန့်အတားဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ဖြစ်လာ

သည့် ရလဒ်တစ်ခုအဖြစ် အန်ဂျီအိုများအနေဖြင့် Ghor ၊ Nuristan နှင့် Daykundi ကဲ့သို့သော ဝေးလံခေါင်သီ တိုင်းဒေသများအတွက် အရည်အချင်းပြည့်မီသော ဒေသန္တရဝန်ထမ်းများ ခန့်အပ်ထားနိုင်ရန် အခက်အခဲ ဖြစ်လာခဲ့ ပါသည်။

ပံ့ပိုးကူညီရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကလည်း လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိခဲ့သည်။ Aga Khan Development Network နှင့် UN-Habitat ကဲ့သို့သော NSP အစီအစဉ်ကို ၎င်းတို့ ယခင်ကတည်းက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခဲ့ဖူးသည့် နယ်မြေများ၌ အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် မိတ်ဖက်များ သည် နိုင်ငံ သို့မဟုတ် တာဝန်ကျသည့် တိုင်းဒေသများသို့ ယခုမှစတင်ရောက်လာသည့် အဖွဲ့များထက် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ မိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် Zabul ၊ Helmand ၊ Nimruz နှင့် Kandahar တို့တွင် ဝန်ထမ်းရှာဖွေခန့်အပ်နိုင်ဖို့ အခက်အခဲကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။ MRRD အကြီးအကဲ Zia က စွမ်းဆောင် ရည် အားနည်းသည့် အန်ဂျီအိုများသည် ကောင်းစွာ မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြောင်း လက်ခံပြောဆိုပါသည်။ “တစ်ချို့ အဖွဲ့တွေနဲ့ဆိုရင် စာချုပ်တွေပယ်ဖျက်လိုက်ရတယ်” ဟု သူကပြောပြသည်။ “လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားတဲ့ ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် သွားရေးလာရေးအတွက် မော်တော်ယဉ် အမျိုးမျိုး စတဲ့ အရင်းအမြစ်တွေသိပ်ပြီးမရှိတဲ့ မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွေဟာ ခန့်မှန်းလို့ရတဲ့ အခက်အခဲတွေကို တွေ့ကြုံခဲ့ရပါတယ်။

ငွေထုတ်ပေးမှုကြန့်ကြာခြင်းများကလည်း NSP အား ထိခိုက်စေသောသက်ရောက်မှုဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ သုတေသီ Palwasha Kakar က “အစပိုင်းမှာတုန်းက မျှော်လင့်ချက်တွေအများကြီးပါပဲ။ ရပ်ရွာတွေကလည်း သိပ်ကို စိတ်အားထက်သန်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု ခန့်ခြောက်လာတဲ့အခါမှာ သူတို့ဟာ စိတ်ပျက် လက်ပျက်ဖြစ်ခဲ့ကြရပါတယ်။ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု ကုန်ခမ်းပြီးတဲ့နောက်မှာ ရပ်ရွာတွေနဲ့ဆက်လက်ပြီး အလုပ်လုပ်နိုင်ခဲ့ တဲ့ ပံ့ပိုးကူညီမှုမိတ်ဖက်အဖွဲ့က နည်းနည်းလေးပဲရှိခဲ့တာပါ” ဟု ဆိုပါသည်။

လူမှုအရင်းအနှီး တည်ဆောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း အချို့မှာ အားကောင်းမှု သိပ်မရှိလှပဲ၊ အချို့ကလည်း ခဏသာ ခံသည့် အခြေအနေများ ကို တွေ့ရပါသည်။ NSP အစီအစဉ် သည် မျိုးဆက်သစ်ခေါင်ဆောင်များကို ရှေ့ထွက်လာ စေပြီး ရပ်ရွာကို စွမ်းအားဖြည့်မြင်တင်ရာတွင် ကူညီရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ NSP ပေါက်ပေါက်လာရေးတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှာ ပါဝင်ခဲ့သူ Ghani က “အရင် ခေါင်းဆောင်ဟောင်းထဲက ၄၀% လောက် ပြန်လည် ပါဝင်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် ၆၀% က ခေါင်းဆောင်သစ် တွေဖြစ်ပါတယ်” ဟုဆိုသည်။ အစီအစဉ်သည် အုပ်ချုပ်ရေး၌ အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှု အားကောင်း လာအောင်လည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။<sup>26</sup> ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ Yorkတက္ကသိုလ်ကပြုလုပ် သော လူမှုအရင်းအနှီး အပေါ် အဓိကထားလေ့လာ

သည့် NSP အစီအစဉ် သက်တမ်းဝက် အကဲဖြတ်ဆန်း စစ်ချက် (midterm evaluation) တွင် “(၁) အစိုးရ၏ စနစ်အပေါ် လူထုယုံကြည်မှု တိုးတက်ခဲ့ခြင်း (၂) ရပ်ရွာ ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်လာခဲ့ခြင်း (၃) နိုင်ငံတော် - အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်း ဆက်ဆံရေး များ တိုးတက်လာခဲ့ခြင်းနှင့် (၄) CDC များ၏ စွမ်းအားပြည့်ဝမှု တို့ကို အထောက်အထားပြသနိုင်ခဲ့ သည်။”<sup>27</sup>

ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပြီးဆောင်ရွက် သည့် အကြီးစား အကျိုးသက်ရောက်မှုအကဲဖြတ်ဆန်း စစ်ချက် (large-scale impact evaluation) တွင် အစီအစဉ်သည် ရေရှည်တည်မြဲသော အကျိုးသက် ရောက်မှု မရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ လိုရာသုံး ထောက်ပံ့ငွေ (block grants) များသည် ရပ်ရွာများ၌ ရေတိုအတွင်း စီးပွားရေးမြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့သော်လည်း “စားသုံးမှု သို့မဟုတ် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု (consumption

or asset ownership) ကဲ့သို့သော ရေရှည် စီးပွားရေး အကျိုးရလဒ်များအပေါ်တွင် သက်ရောက်နိုင်မှု အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိခဲ့ပါသည်။<sup>28</sup> ထို့အပြင် အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်၌ အစီအစဉ်သည် “ဗဟိုအစိုးရ၊ ဗဟိုအောက်အဆင့်အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ အဖွဲ့များအပေါ် ထားရှိသည့် ကျေးရွာပြည်သူများ၏ သဘောထားအမြင်များကို တိုးတက်စေခဲ့သော်လည်း စီမံချက်များပြီးစီးသွားခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ယင်းသဘောထားအမြင်များ အားနည်းသွားခဲ့သည်” ဟု မှတ်ချက်ပြုထားပါသည်။ NSP သည် “အောက်ဆုံးအဆင့်မှ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး အရည်အသွေးအပေါ် ကျေးရွာနေအမျိုးသားများမှ ထားရှိသည့် သဘောထားအမြင်ကိုလည်း ပိုဆိုးလာစေခဲ့သည်။” သို့သော်လည်း အစီအစဉ်သည် စီမံကိန်းများ၌ အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနှင့် အများပြည်သူအရေးကိစ္စ၌ အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍ အပေါ် အမျိုးသားများမှ လက်ခံမှုကို တိုးမြှင့်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မထားရေး စည်းမျဉ်းများကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။<sup>29</sup> မည်သို့ပင်ဆိုစေ လေ့လာချက်တွင် NSP စီမံချက်များသည် သန့်ရှင်းသည့် သောက်သုံးရေး၊ လျှပ်စစ်၊ စာသင်ကျောင်းများနှင့် ကျန်းမာရေးဆေးခန်းများ ရရှိရေးကို တိုးတက်စေခဲ့ကြောင်း မှတ်ချက်ပြုသုံးသပ်ထားပါသည်။

Aga Khan Development Network မှ Trotter က အကဲဖြတ်ချက်သည် အစီအစဉ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုအပေါ် လျော့ပေါ့ ပိုင်းဖြတ်သွားမည်ကို စိုးရိမ် ကြောင်းပြောပါသည်။ “ကမ္ဘာ့ဘဏ်ရဲ့ အကဲဖြတ်ချက်မှာ ကြည့်တဲ့ ကိစ္စတော်တော်များများက NSP အစီအစဉ်မှာ လုပ်ဖို့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု မရှိခဲ့တဲ့ အရာတွေပါ” ဟု သူကပြောပြပါသည်။ “ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပဋိပက္ခ၊ ဂျန်ဒါ တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး NSP အတွက် ဦးတည်ချက်ပန်းတိုင်တွေ ... ဒါတွေတစ်ခုမှ ထည့်သွင်းခဲ့တာမှမဟုတ်ဘဲ” ဟုဆိုသည်။ အစီအစဉ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး “ပြောဆိုရေးသားနေကြတာတွေဟာ ကျေးရွာတစ်ရွာမှာ ဒေါ်လာ ၆၀၀၀ နဲ့ လုပ်ဆောင်နိုင်လောက်မယ့် အနေအထားထက် မြင့်လွန်းနေပါတယ်။

ကျွန်မတို့တွေ့မြင်ခဲ့ရတဲ့ အံ့ဩဝမ်းသာစရာ အကောင်းဆုံး အရာတွေထဲက တစ်ခုကတော့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်တစ်ခုရဲ့ ဘယ်လောက်ကိုတော့ ပိုက်ဆံမရှိဘဲနဲ့ လုပ်ဆောင်နိုင်သလဲ ဆိုတာပါပဲ” ဟု သူက ဖြည့်စွက်ပြောပြသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဟောင်း Ghani က “အာဖဂန်ကျေးရွာတွေကို ဒေါ်လာသန်းတစ်ထောင် ပေးခဲ့တာဟာ အလောင်းအစားတစ်ခုကို လုပ်ခဲ့ရတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီအစီအစဉ်ဟာ နိုင်ငံက အခြားသော ဘယ် ဒေါ်လာသန်းထောင်ချီသုံးစွဲမှု ထက်မဆို ပိုပြီး ထိရောက်အကျိုးများအောင် သုံးနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ထင်ပါတယ်” ဟု သုံးသပ်ပြောပြခဲ့ပါသည်။

**ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များ (REFLECTIONS)**

အာဖဂန်နစ္စတန်၏ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး အစီအစဉ် (NSP) သည် အချို့သော ရှုထောင့်များအရ လိုအပ်ချက်များရှိခဲ့သည့်တိုင် အရေးပါသည့် အောင်မြင်မှုများကို ရရှိခဲ့စားခဲ့ရပါသည်။ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခဲ့သူများ ရရှိရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည့် အချို့သော အနီးကပ်ဆုံး ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များကို ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ အဓိကအားဖြင့် လုပ်ငန်း လေးခု ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဆုံးအနေဖြင့် NSP သည် သမ္မတ Hamid Karzai နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး Ashraf Ghani Ahmadzi တို့အပါအဝင် အဓိကအကြီးအကဲများထံမှ ထိပ်ပိုင်းအဆင့်ထောက်ခံမှုကို ရယူနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေးအဖွဲ့၏ အားကောင်းသည့် နည်းပညာစွမ်းဆောင်ရည်ကလည်း (စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှု နှစ်ခုလုံး၌ နိုင်ငံတကာမှ ပါဝင်ကူညီမှုနှင့်အတူ) ပံ့ပိုးကူညီခြင်း၊ သင်ယူခြင်းနှင့် အလိုက်သင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့်၊ ခက်ခဲသည့် ပဋိပက္ခအလွန် နောက်ခံအခြေအနေ၌ အစီအစဉ်အား လျှင်လျှင်မြန်မြန် ရှေ့ဆက်သွားနိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုစနစ်ကလည်း အာဖဂန်ရပ်ရွာ

များ၏ ပြင်းပြသောဆန္ဒအချို့ကို အလှူရှင်များမှ ထောက်ပံ့ပေးစေနိုင်မည့် ပို့ဆောင်ရေးယာဉ်တစ်ခု သဖွယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဖြစ်ရပ်ဥပမာများတွင် အစီအစဉ်ကို ၂၀၀၁ ခုနှစ် NATO ဝင်ရောက်လာမှု မတိုင်မီက အန်ဂျီအိုအဖွဲ့အစည်းများမှ ရပ်ရွာများ အတွင်း တည်ဆောက်ထားခဲ့သော ယုံကြည်မှု အပေါ်တွင် အခြေပြုပြီး တည်ဆောက်လုပ်ဆောင်နိုင် ခဲ့ပါသည်။

အစီအစဉ်၏ ပထမအဆင့်အား ရပ်ရွာများသို့ ရောက်ရှိစေရန် ၂ နှစ်စွန်းစွန်းခန့် အချိန်ယူခဲ့ရပြီး၊ ထိုမှ စတင်ကာ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်ကို တဖြည်းဖြည်းတိုးချဲ့ သွားနိုင်ခဲ့သည်။ သို့တိုင်အောင် ကုလသမဂ္ဂ နှင့် အာဖဂန်အစိုးရအတွက် ယခင်က အကြံပေးလုပ်ခဲ့သူ Clare Lockhart က “ဖြစ်ပုံကဘာလဲဆိုတော့ အလှူအမြန်အကျိုးသက်ရောက်စေရေး အစီအစဉ် များ ဆိုပြီးပြောကြတဲ့ အခြားသော ဘယ်အစီအစဉ် ထက်မဆို NSP အစီအစဉ်က စောပြီး ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ တာပါပဲ။ မတူညီတဲ့ အစီအစဉ် အသေးစားလေး တွေ အများကြီး လုပ်မယ့်အစား အချိန်လေးနည်းနည်းယူပြီး အစီအစဉ်တစ်ခုမှာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံတာက ပိုကောင်းပါ တယ်” ဟု ဆိုပါသည်။

Community-driven development ၏ ကောင်းကျိုးများရှိသည့်တိုင် အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားကဲ့သို့သော အခြားနိုင်ငံများတွင် ၎င်းအား အစိုးရစွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ရမည့် ရည်မှန်း ချက်မှ လမ်းလွဲမှုအဖြစ် ဝေဖန်မှုများလည်း ရှိပါသည်။ အစီအစဉ်သည် အာဖဂန်နစ္စတန်အစိုးရအား ၎င်း၏ အလုပ်များပိုမိုကောင်းမွန်စွာ သို့မဟုတ် ပိုမို ထိရောက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင်လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိလာစေရန် အတွက် အားဖြည့်ပေးနိုင်မှု မရှိခဲ့သလောက်ပင်။ အစိုးရလုပ်ငန်းစဉ်များအား ရှောင်ကွင်းကျော်လွှားခြင်း က လိုအပ်နေသည့်ရပ်ရွာများသို့ ပိုက်ဆံကို လျှင်မြန် စွာ ပေးပို့နိုင်စေပါသည်။ ထို့အပြင် NSP ၏ အောက် အထက် ဒီဇိုင်း (bottom-up design) က အစိုးရ တရားဝင် ပါဝင်လာစေရေးအတွက် အချိန်ပေးရမည့် နေရာများ၌ အလွယ်တကူ လုပ်ဆောင်နိုင်စေပါသည်။

သို့သော်လည်း အစီအစဉ်သည် အစိုးရဝန်ဆောင်မှု နယ်ပယ်၏ပြင်ပမှသာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရမည့် အစား ငွေကြေးမြောက်များစွာပေးရသည့် ပုဂ္ဂလိက ကန်ထရိုက်တာများကိုသာ ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။

အချို့သောနိုင်ငံများ၌ အစိုးရများသည် တဖြည်းဖြည်းချင်းဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် community-driven development အစီအစဉ်များနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရစနစ်များအကြားမှ ဆက်သွယ်ဆက်ဆံမှုများကို တရားဝင်ပုံမှန်ဖြစ်စေရန်သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြပါသည် ။ ထိုနည်းအားဖြင့် ခရိုင်များ၊ တိုင်းဒေသများ၏ နိုင်ငံသားများအပေါ် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အာဖဂန်နစ္စတန် သည် နိုင်ငံရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုတို့အရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု မြင့်မားသည့် နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်နေဆဲ ပင်။<sup>30</sup> အစိုးရကို ကူညီအားဖြည့်ရန် NSP နှင့် ဆက်စပ်အစီအစဉ်များအား အသုံးပြုမပြု နှင့် မည်သို့ အသုံးပြုမည်ဆိုသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ တိုင်းပြည် ၏ဆောင်ရွက်ရန်အစီအစဉ်စာရင်းတွင် ကျန်ရှိနေဆဲ ပင် ဖြစ်ပါသည်။



Map No. 3958 Rev. 7 UNITED NATIONS June 2011

Department of Field Support Cartographic Section



**ဖြစ်စဉ်ပြအချိန်ဇယား**

|                                 |                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ၁၉၇၃                            | ဘုရင် Zahir Shah ကို Mohammad Daoud Khan က သွေးမြေမကျ အာဏာသိမ်းဖယ်ရှား                                                                                                                                                      |
| ၁၉၇၈                            | People's Democratic Party of Afghanistan (Afghan Communist Party) က အစိုးရအာဏာရယူ                                                                                                                                           |
| ဒီဇင်ဘာ ၁၉၇၉                    | ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုက အာဖဂန်နစ္စတန်ကို ကျူးကျော်                                                                                                                                                                             |
| ၁၉၉၂ - ၉၆                       | အာဖဂန်နစ္စတန်ပြည်တွင်းစစ်                                                                                                                                                                                                   |
| ၁၉၉၄ - ၂၀၀၁                     | တာလီဘန်အဖွဲ့က တိုင်းပြည်၏နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်                                                                                                                                                                        |
| ၁၉၉၅                            | ပထမဆုံး community forum ကို Mazar-e-Sharif တွင်စတင်                                                                                                                                                                         |
| ၁၉၉၅ - ၉၉                       | အာဖဂန်နစ္စတန်၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများသို့ Forums များပျံ့နှံ့ တည်နေရာ ခုနှစ်ခုတွင် စုစုပေါင်း ၃၃ ခု                                                                                                                          |
| ၁၉၉၆- ၂၀၀၁                      | တာလီဘန်အဖွဲ့က အာဖဂန်နစ္စတန်၏နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်၊ Mazar-e-Sharif မြို့တော်တာလီဘန်လက်တွင်းသို့ကျရောက်                                                                                                                 |
| ၁၉၉၈                            | Mazar-e-Sharif တွင် ခရိုင် forums ၁၁ ခု ဆောင်ရွက်                                                                                                                                                                           |
| ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၁                    | အမေရိကန်ဦးဆောင်သည့် စစ်ဆင်ရေးကြောင့် တာလီဘန်အစိုးရ ဖယ်ရှားခံရ                                                                                                                                                               |
| ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၁                    | တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရန်အတွက် အာဖဂန်နစ္စတန်ကြားဖြတ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရန် Bonn Agreement (အမြဲတမ်းအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ ပြန်လည်တည်ထောင်နိုင်မှု မတိုင်မီအတွင်း အာဖဂန်နစ္စတန်အတွက် ယာယီ အစီအစဉ်များ သဘောတူညီချက်)လက်မှတ်ရေးထိုး |
| ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၁                    | International Security Assistance Force (နေတိုးဦးဆောင်သည့် လုံခြုံရေး မစ်ရှင်)                                                                                                                                              |
| ၁၁ - ၁၉ ဇွန် ၂၀၀၂               | အရေးပေါ် Loya Jirga (မျိုးနွယ်စု/တိုင်းရင်းသား ညီလာခံ) ကဘူးတွင်ကျင်းပပြုလုပ်                                                                                                                                                |
| မေ ၂၀၀၃                         | Community forum projects ၂၂ခုက NSP အတွက် စာချုပ်ချုပ်ဆို                                                                                                                                                                    |
| မေ ၂၀၀၃ - မတ် ၂၀၀၇              | NSP Phase I                                                                                                                                                                                                                 |
| ၄ ဇန်နဝါရီ ၂၀၀၄                 | Loya Jirga ညီလာခံက အာဖဂန်နစ္စတန်စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ကို အတည်ပြု                                                                                                                                                             |
| ဧပြီ ၂၀၀၄                       | NSP I ၏ အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် စတင်မှုကို ရပ်ရွာ ၅၀၀၀ ဖြင့် စတင်                                                                                                                                                    |
| အောက်တိုဘာ ၂၀၀၅                 | CDCs ၁၀၀၀၀ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်                                                                                                                                                                                                 |
| ဧပြီ ၂၀၀၇ - စက်တင်ဘာ ၂၀၁၁       | NSP Phase II                                                                                                                                                                                                                |
| ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၇                    | အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၄၀၀ ကို NSP မှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပေးခဲ့                                                                                                                                                               |
| မတ် ၂၀၀၉                        | CDCs ၂၀၀၀၀ ကျော် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်                                                                                                                                                                                |
| ဧပြီ ၂၀၀၉                       | အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၉၃သန်းကို NSP မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပေးခဲ့                                                                                                                                                                 |
| ဇွန် ၂၀၁၀                       | ကမ္ဘာ့ဘဏ်က NSP phase III ကို အတည်ပြု                                                                                                                                                                                        |
| အောက်တိုဘာ ၂၀၁၀ - စက်တင်ဘာ ၂၀၁၅ | NSP phase III                                                                                                                                                                                                               |
| ဩဂုတ် ၂၀၁၂                      | CDCs ၃၀၀၀၀ တည်ထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်                                                                                                                                                                                              |
| စက်တင်ဘာ ၂၀၁၂                   | စီမံချက် ၅၀၀၀၀ ပြီးစီး                                                                                                                                                                                                      |
| အောက်တိုဘာ ၂၀၁၂                 | အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁ ထောင်ကျော်ကို block grants အဖြစ် ရပ်ရွာများသို့ ထုတ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်                                                                                                                                    |



အောင်မြင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွက် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများ (Innovations For Successful Societies-ISS) အစီအစဉ်က ဖြစ်ရပ်နမူနာ လေ့လာထားမှုများနှင့် အခြားထုတ်ဝေမှုများကို သတ်မှတ်လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်ညီသော အောက်ဖော်ပြပါအသုံးပြုမှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မရှိစေဘဲ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ISS အချက်အလက်သို့မိုးရာ website ကိုစိတ်ကူးအကြံဉာဏ်များ၏ ဘက်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ပြီး၊ မတူညီသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး နည်းဗျူဟာများ၏ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်များကိုလက်တွေ့ကျင့်သုံးနေသူများနှင့် ပညာသင်ဆရာကျောင်းသား များက သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ဆက်စပ်စဉ်းစားရမည့်အကြောင်းအရာများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ချိန်ဆနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖြည့်စွက်လိုသောခေါင်းစဉ်များနှင့် စဉ်းစားရန်မေးခွန်းများ၊ ပြင်ဆင်ချက်များ၊ ဖြစ်ရပ်နမူနာ လေ့လာ ချက်များကို မည်သို့အသုံးပြုလျက်ရှိသည် စသည့် စာဖတ်သူ၏ တုန့်ပြန်မှုများကို ISS က ကြိုဆိုပါသည်။ [iss@princeton.edu](mailto:iss@princeton.edu)

**အသုံးပြုရန်သတ်မှတ်ချက်များ**

ISS၏ websiteမှ မည်သည့်စာရွက်စာတမ်းကိုမဆို လက်ခံရယူခြင်းမပြုမီ၊ အသုံးပြုမည့်သူများသည် ထိုစာရွက်စာတမ်းများရရှိနိုင်စေရန် သတ်မှတ်ချက်များကိုဖတ်ရှု၍ သဘောတူလက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ သတ်မှတ်ချက်များတွင် [www.princeton.edu/successfulsocieties](http://www.princeton.edu/successfulsocieties) နှင့် Princeton တက္ကသိုလ်မှ ရရှိနိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကိုအသုံးပြုလိုသည့် မည်သူမဆိုနှင့် Princeton တက္ကသိုလ်အကြားတွင် ဥပဒေဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်တစ်ခုပါဝင်ပါသည်။

ဤသတင်းအချက်အလက်များကိုလွှဲပြောင်းလက်ခံရယူခြင်း သို့မဟုတ် အသုံးချခြင်းပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသူများအနေဖြင့်-

- (က) website မှ လွှဲပြောင်းလက်ခံရယူထားသည့် စာရွက်စာတမ်းကို အမေရိကန်နိုင်ငံမူပိုင် ခွင့်ဥပဒေ (Title 17, United State Code) ဖြင့် ကာကွယ်ထားကြောင်းသိရှိကြပါသည်။
- (ခ) ၎င်းစာရွက်စာတမ်းများကိုပညာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော၊ ပညာရှင်ဆန်သော၊ စီးပွားရေး မဟုတ်သော ရည်ရွယ်ချက်များအတွက်သာအသုံးပြုကြပါမည်။
- (ဂ) ဤသတင်းအချက်အလက်များ၏ မည်သည့်အပိုင်းကိုမဆို အခြားတတိယ အဖွဲ့အစည်း ထံသို့ ရောင်းချခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ခွဲဝေခြင်း၊ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထုတ်ဝေခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း သို့မဟုတ် အသိပေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်မည်မဟုတ်ပါ။ (တတိယအဖွဲ့အစည်း၏ website တွင် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်း သို့မဟုတ် ပြသခြင်းပြုလုပ်လျှင် Princeton တက္ကသိုလ်၏ ISS အစီအစဉ် သို့မဟုတ် စာကြည့်တိုက်ထံမှ တိကျပြတ်သားသော၊ စာဖြင့်ရေးသားထား သော၊ ခွင့်ပြုချက် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်)
- (ဃ) ဤစုဆောင်းထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပေါင်းစပ်ပါဝင်သည့် သို့မဟုတ် မှီငြမ်းထားသည့် ထုတ်ဝေမှုများ၊ တင်ပြချက်များ သို့မဟုတ် အခြားဆက်သွယ် လုပ်ဆောင်မှု

များအားလုံးတွင် ထိုသတင်းအချက်အလက်များမှာ ISS website မှ ရရှိကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြပါမည်။ အကြံပြုလိုသည့် ကိုးကားဖော်ပြချက် ပုံစံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ် ပါသည်-

[စာရေးသူ (ဖော်ပြထားလျှင်)], [ခေါင်းစဉ်], Innovations For Successful Societies, Princeton University, <http://princeto.edu/successfulsocieties> မှ ရရှိသည်။ [website မှ ရရှိသည့်နေ့]

- ( င ) ကိစ္စရပ်အလိုက် လေ့လာချက်တွင် အသုံးပြုထားသည့် ကိုးကားချက်များသည် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခံရသူ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာအမြင်ရှုထောင့်ဖြစ်ကြောင်းသိရှိကြပါသည်။ စုဆောင်း ထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များ၏ တိကျမှန်ကန်မှုအတွက် ကြိုးပမ်း ထားသော်လည်း Princeton University သည် online မှ ရရှိသည့် မည်သည့်သတင်းအချက်များအတွက်မဆို တိကျမှန်ကန်မှု၊ ပြည့်စုံမှု၊ အချိန်မီမှု သို့မဟုတ် အခြားဝိသေသ လက္ခဏာများအတွက် အာမခံမည်မဟုတ်ပါ။
- ( စ ) အချက်အလက်စုဆောင်းသိုမှီးသည့် ပုံစံနှင့်/ သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာနှင့် website ကို ပြင်ဆင်မည်၊ နောက်ဆုံးအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင်ပြုလုပ်မည် သို့မဟုတ် အချိန် ကာလအလိုက် မွမ်းမံမည်ကိုသိရှိကြပါသည်။
- (ဆ) အချက်အလက်များသိုမှီးထားရှိမှုကိုရယူရန်နှင့် အသုံးပြုရန်မှာမိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် စွန့်စားမှုဖြစ်ကြောင်းလက်ခံပါသည်။ သိုမှီးထားမှုမှ အချက်အလက်များကိုအသုံးပြုခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် မည်သည့်ဆုံးရှုံးမှုများ သို့မဟုတ် ပျက်စီးမှုများအတွက်မဆို Princeton University တွင် တာဝန်ရှိစေမည်မဟုတ်ပါ။ သိုမှီးထားမှုစနစ်၏ လုပ်ဆောင် ချက်နှင့်ပတ်သက်သောမည်သည့်မှားယွင်းမှု သို့မဟုတ် ပျောက်ဆုံးမှုအတွက်မဆို Princeton University က တာဝန်မရှိပါ။



ISS သည် Princeton University ၏ Woodrow Wilson ပြည်သူ့ရေးရာနှင့် နိုင်ငံတကာရေးရာကျောင်းနှင့် Bobst Center for Peace & Justice တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အစီအစဉ် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ Woodrow Wilson ကျောင်းသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအလုပ်များအတွက် ကျောင်းသားများကို ပြင်ဆင်ပေးပြီး မူဝါဒပိုင်းနှင့် အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းတွင် ပညာရပ်ပိုင်း သုတေသနလုပ်ငန်းများကိုပံ့ပိုးပေးပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် မျှတမှုအတွက် Bobst Center ၏ ရည်မှန်းချက်မှာ နိုင်ငံများအတွင်းနှင့် နယ်ခြားတစ်လျှောက် လုံးတွင် တိုင်းရင်းသားလေ့ထုံးစံနှင့် ဘာသာရေးယုံကြည်မှု များအတွက် နှစ်ဖက်နားလည်မှုနှင့် လေးစားမှုမှ တဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားများ တိုးပွားလာစေရန်ဖြစ်ပါသည်။

---

<sup>1</sup> Ahmed Rashid, *Taliban: The Story of the Afghan Warlords*, Pan Books, 2001, p. 2.

<sup>2</sup> United Nations agencies estimates based on crude birth and death rates.

<http://countrystudies.us/afghanistan/36.htm>.

<sup>3</sup> In 2005, a National Risk and Vulnerability Assessment found that 42% of the people surveyed lived below the poverty line, which was \$14 per month at the time—or less than 50 cents a day—and 20% were just slightly above that line. The levels would have been higher at the end of the conflict. International Monetary Fund. "Islamic Republic of Afghanistan: Poverty Reduction Strategy Paper," Country Report No. 08/153, May 2008, p. 27.

<sup>4</sup> World Bank modeled International Labour Organization estimate of unemployment, [data.worldbank.org/indicator?SL.UEM.TOTL.ZS?page](http://data.worldbank.org/indicator?SL.UEM.TOTL.ZS?page), and Central Intelligence Agency country statistics, 2005. The World Bank figure pertains to people eligible for and looking for work.

<sup>5</sup> "The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World," Human Development Report 2013, United Nations Development Programme, 2, 2013. <http://hdr.undp.org/sites/default/files/Country-Profiles/AFG.pdf>.

<sup>6</sup> <http://www.usaid.gov/afghanistan/health>.

<sup>7</sup> "Government of Afghanistan Signs \$125 Million Grant with the World Bank to Improve Rural Roads," 22 July 2012. <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2012/07/22/government-of-afghanistan-signs-usd125-million-grant-with-the-world-bank-to-improve-rural-roads>.

<sup>8</sup> Frauke de Weijer, "A Capable State in Afghanistan: A Building without a Foundation?" Working Paper, Center for International Development, Harvard University, 2013, 10.

<sup>9</sup> "UNHCR ups estimate for 2002 Afghan returns," 7 June 2002. <http://www.unhcr.org/3d00d8664.html>.

<sup>10</sup> Statement of H.E. Hamid Karzai, Chairman of the Interim Administration of Afghanistan: A Vision for Afghanistan, January 2002.

<sup>11</sup> Mark Evans and Sultan Barakat, "Post-war reconstruction, policy transfer and the World Bank: The case of Afghanistan's National Solidarity Programme," *Policy Studies* 33:6 (2012), 549.

<sup>12</sup> Sarah Lister, "Understanding State-Building and Local Government in Afghanistan," Crisis States Research Center, May 2007, 7.

<sup>13</sup> *Ibid.*, 3.

<sup>14</sup> *Ibid.*, 11-12.

<sup>15</sup> From 2002 onward, external aid financed Afghanistan's entire development budget and, on average, 45% of the operating budget, making Afghanistan one of the most aid-dependent countries in the world. Frauke de Weijer, "A Capable State in Afghanistan, 6.

<sup>16</sup> Dinesh Narayanan, "The rebirth of Afghanistan's banking system," *Forbes India*, 14 November 2001.

<sup>17</sup> <http://www.artf.af/>.

<sup>18</sup> Kimberly A. Maynard, "The Role of Culture, Islam, and Tradition in Community Driven Reconstruction: The International Rescue Committee's Approach to Afghanistan's National Solidarity Program," March 2007, 7.

<sup>19</sup> Michael Shurkin, "Subnational Government in Afghanistan," RAND Corporation, 2011, 12.

<sup>20</sup> Lister, "Understanding State-Building," 8.

<sup>21</sup> *Ibid.*, 9.

<sup>22</sup> *Ibid.*, 8-9.

<sup>23</sup> Gregory Warner, "The Schools the Taliban Won't Torch," *Washington Monthly*, 18 December 2007.

<sup>24</sup> Seth G. Jones, "The Rise of Afghanistan's Insurgency: State Failure and Jihad," *International Security* 32:4, Spring 2008, 7. <http://www.mitpressjournals.org/doi/pdf/10.1162/isec.2008.32.4.7>.

<sup>25</sup> "National Solidarity Program: A Hidden Success," Institute for State Effectiveness, 2008, 2.

---

<sup>26</sup> Sultan Barakat and Arne Strand, "Mid-term Evaluation Report of the National Solidarity Programme (NSP), Afghanistan," 2006, 91.

<sup>27</sup> *Ibid.*, viii.

<sup>28</sup> Andrew Beath, Fotini Christia, and Ruben Enikolopov, "Randomized Impact Evaluation of Afghanistan's National Solidarity Programme, 2013, xi.

<sup>29</sup> *Ibid.*, ix.

<sup>30</sup> Lister, "Understanding State-Building," 4.